

STICHTING METRO PENSIOENFONDS

Jaarverslag 2021

16 juni 2022

Stichting Metro Pensioenfonds
De Flinesstraat 9
1114 AL Amsterdam - Duivendrecht
Postbus 90170
5000 LM Tilburg
KVK nummer 41179463

INHOUDSOPGAVE

Pagina

BESTUURSVERSLAG

A	Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen	4
	Bestuursverslag	5
	Strategie en realisatie van strategische prioriteiten	11
	Financiële ontwikkelingen	14
	Goed pensioenfondsbestuur	16
	Pensioen- en Premiebeleid	27
	Beleggingsbeleid	32
	Financiële en actuariële aspecten	40
	Risicomanagementbeleid	50
	Communicatie	60
	Vooruitblik op 2022	61
B	Verslag compliance officer	64
C	Verslag visitatiecommissie	65
D	Verslag verantwoordingsorgaan	71

JAARREKENING

1	Balans per 31 december	77
2	Staat van baten en lasten	78
3	Kasstroomoverzicht	80
4	Algemene toelichting	81
5	Toelichting op de balans	89
6	Toelichting op de staat van baten en lasten	108

OVERIGE GEGEVENS

1	Uitvoeringsovereenkomsten	116
2	Actuariële verklaring	117
3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	119

BIJLAGEN

1	Verloopstaat deelnemers	125
---	-------------------------	-----

BESTUURSVERSLAG

MEERJARENOVERZICHT VAN KERNCIJFERS EN KENGETALLEN

Per 31 december	2021	2020	2019	2018	2017
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	2.804	2.884	2.776	2.869	2.838
Gewezen deelnemers ('slapers')	5.311	6.595	6.501	6.291	6.125
Pensioengerechtigden	2.091	2.033	1.976	1.937	1.925
Totaal	10.206	11.512	11.253	11.097	10.888
Pensioenen (€1.000)					
Kostendeekkende premie	9.924	10.655	10.288	10.023	10.483
Feitelijke premie	14.146	12.856	12.639	12.395	12.584
Uitvoeringskosten	1.342	1.258	1.311	1.293	1.143
Uitvoeringskosten/(act dn + pensger) (in€)	274	256	276	269	240
Vermogensbeheerkosten %	0,13%	0,14%	0,14%	0,16%	0,15%
Transactiekosten %	0,03%	-0,02%	0,07%	0,03%	0,02%
Uitkeringen	10.844	10.561	10.187	10.443	9.864
Toeslagverlening (%)					
Actieve deelnemers	1,71	0,00	0,00	0,93	0,50
Gemiste toeslagen laatste vijf jaar	6,15	4,88	4,75	2,97	2,20
Inactieve deelnemers	1,71	0,00	0,00	0,93	0,50
Gemiste toeslagen laatste vijf jaar	6,15	4,88	4,90	3,12	2,35
Vermogen en solvabiliteit (€1.000)					
Pensioenvermogen	775.022	731.637	666.171	560.318	560.201
Aanwezig eigen vermogen	183.201	102.255	108.112	83.985	100.588
Vereist eigen vermogen	109.299	117.953	107.759	94.047	92.964
Minimaal vereist eigen vermogen	24.856	26.434	23.438	20.029	20.025
Voorziening pensioenverplichtingen e.r.	591.821	629.382	558.043	476.315	459.601
Dekkingsgraad (%)	131,0	116,2	119,4	117,6	121,9
Beleidsdekkingsgraad (%)	125,1	110,6	117,1	123,6	120,2
Vereiste dekkingsgraad (%)	118,5	118,7	119,3	119,7	120,2
Reële dekkingsgraad (%)	101,1	90,5	94,0	100,4	97,1
Beleggingen (€1.000)					
Balanswaarde	773.059	731.119	665.101	558.650	558.832
Beleggingsopbrengsten	45.510	65.008	106.455	605	25.403
Beleggingsrendement (%)					
Totale portefeuille	6,3%	9,9%	19,2%	0,2%	4,9%
Benchmarkrendement portefeuille	4,9%	10,3%	18,3%	1,2%	4,8%

BESTUURSVERSLAG

Profiel

Stichting Metro Pensioenfonds ("SMP" of "pensioenfonds") is een ondernemingspensioenfonds, verbonden aan Metro Cash & Carry Nederland B.V. en zijn aangesloten ondernemingen (Makro). Het pensioenfonds is statutair gevestigd in Amsterdam. Makro heeft met zijn werknemers een pensioenregeling afgesproken. De uitvoering van de pensioenregeling is ondergebracht bij het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft een doorlopende vrijstelling van deelname aan de pensioenregeling van Bedrijfstakpensioenfonds Foodservice & Groothandel in Levensmiddelen (Bpf Foodservice) conform artikel 2 Vrijstellings- en Boetebesluit Wet Bpf 2000 ("VBB"). Na beoordeling van de door het pensioenfonds aangeleverde gelijkwaardigheidsverklaring heeft Bpf Foodservice vastgesteld dat de pensioenregeling van het pensioenfonds gelijkwaardig is aan die van Bpf Foodservice en daarmee voldoet aan het aan de vrijstelling verbonden voorschrift van artikel 7 lid 5 van het VBB. Op grond hiervan heeft Bpf Foodservice besloten om de verleende vrijstelling te continueren.

Het formele kader van het pensioenfonds bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1 De pensioenregeling en het pensioenfonds:

De statuten van het pensioenfonds, de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en Makro, de pensioenovereenkomst tussen de werkgever en de werknemer en het pensioenreglement vormen de basis voor de bestaansreden en werkwijze van het pensioenfonds.

De statuten, uitvoeringsovereenkomst en pensioenovereenkomst zijn voor 2021 ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar. Het pensioenreglement is begin 2021 gewijzigd met name door aanpassing van wettelijke bedragen.

1 Het huishoudelijk reglement: de interne structuur en regels van het pensioenfonds:

In artikel 14 lid 4 van de statuten is bepaald dat het bestuur van het pensioenfonds een huishoudelijk reglement kan vaststellen waarin de bepalingen worden vermeld omtrent datgene wat naar het oordeel van het bestuur nadere regeling behoeft, voor zover deze bepalingen niet in de statuten of het pensioenreglement dienen te worden opgenomen. Dit huishoudelijk reglement geeft invulling aan deze bepaling. Het doel van dit huishoudelijk reglement is het aandragen van een integraal governance kader voor de sturing, het afleggen van verantwoording en toezicht binnen SMP. Het huishoudelijk reglement draagt zorg voor het waarborgen van de realisatie van de doelstellingen van het pensioenfonds, zoals beschreven in de statuten. Dit huishoudelijk reglement heeft als rode draad het goed afstemmen van de gehele keten van besturen-beheersen-verantwoorden en toezicht houden. De hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve organisatie en interne controle zijn vastgelegd. Aan de hand van de thema's governance en compliance, is een verzameling van reglementen en informatie opgesteld. Hierdoor is er direct een volledig overzicht van de gehele governance van SMP. De impact van wijzigingen in deze governance is snel zichtbaar en de periodieke beoordeling van deze documentatie is efficiënt.

De belangrijkste wijzigingen in 2020 zijn de uitbreiding van het Reglement Sleutelfuncties met onder meer het interne audit charter en enkele functieprofielen, het toevoegen van het crisis- en business continuïteitsplan en het IT-beleid en de detaillering van het integriteitsbeleid.

1 De actuariële en bedrijfstechnische nota (abtn): het beleid van het pensioenfonds:

In artikel 3 lid 2 van de statuten van het pensioenfonds is bepaald dat het bestuur werkt volgens een abtn die voldoet aan de eisen van de Pensioenwet. In de abtn is gemotiveerd omschreven welk beleid wordt gevoerd om de missie, visie en strategische doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Zo wordt er ingegaan op inhoudelijke beleidsterreinen op het gebied van beleggingen, de financiële opzet, premie, toeslagen en kortingen, integraal risicomanagement en communicatie.

Organisatie

Governance

De governance structuur van het pensioenfonds houdt rekening met het three lines of defense model zoals het pensioenfonds dat toepast uit hoofde van integraal risicomanagement.

De eerste lijn, onder eindverantwoordelijkheid van het bestuur op alle beleidsterreinen, bestaat uit de risico-eigenaren, die verantwoordelijk zijn voor het beheren en beheersen van alle aspecten van een bepaald risico, waaronder de implementatie van de beheersmaatregelen. Naast het bestuur, het dagelijks bestuur en bestuursmanagement zijn de administratie en communicatiecommissie (ACC), de beleggingsadviescommissie (BAC), de externe dienstverleners (pensioenadministrateur, custodian en vermogensbeheerders) en adviseurs de risico-eigenaren.

De tweede lijn, onder eindverantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder risicobeheer, is de controlefunctie, die beoordeelt, monitort, rapporteert en een adviserende en initiërende rol met betrekking tot risico's en het risicobeheer heeft. De tweede lijn bestaat naast de sleutelfunctiehouder risicobeheer en de integrale risicomangement commissie (de IRM commissie), uit de sleutelfunctiehouder actueel en de compliance officer (CO).

De derde lijn, onder eindverantwoordelijkheid van sleutelfunctiehouder interne audit, dient periodiek de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle te evalueren.

Het verantwoordingsorgaan (VO) en het intern toezicht vallen buiten de drie beschreven lijnen.

Bestuur

Het pensioenfonds staat onder leiding van een bestuur dat is samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever en vertegenwoordigers van de werknemers en een vertegenwoordiger van de pensioengerechtigden. Het bestuur is per 31 december 2021 als volgt samengesteld:

Functie	Naam	Namens	Vanuit	Vanaf	Aftredend
Voorzitter	Dhr. A.F. Rijksen (1964)	Werkgever	Extern	2014	31-12-2022
Lid	Dhr. R. Doornbos (1968)	Werkgever	Extern	2017	30-09-2025
Lid	Dhr. A. Jansen (1978)	Werkgever	Makro	2018	31-12-2022
Lid	Dhr. R.A. Klein Heerenbrink (1969)	Deelnemers	Makro	2016	31-12-2023
Lid en secretaris	Dhr. H.W.H. IJntema (1957)	Pensioengerechtigden	Makro	2021	31-12-2024
Kandidaat lid	Mw. M. Krol (MK) (1982)	Deelnemers	Makro	2021	

Bestuurders hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen in beginsel maximaal twee keer worden herbenoemd.

De bestuursleden namens de werkgever zijn benoemd op voordracht van de directie van Makro. De heer E.C. Helwerda heeft zijn lidmaatschap als bestuurder namens de werkgever begin 2021 beëindigd wegens het vertrek bij Makro. De vacature is ingevuld door de benoeming van de heer A. Jansen medio 2021. De heer Jansen werd daartoe voorgedragen door de werkgever en vertegenwoordigt sindsdien de werkgever, na afstemming hierover met de Groepsondernemingsraad.

De bestuursleden namens de deelnemers zijn benoemd op voordracht van de Groepsondernemingsraad. De Groepsondernemingsraad heeft, met inachtneming van de gestelde diversiteitseisen, mevrouw M. Krol voorgedragen als kandidaat lid van het bestuur namens deelnemers. Mevrouw Krol is werkzaam bij Makro sinds 2010 en lid van de ondernemingsraad sinds 2016. Momenteel is zij werkzaam als medewerker Food Service Delivery administratie en lid van het dagelijks bestuur en secretaris van de Groepsondernemingsraad. Mevrouw Krol neemt sinds medio 2021 deel aan de bestuursvergaderingen en zal, na het doorlopen van een opleidingstraject worden benoemd tot bestuurder.

Het bestuurslid namens de pensioengerechtigden is gekozen namens de pensioengerechtigden.

Nevenfunctie bestuur

Nevenfuncties bestuur 2021		
A.F. Rijksen	Partner	VCHolland Visitatie Pensioenfondsen
A.F. Rijksen	Eigenaar en directeur	Rijksen Management B.V.
R. Doombos	Partner	PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial Insurance Services B.V.
R. Doombos	Mede-eigenaar	Focus Orange Technology B.V. Crunchr
A.J.W. Jansen	Head of controlling Makro	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Manager Logistiek Makro Kerstpakketten	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Lid Groepsondernemingsraad Makro	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Lid Ondernemingsraad Makro Kerstpakketten	Metro Cash & Carry Nederland B.V.
R.A. Klein Heerenbrink	Sectorraad Handel	CNV Vakmensen
R.A. Klein Heerenbrink	Lid vakgroep CNV Foodservices en Groothandel in Levensmiddelen	CNV
R.A. Klein Heerenbrink	Voorzitter Exploitatiecommissie	MHC Dieren
H.W.H. IJntema	Vestigingsmanager Makro Duiven	Metro Cash & Carry Nederland B.V.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het pensioenfonds wordt gevormd door de heren A.F. Rijksen (voorzitter) en H.W. H. IJntema (secretaris). Het dagelijks bestuur verzorgt de dagelijkse operationele zaken en ondersteunt het bestuur en de bestuurscommissies bij hun beleidsvoorbereidende en -uitvoerende taken. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden die zijn vastgelegd in de statuten en reglementen.

Bestuurscommissies

Het bestuur heeft een tweetal commissies ingesteld ter ondersteuning van het bestuur: de administratie en communicatiecommissie (ACC) en de beleggingsadviescommissie (BAC). De commissies hebben zowel een beleidsvoorbereidende en -uitvoerende als controlerende taak.

De ACC heeft de volgende verantwoordelijkheden: het dagelijks contact met de pensioenadministrateur, het managen van het volledige jaarwerktraject, de communicatie richting deelnemers en de (kosten) begroting. Daarnaast verzorgt de ACC de controle op de uitvoering van de pensioenadministratie door de pensioenadministrateur. De heer R.A. Klein Heerenbrink is lid van de ACC en wordt daarbij ondersteund door de heer H.W.H. IJntema.

De BAC adviseert het bestuur inzake het beleggingsbeleid en verzorgt daarnaast de controle op de uitvoering van het beleggingsbeleid. De BAC bestond eind 2021 uit de voorzitter de heer M. Koster en het bestuurslid de heer R. Doornbos. Door het vertrek van de heer Koster bij Willis Towers Watson is de heer drs. D. Veldman RBA FRM, senior investment consultant Willis Towers Watson, benoemd tot voorzitter van de BAC. De BAC wordt ondersteund door de heer B. Crans, investment analyst van Willis Towers Watson.

Externe dienstverleners

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan een aantal uitvoeringsorganisaties.

Deze werkzaamheden betreffen pensioenadministratie, bewaarneming en vermogensbeheer.

Het voeren van de deelnemers-, financiële en uitkeringsadministratie is sinds begin 2019 uitbesteed aan Achmea Pensioenservices (APS). Het bestuur heeft met APS een 10-jarig contract afgesloten na het doorlopen van een uitgebreid selectie- en offertetraject. CACEIS (voorheen: Kas Bank) is de bewaarder van de beleggingen (custodian) en verzorgt de valuta-afdekking en de beleggingsadministratie.

De vermogensbeheerders per eind 2021 zijn Vanguard voor vastrentende beleggingen, Blackrock voor aandelenbeleggingen, Altera voor vastgoedbeleggingen en ASR voor woninghypotheken.

Het bestuur heeft de heer drs. C.G.M. Kroon AAG van Willis Towers Watson aangesteld als adviserend actuaris van het pensioenfonds.

Sleutelfunctiehouder Risicobeheer en Integrale Risicomanagement commissie

De risicobeheerfunctie is een controlerende functie. Deze wordt vervuld door de IRM-commissie, bestaande uit in ieder geval de sleutelfunctiehouder risicobeheer als voorzitter en de risicomanager. De risicobeheerfunctie heeft een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van het bestuur en is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het bestuur bij het identificeren, beoordelen en managen van de risico's en de beoordeling, monitoring en rapportage over het risicobeheersysteem. De sleutelfunctiehouder zorgt ervoor dat het bestuur een totaalbeeld heeft van de verschillende risico's en levert een belangrijke bijdrage aan de beheersing van deze risico's.

Het pensioenfonds heeft de heer A. Jansen, bestuurder, benoemd tot sleutelfunctiehouder risicobeheer en voorzitter van de IRM-commissie, gezien zijn ervaring op het gebied van risicomanagement bij Makro. De heer Jansen is noch lid van de BAC, noch lid van de ACC en is derhalve onafhankelijk. DNB heeft hem een verklaring van geen bezwaar verstrekt. De heer J. van Haeringen (1987) is lid van de IRM-commissie.

Sleutelfunctiehouder Actuarieel

De sleutelfunctiehouder actuarieel is een controlerende functie. Hij houdt toezicht op de berekening van de technische voorzieningen, waaronder het beoordelen van de processen, de betrouwbaarheid en de adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen. Daarnaast beoordeelt hij de algehele gedragslijn voor het aangaan van pensioenverplichtingen en de adequaatheid van de verzekeringsregelingen.

De heer drs. W. Eikelboom AAG van Willis Towers Watson is per 1 december 2021 benoemd tot sleutelfunctiehouder actuarieel, nadat DNB een verklaring van geen bezwaar had verstrekt. Hij volgt als certificerend actuaris en sleutelfunctiehouder actuarieel de heer drs. J.L.A. Schilder AAG op, die zijn werkzaamheden voor het pensioenfonds na 7 jaar wegens het roulatiebeleid heeft beëindigd. De waarmede actuaris beschikt door zijn geschiktheid voor de certificerende rol over de vereiste beroepskwalificaties, -kennis en -ervaring.

Compliance officer

De compliance officer (CO) heeft een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van het bestuur en is een controlerende functie. De CO is verantwoordelijk voor het ondersteunen van het bestuur bij het identificeren, beoordelen en managen van de risico's op het gebied van integriteit en voor de beoordeling, monitoring en rapportage over het integriteitsbeleid. De CO bewaakt dat het pensioenfonds voldoet aan de voor het pensioenfonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving en gedragscode.

Het pensioenfonds heeft eind 2019 de heer mr. R.N.M. van der Mast van het Nederlands Compliance Instituut (NCI) benoemd tot CO.

Sleutelfunctiehouder Interne audit

De interne auditfunctie, onder eindverantwoordelijkheid van de sleutelfunctiehouder interne audit, is belast met de interne audit en evalueert periodiek of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integrale en beheerste bedrijfsvoering doeltreffend zijn.

Het bestuur heeft de voorzitter van het pensioenfonds benoemd tot sleutelfunctiehouder interne audit. De onafhankelijkheid van de voorzitter als beoogde sleutelfunctiehouder interne audit is geborgd doordat hij noch lid is van de BAC, noch lid is van de ACC. Het bestuur heeft hierbij in acht genomen de proportionele invulling van deze functie: de omvang van het aantal deelnemers en het belegd vermogen is beperkt, er is slechts één pensioenregeling die bovendien niet complex is en weinig overgangsregelingen kent, de kort leven risico's zijn herverzekerd, de pensioenuitvoering en het vermogensbeheer zijn volledig uitbesteed aan professionele dienstverleners en de beleggingsportefeuille is eenvoudig samengesteld. DNB heeft de heer Rijkse een verklaring van geen bezwaar verstrekt.

De vervulling van de interne auditwerkzaamheden is uitbesteed aan InAudit, een professionele dienstverlener op dit gebied.

Verantwoordingsorgaan

De belangrijkste taak van het verantwoordingsorgaan (VO) is een oordeel geven over het handelen van het bestuur, het uitgevoerde beleid en toekomstige beleidskeuzes. Daarnaast heeft het VO op een aantal gebieden adviesrecht.

Het VO is een breed, divers samengesteld orgaan waarin in beginsel de deelnemers en de pensioengerechtigden evenredig op basis van onderlinge getalsverhoudingen zijn vertegenwoordigd. De werkgever heeft één zetel. De samenstelling van het VO per 31 december 2021 is als volgt:

Functie	Naam	Namens	Start VO	Aftredend per
Lid	Dhr. J. van Gisteren (1966)	Deelnemer	07-09-2018	31-12-2025
Lid	Mw. R. Hennequin (1992)	Deelnemer	03-09-2021	31-12-2025
Lid	Dhr. W. Miedema (1962)	Deelnemer	03-09-2021	31-12-2025
Lid	Mw. L.I.M. Raymakers (1990)	Deelnemer	03-09-2021	31-12-2025
Lid en Secretaris	Dhr. M. Joosten (1952)	Pensioengerechtigden	30-11-2018	31-12-2022
Lid	Dhr. J. Platteel (1949)	Pensioengerechtigden	01-01-2010	31-12-2022
Lid en Voorzitter	Mw. L. Kwanten-van Gerrevink (1970)	Werkgever	14-06-2018	31-12-2022

Leden van het VO hebben een zittingstermijn van vier jaar en kunnen in beginsel maximaal twee keer worden herbenoemd.

De leden van het VO namens de deelnemers zijn door de Groepsondernemingsraad van Makro voorgedragen. De Groepsondernemingsraad heeft de vrijgekomen vacatures ingevuld met inachtneming van de gestelde diversiteitseisen. Mevrouw Hennequin is sinds oktober 2020 werkzaam bij Makro als supply chain collaborator. De heer Miedema werkt sinds 1986 bij Makro en is manager van de vestiging Makro Groningen. Mevrouw Raymakers werkt sinds 2019 bij Makro en is senior financial controller.

De leden van het VO namens de pensioengerechtigden worden door en uit de pensioengerechtigden gekozen.

Het lid van het VO namens de werkgever is door de werkgever Makro voorgedragen.

Intern toezicht

Het intern toezicht beoordeelt of het bestuur procedures juist volgt en zorgvuldig tot besluitvorming komt. Het ziet daarbij toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. Het betreft de Code Pensioenfondsen 2018 bij de uitoefening van zijn taak. Het intern toezicht wordt bij het pensioenfonds verzorgd in de vorm van jaarlijkse visitatie door drie onafhankelijke personen. De visitatiecommissie (VC) bestaat uit:

Naam	Start visitatiecommissie
Dhr. E.S. Kattouw Actuarieel analist AG	2017
Dhr. F.M.M. Poorthuis AAG	2018
Mw. Mr. J.L. Verhulst CPE	2021

Mevrouw J.L. Verhulst is nieuw toegetreden als lid en voorzitter van de visitatiecommissie. Zij volgt de heer P.E.M. Peerboom op die reeds acht jaar het pensioenfonds had gevisiteerd.

Extern toezicht

De heer drs. W. Eikelboom AAG van Willis Towers Watson is met ingang van 1 december 2021 benoemd tot sleutelfunctiehouder actuariel en waarmede actuaris. Hij volgt de heer drs. J.L.A. Schilder AAG van Willis Towers Watson op die als gevolg van het roulatiebeleid van Willis Towers Watson na 7 jaar zijn taken bij het pensioenfonds heeft beëindigd.

Mevrouw drs. J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA van Mazars Accountants N.V. ('Mazars') is met ingang van het jaarwerk 2019 controlerend accountant.

De toezichthouders op naleving van de Pensioenwet door het pensioenfonds zijn de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB).

De AFM is belast met het gedragstoezicht (art. 151 lid 1 PW). Gedragstoezicht is het toezicht op de regels in de Pensioenwet over voorlichting door pensioenuitvoerders aan deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden (opgenomen in art. 38-51 PW).

DNB is belast met het prudentieel en materieel toezicht (art. 151 lid 3 PW). Prudentieel toezicht is het toezicht op de normen ten aanzien van de financiële soliditeit van pensioenfondsen en is bedoeld om bij te dragen aan de financiële stabiliteit van de sector van pensioenfondsen. Dit toezicht is vooral bedrijfseconomisch van aard en betreft de vraag of voldaan kan worden aan de financiële verplichtingen. Dit prudentieel toezicht is gericht op toezicht op een prudent en solide financieel en beleggingsbeleid. Het materieel toezicht is het toezicht op alle normen die geen onderdeel uitmaken van het gedrags- en prudentieel toezicht.

STRATEGIE EN REALISATIE VAN STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Missie, visie en strategie

Het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden staat in het gevoerde beleid altijd voorop. Het bestuur van het pensioenfonds heeft hierbij als belangrijkste taak te zorgen voor een goede financiële beheersing en een evenwichtige belangenafweging. Het bestuur volgt daarbij het door haar uitgezette beleid, volgt de normen van goed pensioenfondsbestuur en werkt nauw samen met de werkgever, het VO en de VC. Externe dienstverleners op het gebied van pensioenuitvoering en vermogensbeheer worden zorgvuldig geselecteerd en regelmatig geëvalueerd.

Zo kan de missie het beste worden gerealiseerd: het op efficiënte wijze uitvoeren van de pensioenovereenkomsten van Metro Cash & Carry en aangesloten ondernemingen (Makro) met evenwichtige afweging van de belangen van alle (voormalige) deelnemers, pensioengerechtigden en werkgever.

Kernwaarden hierbij zijn: ondernemend, verbindend en recht door zee.

Het pensioenfonds heeft de volgende visie op de uitvoering van de pensioenovereenkomsten in de komende jaren:

- 1 Het pensioenfonds wil de opgebouwde pensioenen nakomen en streeft naar toeslagverlening;
- 1 Het pensioenfonds wil continuïteit en goede kwaliteit;
- 1 Het pensioenfonds wil het vertrouwen hebben van de belanghebbenden dat het pensioenfonds de missie en visie op de juiste wijze realiseert.

Het pensioenfonds heeft de volgende strategie opgesteld om de visie te realiseren:

A. Pensioenuitvoering:

- 1 Het pensioenfonds zorgt voor een adequate, kostenefficiënte en toekomstbestendige uitvoering van de pensioenregeling;
- 1 Het pensioenfonds zorgt ervoor dat het goed op de hoogte is van de actuele mogelijkheden in de markt voor pensioenuitvoering en heeft geregeld contact met de aangesloten werkgever over de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds.

B. Aangaan van pensioenverplichtingen:

- 1 De financiële opzet van het pensioenfonds is gedegen met een solide premiebeleid en spoedig herstel uit een dekkingstekort.

C. Beleggingsbeleid

- 1 Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat past binnen de risicohouding zoals afgesproken met sociale partners. Binnen deze risicohouding optimaliseert het pensioenfonds het (netto) rendement ten opzichte van de pensioenverplichtingen teneinde de nominale zekerheid en waardevastheid van de pensioenen zoveel mogelijk te waarborgen.

D. Vertrouwen

- 1 Het pensioenfonds communiceert met alle belanghebbenden en zorgt ervoor dat zij in alle gevallen professioneel, integer en klantgericht benaderd en behandeld worden.

Realisatie strategische doelstellingen

Het pensioenfonds heeft de strategie verder uitgewerkt in doelstellingen en evalueert jaarlijks in hoeverre de doelstellingen worden bereikt, en of eventuele aanvullende maatregelen genomen moeten worden.

Strategische doelstelling	Behaald	Maatregelen
A. Pensioenuitvoering:		
De pensioenuitvoeringskosten per deelnemer moeten minimaal 10% lager liggen dan bij vergelijkbare pensioenfondsen, zonder concessies te doen op kwaliteit	Ja	Monitoring door benchmark studie Lane Clark & Peacock. Blijvende focus op lage kosten en efficiëntie
Waar mogelijk de complexiteit in uitvoering verminderen ter verbetering van de toekomstbestendigheid	Ja	Jaarlijks verdere vereenvoudiging en verduidelijking in redactie pensioenregeling naar aanleiding van adviezen pensioenadministrateur
Het bestuur van het pensioenfonds bespreekt ten minste eenmaal per jaar de actuele mogelijkheden in de markt voor pensioenuitvoering	Ja	In het kader van de wijziging van de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement door de gewijzigde pensioentoezegging per 1/1/2021 heeft het bestuur de opdrachtaanvaarding vernieuwd
Het bestuur van het pensioenfonds spreekt ten minste eenmaal per jaar met de aangesloten werkgever over de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds	Ja	Er zijn meerdere overleggen van een delegatie van het bestuur met de werkgever per jaar
B. Aangaan van pensioenverplichtingen:		
Het premiebeleid is nader gedefinieerd met als uitgangspunten een solide financiële opzet en evenwichtige belangenafweging	Ja	Jaarlijkse review en afstemming met sociale partners en VO
De technische voorzieningen (TV) en uitruilfactoren worden berekend op basis van actuariële grondslagen. De belangrijkste grondslagen worden eens in de twee jaar (sterfte) dan wel eens in de vier jaar (kostenopslag) getoetst	Ja	Monitoring hiervan met behulp van een gedetailleerd jaarplan
Het pensioenfonds herverzekert risico's die het zelf niet kan dragen	Ja	Alle kort leven en arbeidsongeschiktheidsrisico's zijn herverzekerd
C. Beleggingsbeleid:		
Het pensioenfonds streeft naar nominale zekerheid van de opgebouwde pensioenen	Ja	Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid dat past binnen de risicohouding zoals afgesproken met sociale partners. Binnen deze risicohouding optimaliseert het pensioenfonds het (netto) rendement ten opzichte van de pensioenverplichtingen
Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is zodanig dat voldaan wordt aan de risicohouding korte termijn: <ul style="list-style-type: none"> Er is een bandbreedte van plus en min 2%-punt rondom het Vereist Eigen Vermogen (VEV) voor de strategische beleggingsmix 	Ja	Strategisch beleggingsbeleid wordt 3 jaarlijks herijkt op grond van actualisatie beleggingsbeginselen en ALM studie. Monitoring en eventuele bijsturing per kwartaal met behulp van risico-rapportages

<p>Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds is zodanig dat voldaan wordt aan de risicohouding lange termijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een verwacht pensioenresultaat vanuit de evenwichtssituatie van 90% • Een verwacht pensioenresultaat vanuit de actuele dekkingsgraad van 90% • Ten minste een pensioenresultaat van 70% in een slechtweerscenario, ofwel een maximale afwijking van het verwachte resultaat van 22% 	<p>Ja</p> <p>Ja</p> <p>Ja</p>	<p>Strategisch beleggingsbeleid wordt 3 jaarlijks herijkt op grond van actualisatie beleggingsbeginselen en ALM studie. Jaarlijks wordt een haalbaarheidstoets uitgevoerd. Het pensioenfonds voldoet aan alle normen</p>
<p>D. Vertrouwen:</p>		
<p>Alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden worden ieder jaar ten minste drie maal door het pensioenfonds benaderd</p>	<p>Ja</p>	<p>Jaarlijks nieuwsbrief, verkort jaarverslag, uniform pensioenoverzicht (UPO), toeslag-besluit en nieuwsberichten op de website</p>
<p>Ieder jaar bezoekt 20% van de deelnemers de website</p>	<p>Ja</p>	<p>Er zijn 21.879 bezoeken van de website. Het portaal MijnPensioen is 14.089 bezocht.</p>
<p>De IT-systemen van het pensioenfonds (inclusief uitbestedingspartners) zijn maximaal één keer per jaar maximaal 1 week buiten werking. Daarnaast heeft het pensioenfonds maximaal één keer per twee jaar een overig incident op het gebied van gegevensbescherming en/of IT met maximaal een gemiddelde impact</p>	<p>Ja</p>	<p>Continue monitoring mede door niet-financiële risicorapportages en naleving processen en interne controles (ISAE 3402 en COS 3000 ICT)</p>
<p>Het pensioenfonds handelt alle formele klachten conform de klachtenregeling af</p>	<p>Ja</p>	<p>De klachtenregeling is zichtbaar op de website en bevat een duidelijker procesgang en escalatie mogelijkheid naar de Ombudsman</p>

Pensioenfonds toekomstbestendig

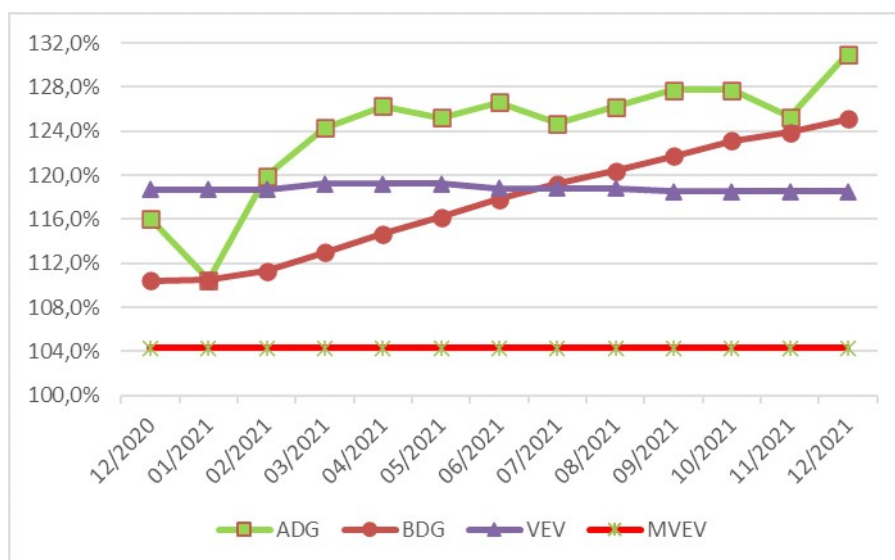
Het pensioenfonds functioneert als zelfstandig ondernemingspensioenfonds en houdt veranderingen in de omgeving nauwlettend in de gaten. De toekomstbestendigheid van middelgrote en kleine pensioenfondsen is een van de toezichtthema's van DNB. Het bestuur toetst jaarlijks op basis van financiële en niet-financiële indicatoren de strategische risico's om na te gaan of het pensioenfonds als kwetsbaar moet worden aangemerkt. De conclusie is ook in 2021 dat het pensioenfonds weinig kwetsbaar is op de getoetste toezichtthema's van DNB.

Met het Pensioenakkoord in zicht is er regelmatig overleg met de werkgever en de ondernemingsraad over hoe de toekomstige pensioentoezegging en -uitvoering eruit zou kunnen zien. De verwachting is dat de werkgever de pensioenregeling eind 2022 buiten het pensioenfonds onder zal brengen. Vanaf dat moment vindt geen actieve toekomstige pensioenopbouw meer plaats binnen pensioenfonds. Het pensioenfonds beraadt zich reeds op de situatie die dan ontstaat en op de benodigde stappen richting de toekomst (waarbij uiteraard ook de mogelijkheden van alternatieve uitvoeringsvormen worden meegenomen) teneinde de belangen van alle belanghebbenden van het pensioenfonds op zo goed mogelijke wijze te behartigen.

FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

Ontwikkeling dekkingsgraad

Het verloop van de verschillende dekkingsgraden is gedurende het verslagjaar als volgt geweest:

Voor alle beleidsmaatregelen is de beleidsdekkingsgraad leidend. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden van de laatste twaalf maanden, en bedraagt aan het einde van het jaar 125,1% (eind 2020: 110,6%). Op 31 december 2021 voldoet het pensioenfonds aan de wettelijke norm voor het vereiste eigen vermogen (118,5%). Gedurende 2021 is de beleidsdekkingsgraad gestegen. Zowel het beleggingsrendement van 6,3% als de hogere rente droegen bij aan het krachtige herstel van de dekkingsgraad. De rente bevindt zich echter nog steeds op een historisch laag niveau. De lage rente heeft grote gevolgen voor pensioenfondsen en dus ook voor SMP. De lage rentestand heeft een hoge voorziening pensioenverplichtingen (VPV) tot gevolg. Dit maakt pensioenen duur. Zolang de rente op het lage niveau blijft, zal de kostprijs van pensioen hoog blijven.

De uitbraak van het Covid-19 virus heeft een forse impact gehad op de financiële markten in het eerste kwartaal van 2020 waarbij vooral de waardering van aandelen sterk daalde. Zo daalde de actuele dekkingsgraad ultimo maart 2020 naar het dieptepunt van 103,6%, wat enerzijds werd veroorzaakt door een daling van het belegd vermogen met 40.293 en anderzijds door een toename van de technische voorzieningen met 47.158, met name het gevolg van de verder gedaalde rente. Door de versoepeling van Covid-19 lock-downs, en de aanwakking van economische activiteit als gevolg daarvan, keerde het vertrouwen onder beleggers in het tweede kwartaal terug. Vanaf de tweede helft van 2020 nam het vertrouwen in een verder herstel toe door het veilig leren leven met het virus, de ontwikkeling en uitrol van succesvolle vaccins en een sterk herstel in de economische activiteit, ondanks terugkerende gedeeltelijke lock-downs in verschillende landen en regio's. Het jaar 2021 werd gekenmerkt door een verdergaand herstel, hetgeen terug te zien was in positieve ontwikkelingen op de aandelen- en kredietmarkten en een blijvend ruim monetair beleid, waardoor de actuele dekkingsgraad, zelfs bij verder dalende rentes, herstelde. Covid-19 heeft geen bijzonder effect op de balanswaardering ultimo 2020 en ultimo 2021 en op de resultaatbepaling voor die jaren. Er zijn ook geen indicaties dat de continuïteit van het pensioenfonds hierdoor onzeker is. Ultimo 2021 is de actuele dekkingsgraad 131,0% en is daarmee 14,8% hoger dan ultimo 2020 (116,2%).

Herstelplan DNB beëindigd

Eind september 2019 daalde de beleidsdekkingsgraad onder het vereiste niveau van het eigen vermogen waardoor een reservetekort ontstond.

SMP heeft eind 2019 een herstelplan bij DNB ingediend. De beleidsdekkingsgraad zou naar verwachting gedurende 2022 boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad uitkomen waarmee het reservetekort zou worden opgeheven. Door het behaalde beleggingsrendement en de hogere rente was de beleidsdekkingsgraad reeds aan het einde van het derde kwartaal 2021 hoger dan de vereiste dekkingsgraad, waardoor het herstelplan in 2021 is beëindigd.

Pensioenen verhoogd

Voor de toekenning van een toeslag op de pensioenen hanteert het bestuur een beleid waarbij de toeslag afhankelijk is van de beleidsdekkingsgraad. Vanaf een dekkingsgraad van 110% kan het bestuur besluiten tot (gedeeltelijke) toeslag. De financiële situatie van het pensioenfonds is voldoende om de pensioenen met ingang van 1 januari 2022 gedeeltelijk toekomstbestendig te laten stijgen. Het bestuur heeft daarom besloten de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 januari 2022 voor actieven, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden met 1,71% te verhogen. De hoogte van de toeslag is gekoppeld aan het consumentenprijsindexcijfer over de periode van oktober tot oktober. De consumentenprijsindex over oktober 2020 tot oktober 2021 is 3,28%. De koopkracht van het pensioen is hierdoor per saldo gedaald.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

DNB heeft besloten dat de nieuwe rentetermijnstructuur, die mede bepalend is voor de manier waarop pensioenfondsen hun verplichtingen waarderen, vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen wordt ingevoerd. Met de stapsgewijze invoering zullen de nieuwe UFR (Ultimate Forward Rate) parameters begin 2024 volledig zijn ingevoerd. DNB zal de rentetermijnstructuur in de periode tot 1 januari 2024 baseren op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters, waarbij de gewichten vanaf 1 januari 2021 jaarlijks met gelijke stappen aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraad van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd materialiseert. De invoering van de nieuwe UFR (dus nog 3 jaren een kwart) verhoogt de voorziening pensioenverplichtingen en zou daardoor de dekkingsgraad per ultimo 2021 van 131,0% verlagen naar 129.5%.

De verwachting is dat de werkgever de pensioenregeling eind 2022 buiten het pensioenfonds onder zal brengen. Vanaf dat moment vindt geen actieve toekomstige pensioenopbouw meer plaats binnen het pensioenfonds. Het pensioenfonds beraadt zich reeds op de situatie die dan ontstaat en op de benodigde stappen richting de toekomst (waarbij uiteraard ook de mogelijkheden van alternatieve uitvoeringsvormen worden meegenomen) teneinde de belangen van alle belanghebbenden van het pensioenfonds op zo goed mogelijke wijze te behartigen.

GOED PENSIOENFONDSBESTUUR

Invulling pensioenfondsbestuur

Bij het besturen van het pensioenfonds richt het bestuur zich op een evenwichtige belangenafweging en op optimalisatie van de rolverdeling tussen de verschillende bestuursorganen. Het bestuur is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de werkgever, deelnemers en pensioengerechtigden en sluit goed aan bij de kenmerken en aard van de pensioenregeling en borgt de betrokkenheid van allen. De samenwerking in het bestuur functioneert goed. Er is ruime ervaring en deskundigheid beschikbaar en de bestuursleden hebben voldoende tijd voor hun functie. Het bestuur vergadert in beginsel maandelijks en voert daarvan een goede verslaglegging. Het bestuur heeft korte lijnen, integreert marktontwikkelingen slagvaardig in haar beleid, houdt zaken eenvoudig, opereert effectief en ondernemend, verbindend en recht door zee. Het bestuur is evenwichtig en divers samengesteld wat betreft opleiding, achtergrond, ervaring, complementariteit, en persoonlijkheden.

De invulling van de medezeggenschap komt eveneens tot uitdrukking in de samenstelling van het VO. Ook in dit orgaan zijn werkgever, deelnemers en pensioengerechtigden vertegenwoordigd. Door de brede en diverse bezetting kan het VO haar taken goed uitvoeren.

Elk Nederlands pensioenfonds moet maatregelen treffen die goed pensioenfondsbestuur waarborgen. Dit volgt uit de Code Pensioenfondsen die is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid. De Code Pensioenfondsen is gericht op bestuur, toezicht en verantwoording afleggen. De Code is gebaseerd op het 'pas-toe-of-leg-uit-beginsel'. Het pensioenfonds wordt geacht aan te kunnen geven of en zo ja, waarom het bepaalde keuzes heeft gemaakt die afwijken van de Code. De Code is onderdeel van bestaande wet- en regelgeving. Het pensioenfonds borgt dat de naleving van de Code Pensioenfondsen is verankerd in haar processen.

Het beleid van SMP is gericht op een integere bedrijfsvoering. De door het bestuur en CO uitgevoerde systematische integriteitsanalyse heeft geresulteerd in het integriteitsbeleid, inclusief een incidentenregeling (klokkenluidersregeling) en gedragscode.

Het intern toezicht wordt uitgeoefend door de VC, toezicht op de naleving van de gedragscode wordt uitgeoefend door de CO. Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde beleid aan het VO.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van SMP heeft in 2021 elfmaal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen in de bestuursvergaderingen waren:

- 1 De ontwikkeling van de financiële positie gedurende het jaar;
- 1 Actualisatie van de haalbaarheidstoets;
- 1 Overleg met sociale partners van Makro inzake pensioentoezegging en Wet Toekomst Pensioenen;
- 1 Scenarioanalyse toekomst van SMP;
- 1 Bemensing fondsorganen;
- 1 Eigen Risicobeoordeling;
- 1 Afdekking renterisico en selectie vermogensbeheerder LDI (Liability Driven Investments);
- 1 Maatschappelijk verantwoord beleggen: enquête achterban en workshop uitgangspunten;
- 1 Herijking van de investment beliefs;
- 1 ALM studie;
- 1 Ophoging investering in het ASR Nederlands woninghypotheekfonds;
- 1 Risicorapportage financiële risico's en risicoanalyse niet-financiële risico's;
- 1 Procesaudits pensioenadministratie, beleggingsbeleid en uitbestedingsmanagement sleutelfunctie interne audit;
- 1 De jaarstukken 2020, en de opvolging van aanbevelingen van de accountant, waarmerkend actuaris en de VC;
- 1 Systematische integriteitsrisicoanalyse, vaststelling screeningbeleid.

De commissies ACC, BAC en IRM doen iedere bestuursvergadering verslag. Daarnaast bevat de agenda de vaste punten integriteit, verslaglegging door bestuurders van bezochte seminars en cursussen, en pensioenactualiteiten.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van de wet- en regelgeving door het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft de wetgeving algemene verordening gegevensbescherming (AVG) geïmplementeerd. Zo is het privacybeleid vastgesteld, is het verwerkingsregister opgesteld, zijn verwerkingsovereenkomsten afgesloten en is de privacyverklaring op de website geplaatst. De Pensioenfederatie heeft de Gedragslijn verwerking persoonsgegevens opgesteld. Het pensioenfonds heeft met behulp van een uitgebreide checklist vastgesteld dat de gedragslijn wordt nageleefd. De naleving is gecontroleerd en bevestigd door onafhankelijk toezicht, in casu de IRM-commissie.

Naar aanleiding van de nieuwe wet- en regelgeving IORP II heeft het bestuur de governance structuur ingericht met inachtneming van het 'three lines of defense' model. Daarbij is een duidelijk onderscheid tussen risico eigenaren en controlefunctie het uitgangspunt voor de inrichting van de organen. Zo zijn het bestuur, dagelijks bestuur en bestuurscommissies in hun beleid makende en uitvoerende rol risico-eigenaar, terwijl de IRM-commissie en sleutelfunctiehouders een controlerende functie hebben. De gehele governance structuur is vastgelegd in een uitgebreid huishoudelijk reglement waarin onder meer taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van alle organen zijn opgenomen.

Het pensioenfonds heeft de Wet waardeoverdracht klein pensioen geïmplementeerd. Het pensioenfonds heeft besloten om mee te doen met het systeem van automatische waardeoverdracht van kleine pensioenen naar de nieuwe pensioenuitvoerder van de deelnemer. De verwerking van de inkomende en uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen is geautomatiseerd en in productie. In 2021 is daarnaast een bulkactie uitgevoerd om waardeoverdrachten te realiseren van kleine pensioen die zijn opgebouwd voor 1/1/2018. In totaal zijn 1954 uitgaande en 301 ingaande waardeoverdrachten klein pensioen met een waarde van respectievelijk € 4.238 en € 859 gerealiseerd. Dit heeft geresulteerd in een significante daling van het aantal gewezen deelnemers.

Per 30 september 2019 moesten deelnemers inzicht hebben in de effecten van economische mee- en tegenvallers op hun pensioenuitkeringen via mijnpensioenoverzicht.nl (MPO). Op MPO worden vanaf die datum drie verschillende bedragen getoond; deze zijn berekend volgens een verwacht, een optimistisch en een pessimistisch scenario, de zogenaamde Uniforme Reken Methodiek.

Code Pensioenfondsen

In september 2018 is, mede op verzoek van de daartoe ingestelde Monitoringcommissie, een nieuwe opzet van de Code Pensioenfondsen vastgesteld. De vernieuwing van de Code heeft ertoe geleid dat deze anders gestructureerd is en dat deze bondiger is geworden. Er zijn nu 65 normen, gerubriceerd in acht categorieën:

1. Vertrouwen waarmaken: Zij die voor het pensioenfonds verantwoordelijkheid dragen maken het in hen gestelde vertrouwen waar. Dat blijkt vooral uit adequaat bestuur, verantwoord beleggingsbeleid en zorgvuldig risicomanagement.
2. Verantwoordelijkheid nemen: Het bestuur neemt zijn verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling.
3. Integer handelen: Het bestuur bevordert een cultuur van integriteit en compliance.
4. Kwaliteit nastreven: Het pensioenfonds stelt hoge kwaliteitseisen, voert daar beleid op en is een 'lerende organisatie'.
5. Zorgvuldig benoemen: Het pensioenfonds handelt zorgvuldig bij (her)benoeming en ontslag, en zorgt voor geschiktheid, complementariteit en diversiteit in de samenstelling van de organen van het pensioenfonds.
6. Gepast belonen: Het pensioenfonds voert een verantwoord en beheerst beloningsbeleid, gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie.
7. Toezicht houden en inspraak waarborgen: Het pensioenfonds waarborgt intern toezicht op de kwaliteit en integriteit van de bedrijfsvoering.
8. Transparantie bevorderen: Het pensioenfonds streeft openheid na, communiceert over missie, strategie en risico's en legt verantwoording af over gevoerd beleid.

Het pensioenfonds is aan de hand van een controlelijst nagegaan in hoeverre alle codes worden nageleefd. De Code is onderdeel van bestaande wet- en regelgeving, maar geeft ruimte voor de eigen verantwoordelijkheid van het pensioenfondsbestuur en de keuzes die het maakt. De Code wordt door het pensioenfonds nageleefd met de beste intenties. De normen van de Code moeten worden toegepast of het bestuur moet motiveren waarom het een norm niet (volledig) naleeft. Voor het bestuur zit de waarde ervan in de dialoog en afgewogen besluitvorming, meer dan in het naleven van de letter van de Code.

De Code Pensioenfondsen vereist een specifieke toelichting inzake de naleving van de volgende normen:

Norm	Omschrijving	Wordt aan de norm voldaan?	Vindplaats
1.5	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk "Strategie en realisatie van strategische prioriteiten" over het beleid en beleidskeuzes en de uitkomsten daarvan. Bij de besluitvorming is evenwichtige afweging van belangen van de verschillende groepen een belangrijk aandachtspunt voor het bestuur. In het hoofdstuk "Pensioenbeheer" rapporteert het bestuur over het beleid dat het in 2021 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte. Het bestuur geeft inzicht in de risico's, risicohouding en beheersmaatregelen in de hoofdstukken "Beleggingsbeleid" en "Risicomanagementbeleid".
5.31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert in de hoofdstukken "Organisatie" en "Goed pensioenfondsbestuur" over de samenstelling van fondsorganen, de geschiktheid en opleidingen van de leden. Fondsorganen houden bij dit beleid rekening met opleiding, achtergrond, persoonlijkheid, geslacht en leeftijd. Het bestuur toetst de geschiktheid van bestuursleden bij het aantreden en gedurende het bestuurslidmaatschap door middel van functieprofielen, geschiktheidsmatrix en zelfevaluatie. Ten minste eens in de drie jaar evalueert het bestuur dit beleid. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.

5.33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Deels	<p>Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk "Organisatie" over de diverse samenstelling van fondsorganen. In het hoofdstuk "Goed pensioenfondsbestuur" onder "Diversiteit" rapporteert het bestuur over de doelen ten aanzien van diversiteit en de stappen voor het bevorderen van diversiteit.</p> <p>Het bestuur zorgt voor geschiktheid, complementariteit en continuïteit in het bestuur. Het houdt daarbij rekening met kennis, opleiding, achtergrond, ervaring en persoonlijkheid naast leeftijd en geslacht. Ultimo 2021 bestond het bestuur uit 5 mannen boven de 40 jaar, nu het jongste lid inmiddels de 40 is gepasseerd. De vrijgekomen vacature wordt ingevuld door de benoeming van een vrouwelijke kandidaat-bestuurder, die jonger is dan 40 jaar.</p> <p>Het VO bestond ultimo 2021 uit vier mannen en drie vrouwen, waarvan twee leden jonger zijn dan 40 jaar.</p> <p>Het bestuur blijft streven naar diversiteit in geslacht en leeftijd en in het stappenplan bij nieuwe benoemingen wordt hiermee rekening gehouden.</p> <p>Door de benoeming in 2021 van een vrouw tot kandidaat-bestuurslid en versterking in 2021 van het VO met twee vrouwen en één man, waarvan twee leden jonger dan 40 jaar, wordt hier invulling aan gegeven.</p> <p>Het bestuur evalueert periodiek de effectiviteit van het diversiteitsbeleid. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.</p>
7.47	Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De VC betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn rapportage intern toezicht, zie het hoofdstuk "Verslag visitatiecommissie".
8.58	Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	Het bestuur rapporteert in het hoofdstuk "Strategie en realisatie van strategische prioriteiten" over de missie, visie, strategie en strategische prioriteiten en de uitkomsten daarvan.

8.62	Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk "Beleggingsbeleid" de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen. Het beleggingsbeleid en aandeelhouders-betrokkenheidsbeleid zijn ook beschikbaar op de website van het pensioenfonds en in Pensioen 123 wordt hiernaar verwezen.
8.64	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	In het hoofdstuk "Goed pensioenfondsbestuur" rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode en over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.
8.65	Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Het bestuur licht in het hoofdstuk "Goed pensioenfondsbestuur" de klachten- en geschillenregeling en de afhandeling van klachten toe. De klachtenregeling is beschikbaar op de website.

Geschiktheid

Het pensioenfonds heeft een geschiktheidsbeleids- en opleidingsplan waarin aandacht wordt geschonken aan deskundigheid, competenties en professioneel gedrag. Het bestuur van het pensioenfonds bewaakt de deskundigheid van zijn leden in de bestuursvergaderingen en door hen periodiek te evalueren. Bij de samenstelling van de bestuurscommissies wordt rekening gehouden met specifieke vaardigheden van bestuurders. De bestuursleden en het bestuur als geheel voldoen aan de geschiktheidseisen zoals die door DNB worden gesteld. Bestuurders houden hun kennis up-to-date door middel van kennisoverdracht van externe adviseurs over diverse onderwerpen tijdens bestuursvergaderingen, het bijwonen van seminars van onder meer DNB en Pensioenfederatie, het bijhouden van vakliteratuur en het volgen van individuele opleidingen.

Het bestuur heeft jaarlijks samen met het VO een tweedaagse opleiding. In 2021 werd onder meer ingegaan op de onderwerpen strategie en toekomstscenario's, communicatie, maatschappelijk verantwoord beleggen, investment beliefs en de selectie van een vermogensbeheerder voor LDI. De sessies werden deels gefaciliteerd door externe adviseurs.

Het bestuur evalueert het geschiktheidsbeleid en opleidingsplan eens per drie jaar en past het plan zo nodig aan. Zo heeft het bestuur eind 2020 het opleidingsplan voor 2021-2022 per bestuurder opnieuw vastgesteld. Voor iedere bestuurder is een beleidsterrein gekozen om de geschiktheid verder uit te bouwen.

Diversiteit

Het bestuur bevordert diversiteit in de organen en het bestuur van het pensioenfonds en heeft daartoe het volgende beleid vastgesteld:

- 1 het bestuur streeft naar diversiteit van kennis, opleiding, achtergrond en persoonlijkheid van de individuele leden van de fondsorganen en het bestuur, waarbij deze individuele leden tezamen een goede afspiegeling vormen van alle belanghebbenden. Idealiter vullen de individuele leden in de fondsorganen en het bestuur elkaar aan in deze kenmerken zodat een complementair geheel ontstaat binnen het betreffende fondsorgaan of het bestuur;
- 1 het bestuur streeft naar diversiteit in leeftijd van de individuele leden. In dit licht is het streven om in zowel het bestuur als het VO ten minste één persoon in de leeftijdscategorie jonger dan 40 jaar te hebben;
- 1 het bestuur streeft naar tenminste één vrouw en één man in zowel het bestuur als het VO.

Het bestuur vult het bovenstaande beleid in samenwerking met de organisaties die kandidaten voordragen en benoemen in. Bij iedere nieuwe vacature weegt het bestuur bovenstaand geformuleerde streefpunten ten aanzien van diversiteit mee in de uiteindelijke benoeming. Ten aanzien van alle hierboven genoemde beleidsuitgangspunten geldt voor het bestuur dat gehandeld dient te worden met inachtneming van de betrouwbaarheids- en geschiktheidsvereisten van de toezichthouder. In het algemeen gelden er beperkingen ten aanzien van de beschikbaarheid van geschikte kandidaten binnen de Metro organisatie. Dit betekent dat - als dat noodzakelijk is - afgeweken kan worden van de geformuleerde streefpunten ten aanzien van diversiteit.

Jaarlijks beoordeelt het bestuur in hoeverre de gestelde doelen zijn gehaald; zie hiervoor het onderdeel "Naleving Code Pensioenfonds". Driejaarlijks evalueert het bestuur het diversiteitsbeleid.

Bestuursevaluatie

Het bestuur bespreekt één keer per twee jaar het functioneren van ieder bestuurslid afzonderlijk. Het bestuur bespreekt eenmaal per jaar zijn eigen functioneren en betreft daarbij ten minste één keer per drie jaar een onafhankelijke derde. In 2018 en 2020 vond de evaluatie plaats met een extern adviseur. De evaluatie vindt plaats in een afzonderlijke bestuursvergadering of als apart agendapunt in een reguliere bestuursvergadering waarbij de uitvoering van eerder afgesproken actiepunten wordt besproken en nieuwe actie- en verbeterpunten worden vastgelegd.

Bij de individuele evaluatie van bestuursleden worden in elk geval in aanmerking genomen:

- 1 beschikbaarheid voor en bijdragen aan vergaderingen;
- 1 deskundigheid, met in achtneming van de daartoe door de toezichthouder gestelde eisen, en opleidingsbehoefte;
- 1 competenties volgens het geschiktheidsbeleid;
- 1 professioneel gedrag volgens het geschiktheidsbeleid;
- 1 evenwichtige samenstelling van het bestuur;
- 1 samenwerking met de andere bestuursleden.

Tijdens de zelfevaluatie van het collectieve bestuur wordt het gedrag en de cultuur van het bestuur beoordeeld en de kwaliteit en effectiviteit van zijn besluitvorming. Bij de beoordeling worden in elk geval in aanmerking genomen:

- 1 onderlinge samenwerking, gedrag en cultuur, welke bestuursstijl wordt gehanteerd en in welke mate wordt de stijl aangepast als de omstandigheden daartoe aanleiding geven;
- 1 deskundigheid, opleidingsbehoefte en integriteit (vereiste deskundigheid als geheel, evenwichtige belangenafweging, verantwoording afleggen);
- 1 besluitvormingsproces (effectiviteit vergaderingen, betrokkenheid bestuursleden, belangenverstrengeling);
- 1 uitvoeringsproces (uitvoering bestuursbesluiten, bijhouden financiële positie, toezicht op administratie en adviezen);
- 1 communicatie en inzichtelijkheid (voorlichting, openheid in beleid).

Ter voorbereiding van de bestuursevaluatie hebben de bestuursleden voor 2021 een vragenlijst ingevuld. Daarin werd onder meer ingegaan op de actie- en verbeterpunten van de voorgaande evaluatie. De resultaten zijn in de bestuursvergadering doorgenomen waarbij aandachtspunten zijn vastgelegd. Geconcludeerd werd dat ondanks het meestentijds op afstand vergaderen, als gevolg van Covid-19, desondanks de betrokkenheid hoog is gebleven, de communicatie en besluitvorming effectief verliep en de beschikbaarheid hoog was. Anderzijds werd geconstateerd dat de persoonlijke interactie werd gemist en dat de technisch meer gecompliceerde onderwerpen zich beter lenen voor fysieke vergaderingen. Het bestuur evalueert dit beleid tenminste één keer per drie jaar en past het beleid aan indien nodig.

Beloningsbeleid

Het beloningsbeleid is afgestemd op de aard, de omvang, de organisatie en de complexiteit van het pensioenfonds.

Het beleid van het pensioenfonds is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- 1 Het pensioenfonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid gericht op kwaliteit, continuïteit en consistentie;
- 1 Het beloningsbeleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het pensioenfonds en voorkomt dat het pensioenfonds meer risico's neemt dan voor hem aanvaardbaar is;
- 1 Het beloningsbeleid is passend gelet op de bedrijfstak, onderneming en beroepsgroepen waarvoor het pensioenfonds de pensioenregeling uitvoert;
- 1 De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag;
- 1 Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatie-gerelateerde beloningen. Prestatie-gerelateerde beloningen zijn gemiddeld niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het pensioenfonds.

De leden van het bestuur en het VO die in dienst zijn van de werkgever ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden voor het pensioenfonds. De hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de werkgever. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Vergoedingen aan externe bestuursleden voor bestuursactiviteiten zijn marktconform en komen voor rekening van de werkgever.

Aangezien er geen variabele of prestatie-gerelateerde vergoedingen verstrekt heeft het pensioenfonds geen procedures en criteria vastgesteld voor het aanpassen of terugvorderen van dit soort vergoedingen.

Het beloningsbeleid is van toepassing op de externe dienstverleners die vallen onder het uitbestedingsbeleid. Voordat het pensioenfonds over gaat tot het uitbesteden van werkzaamheden, beoordeelt het pensioenfonds of de externe partij een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voert dat aansluit op het beloningsbeleid van het pensioenfonds.

Ten aanzien van de VC heeft het pensioenfonds een pragmatische insteek gekozen voor het beloningsbeleid. Het bestuur toetst de beloning op marktconformiteit.

Het bestuur stelt vast dat zij voldoet aan het door haar vastgestelde beloningsbeleid.

Het bestuur evalueert het beloningsbeleid eens per drie jaar, beoordeelt of het beloningsbeleid gehandhaafd blijft en rapporteert hierover in het bestuursverslag.

Uitbesteding

Omdat het pensioenfonds geen rechtstreeks zicht heeft en geen directe controle uitvoert op de processen van de externe dienstverleners stelt het bestuur eisen aan de kwaliteit, continuïteit en integriteit van organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken. Afspraken met hen worden periodiek geëvalueerd door middel van service level rapportages, risico- en rendementsrapportages en besprekingen en waar nodig bijgesteld. Dit is conform het door het pensioenfonds vastgestelde uitbestedingsbeleid en de beleidsregel uitbesteding van DNB. De dienstverlening van de administrateurs, de vermogensbeheerders en de custodian worden gecertificeerd (ISAE). Deze rapportages worden door een onafhankelijke accountant voorzien van een verklaring en ter beschikking gesteld aan het bestuur.

Het pensioenfonds heeft de ISAE 3402 of soortgelijke controlerapportages van Achmea Pensioenservices (administrateur), Vanguard (vermogensbeheerder vastrentende waarden), BlackRock (vermogensbeheerder aandelen), Altera (vermogensbeheerder vastgoed), ASR (vermogensbeheerder woninghypotheken) en CACEIS (custodian en beleggingsadministratie) beoordeeld en is nagegaan of de uitbestedingsrisico's voldoende zijn afgedekt. Voor zover de rapportages niet betrekking hebben op het volledige kalenderjaar, zijn deze aangevuld met een zogenaamde bridge letter. Uit de assurance-rapporten van de externe accountants blijkt dat de beheersdoelstellingen zijn gehaald.

Achmea Pensioenservices heeft daarnaast een service organisatie controle rapport opgesteld dat gebaseerd is op de Nederlandse Standaard 3000 type II, een afgeleide van het ISAE 3000 rapport. Dit rapport is meer gericht op de IT omgeving en informatiebeveiliging. Uit de rapportage blijkt dat de interne beheersingsmaatregelen effectief werken.

Uit de rapportages van de vermogensbeheerders Vanguard, Blackrock en ASR en van de custodian CACEIS blijkt dat alle processen in overeenstemming met de omschreven procedure worden uitgevoerd. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd die nadelig van invloed kunnen zijn voor de dienstverlening aan het pensioenfonds.

Het bestuur heeft geconcludeerd dat de dienstverleners een goede administratieve organisatie en interne controle hebben.

Het bestuur evalueert dit uitbestedingsbeleid ten minste eens per drie jaar en past het aan indien nodig.

Compliance officer en integriteit

Het bestuur heeft een CO. De voornaamste taken van de CO zijn: toezicht houden op de naleving van de gedragscode en de naleving van wettelijke regelingen.

Het bestuur voert jaarlijks met de CO een systematische integriteitsanalyse uit. Daarbij worden risico's op de gebieden cybercrime, belangenverstremgeling, nevenfuncties, relatiegeschenken, privébelangen en privérelaties, voorwetenschap, marktmanipulatie, witwassen, terrorismefinanciering, omzeilen sanctiewetgeving, ontduiking fiscale wetgeving, corruptie, fraude, maatschappelijk onbetamelijk gedrag en integriteitsrisico's bij uitbesteding doorgenomen. De kans en impact van deze risico's wordt periodiek geactualiseerd en beheersmaatregelen om deze risico's te beheersen worden gemonitord.

Het Integriteitsbeleid, de Gedragscode en de Incidenten- en Klokkenluidersregeling worden jaarlijks beoordeeld en indien nodig geactualiseerd.

Het pensioenfonds heeft een insiderregeling. Het bestuur heeft, net als het voorgaande jaar, vastgesteld dat geen van de verbonden personen als insider kan worden gekwalificeerd.

Alle leden van het bestuur en VO en overige verbonden personen hebben de naleving van de gedragscode over 2021 getekend.

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving door het pensioenfonds.

Gedragscode

Het VO heeft een gedragscode, die in 2019 is geactualiseerd. Alle bestuursleden, leden van het VO, leden van de VC en overige verbonden personen tekenen jaarlijks een verklaring dat zij de gedragscode naleven. Bovendien verklaren zij wijzigingen in nevenfuncties en privé en zakelijke belangen bij partijen waar het pensioenfonds zaken mee doet te hebben opgegeven aan de CO. Er hebben zich geen ongewenste belangenverstremgelingen voorgedaan.

Incidenten en klokkenluidersregeling

Het pensioenfonds heeft een incidenten- en klokkenluidersregeling die in 2020 is geactualiseerd. Zo zijn de Meldpunten waar Incidenten kunnen worden gemeld duidelijker gedefinieerd, en is een onderscheid gemaakt tussen operationele incidenten (waar het dagelijks bestuur in eerste instantie optreedt) enerzijds, en integriteitsincidenten en misstanden (waar de CO in eerste instantie optreedt) anderzijds. Ook is het proces van melding, escalatie en rapportage verduidelijkt. Het bestuur is van mening dat dit resulteert in een kwalitatieve verbetering en verduidelijking van het beleid.

Er zijn in het boekjaar 2021 geen incidenten geweest.

Klachten en geschillen

Het pensioenfonds heeft een klachtenregeling, die duidelijk zichtbaar op de website is geplaatst. Daarin is naast een interne procedure ook de mogelijkheid opgenomen om een besluit voor te leggen aan de Ombudsman Pensioenen. Zo verwijst het pensioenfonds belanghebbenden - deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en hun nabestaanden - naar de Ombudsman Pensioenen, als hun klachten en geschillen niet kunnen worden opgelost via de interne klachten- en geschillenprocedure. De Ombudsman Pensioenen kan een onafhankelijke bemiddelende rol spelen en brengt adviezen uit over klachten en geschillen die belanghebbenden inbrengen over de uitvoering van het pensioenreglement.

Er zijn in het boekjaar 2021 geen klachten of geschillen geweest.

Intern toezicht

Het bestuur van het pensioenfonds besteedt veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Statutair is vastgelegd hoe het bestuur omgaat met zijn rol en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht. Een goede samenwerking tussen de verschillende organen draagt bij aan de professionaliteit. Voor het VO en de VC is er tevens de gelegenheid voor onderlinge afstemming.

Voor het intern toezicht heeft het bestuur een VC ingesteld, samengesteld uit drie onafhankelijke personen. Deze commissie beoordeelt of het bestuur procedures juist volgt en zorgvuldig tot besluitvorming komt. Het ziet daarbij toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De commissie betreft hierin onder meer governance, naleving wet- en regelgeving, beleggings-, premie- en toeslagbeleid, risicomangement en communicatie. Het intern toezicht betreft de Code Pensioenfondsen bij de uitoefening van zijn taak. Jaarlijks wordt een visitatie uitgevoerd. De commissie heeft over haar bevindingen aan het bestuur, het VO en de werkgever gerapporteerd. Het verslag van de VC is opgenomen in dit jaarverslag.

De aanbevelingen die de VC heeft gedaan, krijgen alle aandacht van het bestuur.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft aan het VO verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid. In het kader van zijn taakuitoefening heeft het VO advies uitgebracht over het beloningsbeleid, het communicatiebeleid, wijzigingen in de pensioenregeling en de samenstelling en opdracht van de VC. Tevens heeft het VO kennisgenomen van het jaarverslag, de jaarrekening en andere relevante stukken.

Het VO heeft het gevoerde beleid getoetst en aan het bestuur verslag uitgebracht. Het verslag van het VO is opgenomen in dit jaarverslag.

De aanbevelingen die het VO heeft gedaan, krijgen alle aandacht van het bestuur.

Extern toezicht en incidenten

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd door DNB of de AFM. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

PENSIOEN- EN PREMIEBELEID

Pensioenbeleid

De pensioenrichtleeftijd in 2021 is 68 jaar. Het pensioenfonds biedt de (gewezen) deelnemer, in verband met het in beginsel beëindigen van de arbeidsovereenkomst door de werkgever op de AOW-gerechtigde leeftijd, standaard de mogelijkheid aan om het ouderdomspensioen (vervroegd) in te laten gaan op de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Indien de (gewezen) deelnemer gebruik maakt van deze mogelijkheid, wordt het ouderdomspensioen herrekend op basis van actuariële gelijkwaardigheid.

Het maximaal pensioengevend salaris bedraagt in 2021 € 112.189 (2020: € 110.111). De pensioenregeling biedt dekking in geval van pensionering, overlijden of arbeidsongeschiktheid tijdens het dienstverband bij Makro:

- 1 Een ouderdomspensioen dat wordt uitgekeerd vanaf de pensioendatum;
- 1 Een partnerpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer;
- 1 Een wezenpensioen dat wordt uitgekeerd na het overlijden van de deelnemer;
- 1 Voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid;
- 1 Aanvulling op de WIA-uitkering boven het wettelijk maximumbedrag.

Kenmerken pensioenregeling

Voor medewerkers gelden de volgende voorwaarden per 1 januari 2021:

Pensioenregeling 68 jaar	
Pensioensysteem	Middelloodregeling
Pensioenrichtleeftijd	68 jaar
Pensioengevend salaris	Jaarsalaris, vaste werkvenstertoeslag II of IV, maximaal € 112.189 (bedrag 2021)
Toeslagverlening	Maximaal de prijsinflatie
Franchise	€ 14.544 (bedrag 2021)
Pensioengrondslag	Pensioengevend salaris verminderd met de franchise
Opbouwpercentage	1,55%
Partnerpensioen	70% van ouderdomspensioen
Wezenpensioen	20% van partnerpensioen
Eigen bijdrage	6,78% over de pensioengrondslag voor medewerkers in dienst voor 1-1-2014 8,57% over de pensioengrondslag voor medewerkers in dienst vanaf 1-1-2014

Met ingang van 1 januari 2022 zijn, naast enkele redactionele verduidelijkingen, de volgende wijzigingen in het Pensioenreglement 68 jaar doorgevoerd:

- 1 Maximum pensioengevend salaris: verhoogd van € 112.189 (fiscaal maximum 2021) naar € 114.866 (fiscaal maximum 2022).
- 1 Franchise: verhoogd van € 14.544 (fiscaal minimum 2021) naar € 14.802 (fiscaal minimum 2022).
- 1 Opbouwpercentage: verhoogd van 1,55% (in 2021) naar 1,60% in 2022. Met ingang van 2021 toetst het pensioenfonds per eind oktober van het voorafgaande jaar of de feitelijke pensioenpremie voor financiering van opbouw van ouderdomspensioen en partnerpensioen, risicodekking van nog niet afgefinancierd partnerpensioen en risicodekking van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten voor het komende kalenderjaar:
  - a. ten minste gelijk is aan de gedempte kostendeckende premie die minimaal benodigd is om het streefopbouwpercentage van 1,60% als vastgelegd in de pensioenregeling te kunnen financieren; en
  - b. voldoet aan de door het pensioenfonds gestelde eis dat de premiedekkingsgraad op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per ultimo oktober van enig kalenderjaar minimaal 90% bedraagt. Indien niet aan beide voorwaarden wordt voldaan, dan wordt het opbouwpercentage voor het komende kalenderjaar zodanig naar beneden toe verlaagd dat wel aan beide voorwaarden wordt voldaan. Indien wel aan beide voorwaarden wordt voldaan, dan kan het bestuur besluiten om het opbouwpercentage voor het komende kalenderjaar te verhogen tot maximaal 1,75% met inachtneming van een premiedekkingsgraad die minimaal 110% bedraagt.

Toeslagbeleid - Pensioenverhogingen

Het pensioenfonds kent een voorwaardelijk toeslagenbeleid op basis van een vooraf bepaalde maatstaf. De ambitie is om de pensioenen jaarlijks te verhogen aan de hand van de prijsinflatie. De verhoging van de pensioenen is altijd voorwaardelijk, waarbij wordt gekeken naar de financiële positie van het pensioenfonds. Het bestuur neemt uiteindelijk het besluit om wel of niet te verhogen, en met welk percentage.

In verband daarmee heeft het bestuur van het pensioenfonds in beginsel besloten om:

- 1 Géén toeslag op de pensioenen toe te kennen indien de beleidsdekkingsgraad minder dan 110% bedraagt.
- 1 De toeslag op de pensioenen volledig toe te kennen indien de beleidsdekkingsgraad 135% of meer bedraagt, mits de toeslag volgens verwachting langdurig kan worden toegekend.
- 1 De toeslag op de pensioenen lineair naar rato toe te kennen indien de beleidsdekkingsgraad tussen 110% en 135% bedraagt, mits de toeslag volgens verwachting langdurig kan worden toegekend. Voor een gedeeltelijke toeslag wordt in principe een ondergrens van 0,5% gehanteerd. Een lagere toeslag wordt niet toegekend of uitgesteld.

Voor een toeslag neemt het pensioenfonds voor de actieve deelnemers, de ingegane pensioenen en de pensioenen van gewezen deelnemers de CBS Consumentenprijsindex afgeleid alle bestedingen oktober-oktober.

Indien de beleidsdekkingsgraad meer dan 135% bedraagt, kan het bestuur besluiten tot het verlenen van inhaaltoeslagen om eventuele eerder gemiste toeslagen en kortingen op pensioenen ongedaan te maken. Gemiste toeslagen en kortingen langer dan 5 jaar geleden worden niet meer ingehaald.

De financiële situatie van het pensioenfonds is verbeterd. Het bestuur heeft daarom eind 2021 besloten om per 1 januari 2022 de aanspraken en pensioenen met 1,71% te verhogen. De kosten voor levensonderhoud gingen over 2021 (van oktober 2020 tot oktober 2021) met 3,28% omhoog. De koopkracht van de aanspraken en pensioenen is hierdoor lager geworden.

De ontwikkeling van de toeslagen over de afgelopen vijf jaar is als volgt:

	Toegekend	Index	Cumulatief niet toegekend
1-1-2022	1,71%	3,28%	6,15%
1-1-2021	0,00%	1,12%	4,15%
1-1-2020	0,00%	1,73%	3,35%
1-1-2019	0,93%	1,68%	1,60%
1-1-2018	0,50%	1,34%	0,84%

Uit het overzicht blijkt dat de cumulatieve niet-verleende toeslag per 1 januari 2022 gelijk is aan 6,15%.

Kortingsbeleid - Pensioenverlagingen

Het pensioenfonds verwacht niet dat pensioenverlagingen in de nabije toekomst aan de orde zullen zijn. Pensioenverlagingen kunnen alleen aan de orde zijn indien de economische omstandigheden langdurig en drastisch zouden verslechteren, bijvoorbeeld door een combinatie van verdere renteverlagingen en slechte rendementen op zakelijke waarden.

Wat betreft de pensioenverlagingen, die door het pensioenfonds niet worden voorzien, maakt het pensioenfonds onderscheid in voorwaardelijke en onvoorwaardelijke kortingen op pensioen. Tot een voorwaardelijke korting wordt besloten indien het pensioenfonds een reservetekort heeft en het tekort volgens het opgestelde herstelplan niet in tien jaar tijd kan worden weggewerkt. Tot een onvoorwaardelijke korting wordt besloten indien het pensioenfonds op zes achtereenvolgende meetmomenten in dekkingstekort verkeert (beleidsdekkingsgraad is lager dan de dekkingsgraad waarbij wordt voldaan aan het minimaal vereist eigen vermogen), mits ook de actuele dekkingsgraad op het zesde meetmoment ook lager is dan de dekkingsgraad waarbij wordt voldaan aan het minimaal vereist eigen vermogen. Indien het pensioenfonds moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaris van het pensioenfonds wordt vastgesteld. Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van de tot en met 31 december 2020 verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten inclusief eventuele vanaf 1 januari 2021 verleende toeslagen op genoemde aanspraken. Betaling van de extra koopsom om vermindering van pensioenaanspraken en -rechten te voorkomen, gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Premiebeleid

De Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de (gedempte) kostendekkende premie.

Het uitgangspunt van het bestuur bij het premiebeleid is een stabiele premie, die kostendekkend dient te zijn voor opbouw en uitvoering van de pensioenregeling. In 2020 is een nieuwe premie afspraak gemaakt voor de periode vanaf 1 januari 2021 tot 1 januari 2026 waarmee een stabiele kostendekkende premie is bereikt. De werkgever en groepsondernemingsraad van Makro hebben met ingang van 2021 de pensioenovereenkomst gewijzigd. De pensioentoezegging voor toekomstige pensioenopbouw is een premieregeling (collective defined contribution) waarin de totale premiebijdrage bestaat uit een premie voor de financiering van de op te bouwen pensioenaanspraken van 19,2% (2020: 17,6%), een vergoeding voor de uitvoeringskosten van 1,3% (2020: 1,3%) alsmede een vergoeding voor additionele uitvoeringskosten die verband houden met het feit dat het pensioenfonds door de invoering van de pensioenregeling zoals die geldt vanaf 1 januari 2021 twee separate pensioenadministraties dient te voeren. De vergoedingen voor kosten van de uitvoering van de pensioenregeling worden apart door het pensioenfonds bij de werkgever in rekening gebracht. Over deze vergoedingen is omzetbelasting verschuldigd.

Het premiebeleid is hiermee in beginsel geen evident sturingsmiddel, met uitzondering van een mogelijke bijstorting ingeval de financiële positie van het pensioenfonds daartoe aanleiding geeft en een korting op pensioenaanspraken dreigt. Met betrekking tot pensioenaanspraken opgebouwd vanaf 1 januari 2021 is bijstorting niet toegestaan in verband met het karakter van de pensioenregeling (voorwaardelijke middelloonregeling, Collectief Defined Contribution).

Het bestuur van het pensioenfonds wil sturen op langere termijn. Het pensioenfonds heeft, gebaseerd op de evenwichtige afweging van belangen, ten behoeve van de opdrachtaanvaarding het uitgangspunt gedefinieerd dat de premiedekkingsgraad in beginsel 100% dient te zijn. Teneinde het streefopbouwpercentage van 1,60% te bereiken kan de premiedekkingsgraad dalen tot een niveau van minimaal 90%. Met inachtneming van een premiedekkingsgraad van minimaal 110% kan de pensioenopbouw stijgen tot maximaal 1,75%. Het bestuur evalueert periodiek de financiële ontwikkeling en informeert tijdig sociale partners over de verwachtingen van het jaarlijks vast te stellen potentiële pensioenopbouwpercentage.

Voor de opgebouwde pensioenen tot 1 januari 2021 blijft van kracht dat indien het pensioenfonds gedurende drie achtereenvolgende jaren in onderdekking (beleidsdekkingsgraad lager dan het minimum vereiste vermogen) verkeert, Makro bovenop de premie een extra bijdrage verschuldigd is ter grootte van tweederde deel van het verschil tussen het minimaal vereiste eigen vermogen en het aanwezige eigen vermogen. Een derde deel van het tekort zal worden opgeheven door vermindering van de opgebouwde en ingegane pensioenen. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Het pensioenfonds toetst vanaf 1 januari 2021 jaarlijks per ultimo oktober of de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten (20,5%) en vermeerderd met de additionele kosten ten gevolge van het voeren van twee pensioenadministraties (vóór 1/1/2021 en ná 31/12/2020) voor het daaropvolgende kalenderjaar:

- a ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie die minimaal benodigd is om het streefopbouwpercentage ouderdomspensioen van 1,60% als vastgelegd in de pensioenregeling te kunnen financieren; en
- b voldoet aan de door het pensioenfonds gestelde eis dat de premiedekkingsgraad op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur (inclusief jaarlijks een kwart van de nieuwe UFR) minimaal 90% bedraagt.

Indien dit niet het geval is wordt het opbouwpercentage ouderdomspensioen voor het komende kalenderjaar zodanig naar beneden toe verlaagd dat de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten alsnog ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie behorende bij dit lagere opbouwpercentage en voldoet aan de door het pensioenfonds gestelde eis dat de premiedekkingsgraad minimaal 90% bedraagt.

Indien de verschuldigde vaste pensioenpremie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten meer bedraagt dan de gedempte kostendekkende premie die minimaal benodigd is om het streefopbouwpercentage van 1,60% te kunnen financieren en voldoet aan een premiedekkingsgraad van minimaal 110%, dan kan het bestuur besluiten om het opbouwpercentage voor het komende kalenderjaar te verhogen tot maximaal 1,75%. Voorwaarde voor een dergelijke verhoging is dat de premiedekkingsgraad, na de verhoging van het opbouwpercentage, nog steeds minimaal 110% bedraagt en dat de verschuldigde vaste premie vermeerderd met de verschuldigde uitvoeringskosten ten minste gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie behorende bij dit hogere opbouwpercentage.

Bij het maken van de afspraken tussen sociale partners begin 2020 is de premie extra verhoogd zodat er een voldoende buffer was waardoor de geambieerde 1,60% pensioenopbouw met grote zekerheid gehaald zou kunnen worden.

De gedempte kostendekkende premie wordt bepaald op basis van verwacht rendement, waarbij de rente voor een periode van 5 jaar is gefixeerd. Ook uitgaande van de huidige (lagere) rente bij de berekening van de kostendekkende premie is de feitelijke premie van de werkgever nog steeds voldoende.

Met inachtneming van het voorgaande en de resultaten van de uitgevoerde aanvangshaalbaarheidstoets, heeft het bestuur besloten de opdrachtaanvaarding te ondertekenen aangezien zij de haalbaarheid van de nieuwe CDC regeling realistisch achtte.

Door de aanzienlijke verdere verlaging van de toch al historisch lage rente gedurende 2020 zou de premiedekkingsgraad bij een opbouwpercentage van 1,60% voor het kalenderjaar 2021 evenwel slechts 87,8% bedragen. Het bestuur heeft eind 2020 derhalve besloten het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen voor het jaar 2021 vast te stellen op 1,55% om aan de minimale premiedekkingsgraadeis van 90% te voldoen. Het opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,085% (70% van het ouderdomspensioen).

Uitgaande van de verschuldigde vaste premie en de actuarieel benodigde koopsom voor het beoogde opbouwpercentage van 1,60% is de premiedekkingsgraad in 2022 gelijk aan 92,9%. Deze premiedekkingsgraad is hoger dan de gestelde ondergrens van 90,0%. Het bestuur heeft eind 2021 derhalve besloten om op basis van het premiebeleid het opbouwpercentage voor het ouderdomspensioen voor het jaar 2022 vast te stellen op 1,60%. Het opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,12% (70% van het ouderdomspensioen).

BELEGGINGSBELEID

De missie en ambitie van het pensioenfonds worden te allen tijde als leidraad gebruikt bij het beheren van de beleggingsportefeuille. Het strategisch beleggingsbeleid wordt afgestemd op de verplichtingen van het pensioenfonds, inclusief het streven naar waardevastheid van ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken. Door het strategische beleggingsbeleid periodiek te herijken, kan er worden ingespeeld op wijzigingen in het risicoprofiel van de pensioentoezeggingen en in de risicoperceptie van het bestuur van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft door middel van de ALM-studie het strategisch beleggingsbeleid heroverwogen. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in 2021. Er is onderzocht of het huidige beleggingsbeleid voldoende robuust is en of voldaan kan worden aan de ambities en risicohouding van het pensioenfonds. De ALM-studie optimaliseert de verhouding vastrentende- en zakelijke waarden en stelt daarnaast het optimale niveau van de renteafdekking vast.

Het bestuur heeft een aantal investment beliefs geformuleerd die de richting van het te voeren beleggingsbeleid aangeven. De investment beliefs kunnen worden gezien als de invulling van het risicoprofiel van het pensioenfonds. De investment beliefs zijn in feite de (ongeschreven) regels of criteria, waaraan het pensioenfonds belang hecht bij de inrichting en uitvoering van zijn beleggingsbeleid. Er is in de investment beliefs onderscheid gemaakt naar strategie, uitvoering en risicomangement. Deze investment beliefs vormen de uitgangspunten voor het beleggingsbeleid van het pensioenfonds en beleggingsbeslissingen worden aan deze uitgangspunten getoetst.

Artikel 135 van de Pensioenwet en de artikelen 13 en 13a van het Besluit FTK Pensioenfonds vormen de basis voor de toetsing van het beleggingsbeleid aan de prudent-person regel. Om tegemoet te komen aan bovenstaande wordt onder andere periodiek een ALM-studie uitgevoerd. Daarnaast wordt bij de vertaalslag (implementatie) naar de daadwerkelijke invulling van het beleggingsbeleid zorgvuldigheid betracht. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de opzet van de renteafdekking, een adequate keuze van en spreiding over beleggingscategorieën en de keuze tussen actief en passief beheer. In samenhang hiermee worden de verschillende beleggingsrisico's geïdentificeerd en op waarde geschat middels onder andere de Vereist Eigen Vermogen-analyse.

Het pensioenfonds belegt het vermogen strategisch voor 55% in vastrentende waarden, 35% in aandelen en 10% in vastgoed. Het renterisico wordt volgens beleid voor ongeveer 60% afgedekt. Er wordt naar een minimale kaspositie gestreefd voor te verrichten betalingen. Het vermogensbeheer is per eind 2021 uitbesteed aan respectievelijk Vanguard, BlackRock, ASR en Altera. De eerste drie zijn grote spelers op de vermogensmarkt. Altera is een lokale Nederlandse speler.

Het bestuur van het pensioenfonds is eindverantwoordelijk voor het strategisch beleggingsbeleid. Hieronder wordt verstaan het vaststellen van:

- 1 het doel en de stijl van het beleggingsbeleid,
- 1 de strategische beleggingsportefeuille en bandbreedtes,
- 1 het vaststellen van passende benchmarks,
- 1 de organisatie rondom de uitvoering van het beleggingsbeleid,
- 1 de selectie en evaluatie van de vermogensbeheerder(s) en andere externe partijen die worden ingeschakeld ten behoeve van de uitvoering van het beleggingsbeleid en voor de resultaatsevaluatie.

Het vermogen van het pensioenfonds zal worden belegd met als doel om op (middel)lange termijn een rendement te halen dat samen met de premiebijdragen voldoende is om de pensioenen aan de deelnemers te kunnen garanderen en jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijzen en om voldoende buffers (ten minste wettelijk vereist) te vormen en in stand te houden. Volgens verwachting komt het rendement overeen met de bij de verschillende beleggingscategorieën gekozen benchmarken.

De verdeling van het belegd vermogen over de verschillende beleggingscategorieën hangt samen met de beleggingsovertuigingen (investment beliefs), de risicobereidheid en de gewenste financiële positie. Het bestuur heeft in 2021 haar investment beliefs geactualiseerd. Belangrijke investment beliefs zijn dat het strategisch beleggingsbeleid in grote mate het risico- en rendementsprofiel bepaalt, onbeloonde risico's zoveel mogelijk worden afgedekt, diversificatie het risico- en rendementsprofiel verbetert, actief beheer na kosten in beginsel geen waarde toevoegt, de lange-termijnhorizon van belang is, maatschappelijk verantwoord beleggen op lange termijn voor een beter risico- en rendementsprofiel zorgt, het governancebudget dient te worden afgestemd op de complexiteit van beleggingen en kosten dienen te worden beoordeeld in het licht van netto-rendement. Periodiek worden resultaten beoordeeld aan de hand van kwalitatieve en meetbare criteria.

Het aanwezige pensioenkapitaal wordt op een solide wijze beheerd conform het prudent person beginsel, waarbij beleggingsrendement en beleggingsrisico zorgvuldig worden afgewogen. Het bestuur van het pensioenfonds heeft de risico's die het loopt vervat in een risicoanalyse. Periodiek worden de beleggingen en financiële en niet-financiële risico's gerapporteerd en gemonitord door middel van risico, rendement- en service level-rapportages.

Het pensioenfonds heeft in 2021 een ALM studie uitgevoerd. Diverse onderzoeksvragen zijn uitgewerkt. Geconcludeerd is dat een verhoging van renteafdekking resulteert in een verbetering van de koopkracht in het slechtweerscenario, terwijl de verwachte (mediaan) koopkracht nagenoeg gelijk blijft. Bovendien daalt hierdoor de kans op een onvoorwaardelijke korting en daalt de mate van korting hierdoor. Tenslotte levert een verhoging van de renteafdekking in de stress-scenario's een verbetering van de resultaten op. Na de uitwerking van de begin 2022 geplande risicobudgetteringsstudie, zal het bestuur de implementatie hiervan opstarten. Daarnaast is geconcludeerd om een te nemen besluit om de renteafdekking op basis van marktrente in plaats van op basis van UFR rente te baseren op kwalitatieve argumenten.

Het pensioenfonds heeft een beleggingsadviescommissie (BAC). De BAC adviseert het bestuur over beleggingstechnische zaken en mogelijke aanpassingen binnen de portefeuille. Teneinde een solide en professionele beleggingsadvisering door de BAC aan het bestuur te realiseren heeft het bestuur een investment consultant van Willis Towers Watson aangesteld als voorzitter van de BAC.

Risicohouding

Het pensioenfonds heeft haar risicohouding vastgelegd conform artikel 102a van de Pensioenwet. De risicohouding van een pensioenfonds is de mate waarin een pensioenfonds bereid is beleggingsrisico's te lopen om de missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren (risicobereidheid) en de mate waarin het fonds risico's kán lopen gegeven de kenmerken van het fonds (risicodraagvlak).

Voor de lange termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de door het pensioenfonds gekozen ondergrenzen in het kader van de haalbaarheidstoets. Aangezien beleggingsrisico's genomen worden om een mate van toeslag van de pensioenen te kunnen realiseren, is de relatie gelegd met het pensioenresultaat. Het pensioenresultaat is gelijk aan (de som van de verwachte uitkeringen conform fondsbeleid) gedeeld door (de som van de verwachte uitkeringen zonder opbouw-korting en volledig prijs-geïndexeerd). Met de haalbaarheidstoets wordt inzicht verkregen in de hoogte van het pensioen in de toekomst, naar verwachting (mediaan scenario) en bij slechtweersscenario's. De uitkomsten van de toets dienen te voldoen aan de gestelde ondergrenzen.

Voor het mediaan scenario is de ondergrens gelijkgesteld aan 90%. De grens voor de maximale relatieve afwijking is gelijkgesteld aan 22%.

Met de jaarlijkse haalbaarheidstoets is in 2021 getoetst of het pensioenresultaat binnen deze ondergrenzen valt:

- 1 Het pensioenresultaat voor het mediaan scenario is gelijk aan 96,3%;
- 1 De afwijking in het pensioenresultaat ingeval het slecht weer scenario bedraagt 21,2%.

De uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets in 2021 voldoen derhalve aan deze vastgestelde ondergrenzen.

Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de stand van het Vereist Eigen Vermogen. Ultimo 2021 bedroeg het strategische Vereist Eigen Vermogen 18,5%. Als onderdeel van de risicohouding is tot een bandbreedte van -2%-punt / +2%-punt rondom het strategische Vereist Eigen Vermogen besloten. Ultimo 2021 bedroeg het feitelijke Vereist Eigen Vermogen 20,3% en lag dus binnen de bandbreedte.

Consequenties van eventuele beleggingsbeleidswijzigingen zullen getoetst worden aan deze bandbreedte rondom het strategische Vereist Eigen Vermogen.

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden portefeuille bestaat uit een Vanguard Euro 20+ Treasury Fund, een Vanguard Euro Government Bond Fund en het ASR Hypotheekfonds (niet-NHG). Beide fondsen van Vanguard zijn passieve beleggingsfondsen, die hun respectievelijke benchmark volgen, te weten Bloomberg Barclays Euro Treasury 20+ Year Bond Index, resp. Bloomberg Barclays Euro Government Float Adjusted Bond Index. De gerealiseerde performance en tracking error (de mate van afwijking tussen het rendement van een beleggingsfonds en de waardeontwikkeling van de benchmarks) zijn onderdeel van de kwartaalmonitoring van het pensioenfonds.

Het ASR hypotheekfonds belegt in Nederlandse woninghypotheken zonder NHG-garantie zoals uitgegeven door ASR Levensverzekering N.V. De benchmark die wordt gehanteerd is een combinatie van Merrill Lynch renteswap indices passend bij de looptijden van de onderliggende hypotheekportefeuille. Hierbij wordt een gelijk gewogen duratie gehanteerd als het hypotheekfonds.

Naast deze fondsen wordt een staatsobligatieportefeuille van circa 2% van het belegd vermogen aangehouden welke dient als onderpand in het kader van het vreemde valutarisico binnen de aandelenbeleggingen.

De vastrentende waarden portefeuille is opgezet met enkel beleggingen in Euro. Er is derhalve geen sprake van valutarisico in dit deel van de portefeuille.

Het kredietrisico in de vastrentende waarden fondsen is vanuit economisch perspectief gering en wordt in de praktijk beperkt door de mandaatrestricties binnen de fondsen. Het Vanguard Euro 20+ Treasury Fund belegt alleen in staatsobligaties met een minimale rating van AA en heeft de grootste posities in Duitsland en Frankrijk. Het Vanguard Euro Government Bond Fund belegt hoofdzakelijk in staatsobligaties en voor een klein deel in obligaties van aan de overheid gerelateerde instanties. Eind 2020 bestaat de vastrentende waardenportefeuille voor 100% uit obligaties met een investment grade rating (BBB of hoger). Het kredietrisico in het hypotheekfonds wordt gemitigeerd door een breed gespreide portefeuille, verstrekingscriteria en maximering van loan to value ratio's.

Aandelen

De aandelenbeleggingen bestaan uit participaties in een aandelenfonds. Er wordt belegd in het BlackRock MSCI World Index Fund B. De beleggingen worden wereldwijd gespreid over ontwikkelde markten. De portefeuille bij BlackRock wordt passief beheerd, wat inhoudt dat getracht wordt een opbrengst te halen die zo dicht mogelijk bij de benchmark MSCI World Net TR ligt. De gerealiseerde performance ten opzichte van de benchmark is onderdeel van de kwartaalmonitoring van het pensioenfonds.

De wereldwijde spreiding binnen het aandelenfonds genereert valutarisico, dat conform beleid voor 50% wordt afgedekt voor de drie belangrijkste valuta (USD, JPY en GBP). Deze afdekking wordt uitgevoerd door CACEIS door middel van een 'FX overlay' met 3-maands rollende FX-forwards met maandelijkse bijstellingen indien het risico tussentijds buiten de gestelde bandbreedtes ligt. Het onderpand hiervoor wordt gevormd door de eerder vermelde staatsobligatieportefeuille.

Vastgoed

De vastgoedbeleggingen bestaan uit niet-beursgenoteerd Nederlands vastgoed en worden beheerd door Altera Vastgoed. De portefeuille is belegd in woningen en winkels.

Samenstelling beleggingsportefeuille

De verdeling van het belegd vermogen aan het einde van het jaar was als volgt:

Belegd vermogen (in € 1.000)				
Categorie	Norm	Bandbreedte	Ultimo 2021	Ultimo 2020
Vastrentende waarden	55%	45,0% - 65,0%	413.264 (53,5%)	404.338 (55,3%)
Aandelen	35%	30,0% - 40,0%	315.270 (40,8%)	283.413 (38,8%)
Vastgoed	10%	5,0% - 12,5%	43.473 (5,6%)	39.392 (5,4%)
Overige beleggingen	0%	-/-1,0% - 3,0%	431 (0,1%)	3.147 (0,5%)
Totaal	100%		772.438 (100%)	731.079 (100%)
Derivaten	0%		481	789

De portefeuille aandelen overschreed aan het einde van het eerste kwartaal de bovenste bandbreedte. Het pensioenfonds heeft op grond van het herbalanceringsbeleid participaties in het aandelenfonds Blackrock verkocht en vastrentende waarden aangekocht, specifiek in het Vanguard Euro Government Bond Fund. Teneinde daarbij een renteafdekking op het strategische niveau van 60% realiseren is daarbij tegelijkertijd het aandeel in het Vanguard Euro Government Bond Fund verhoogd ten koste van het Vanguard Euro 20+ Treasury Fund.

De portefeuilles vastrentende waarden, aandelen en vastgoed hebben zich gedurende het resterende deel van het jaar binnen de toegestane bandbreedtes bewogen.

Rendement

De totale portefeuille behaalde in 2021 een rendement van 6,3%. Het jaar 2021 is evenals het voorgaande jaar een relatief goed beleggingsjaar geweest. Het rendement van de beleggingsportefeuille heeft op totaalniveau een overrendement behaald van 1,4% ten opzichte van de benchmark. Dit wordt veroorzaakt door twee oorzaken. De deelportefeuilles hebben hun eigen benchmark behaald of verslagen (het selectie effect) en dit heeft op totaalniveau geleid tot een overrendement van 0,5%. Daarnaast had het pensioenfonds een andere portefeuilleverdeling dan de benchmark (het allocatie effect) wat op totaalniveau geresulteerd heeft in een overrendement van 0,9%. SMP heeft vooral geprofiteerd van de overwogen positie in aandelen, die in 2021 fors in waarde zijn gestegen.

Door de migratie van Caceis naar een nieuw rapportagesysteem is de vergelijking tussen de gehedged portefeuille en benchmark niet meer beschikbaar. De onderstaande tabel toont de unhedged resultaten in meer detail. De performance van de unhedged portefeuille ten opzichte van de benchmark is gelijk aan die van de hedged portefeuille.

Attributie	Portefeuille		Benchmark		Attributie-effecten		
Categorie	Gewicht	Rendement	Gewicht	Rendement	Allocatie	Selectie	Totaal
Vastrentende waarden	53,5%	-7,9%	55,0%	-8,6%	0,1%	0,5%	0,6%
Aandelen	41,0%	31,4%	35,0%	31,1%	1,0%	0,1%	1,2%
Vastgoed	5,3%	11,0%	10,0%	11,0%	-0,3%	0,0%	-0,3%
Liquide middelen	0,2%	-13,5%	0,0%	-0,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Gehele portefeuille	100,0%	7,4%	100,0%	6,0%	0,9%	0,5%	1,4%

Over 2021 hebben de vastrentende waarden een rendement behaald wat 0,70% beter was dan de benchmark. De outperformance is hoofdzakelijk veroorzaakt door hypothekeken.

Bij de aandelenbelegging is de realisatie beter dan de benchmark, MSCI World. De positieve afwijking van 0,3% ten opzichte van de benchmark is verklaarbaar door de resultaten op securities lending en teruggave van buitenlandse dividendbelastingen. Daarnaast is BlackRock er in geslaagd om de overige kosten zeer beperkt te houden.

De vastgoedportefeuille bij Altera heeft per saldo een positief rendement opgeleverd. De onderliggende fondsen Woningen en Winkels hebben echter een wisselend resultaat laten zien. De corona-uitbraak heeft ook over 2021 nagenoeg geen impact gehad op Woningen. Het rendement kwam over 2021 op 15,2% uit. Bij Winkels daarentegen heeft de verdergaande invloed van de corona-uitbraak wel degelijk een impact gehad, met name in de sfeer van herwaarderingen. Dit is nog relatief beperkt geweest door de focus van Altera op supermarkten, dit segment heeft een uitzonderlijk goed jaar gehad. Per saldo resulteert voor Winkels een resultaat van 5,1%

Momenteel is er een sprake van een onderwogen positie in vastgoed. In 2019 is besloten om het benchmarkrendement van de vastgoedportefeuille gelijk te stellen aan het portefeuillerendement per kwartaal en op jaarbasis aan te passen naar het door Altera gehanteerde benchmarkrendement in hun jaarverslag.

Valuta- en renterisico

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het pensioenfonds past, maakt het pensioenfonds gebruik van financiële derivaten bij het afdekken van het valutarisico. Het strategisch beleid is erop gericht om het valutarisico van aandelenbeleggingfondsen voor de US-dollar, Britse pond en Japanse yen voor 50% af te dekken. De portefeuilles vastrentende waarden en vastgoed beleggen alleen in eurotitels.

Per saldo heeft de valuta-afdekking een negatieve bijdrage aan het beleggingsrendement geleverd. De valutabewegingen hebben binnen het aandelenfonds juist tot een positief valutaresultaat geleid. Deze resultaten vallen daarmee tegen elkaar weg en maken de portefeuille minder beweeglijk voor valutaontwikkelingen, hetgeen ook de opzet is van de valutaafdekking.

Het renterisico is het risico dat door rentedalings de dekkingsgraad daalt. Dit komt doordat de beleggingen minder hard stijgen dan de voorziening pensioenverplichtingen ingeval van een rentedaling. Het beleid is om tussen 55% en 65% van het renterisico af te dekken op basis van de UFR-rentecurve. Hierdoor heeft het pensioenfonds minder last van rentedalings. Daarentegen profiteert het pensioenfonds ook minder van rentestijgingen. Het resultaat is een minder volatiele dekkingsgraad. Gedurende het jaar heeft de renteafdekking zich op of dichtbij het strategische niveau begeven.

Derivaten

Derivaten vormen als afgeleide beleggingsinstrumenten geen aparte beleggingscategorie. De vermogensbeheerders mogen slechts (in zeer beperkte mate) van derivaten gebruik maken om:

- 1 het risico van de beleggingsportefeuille ten opzichte van de verplichtingen te verlagen;
- 1 de risicograad van de beleggingsportefeuille te verlagen;
- 1 op defensieve wijze (strategische) valutarisico's af te dekken door middel van valutatermijntransacties;
- 1 tactische wijzigingen in de portefeuille op een efficiënte wijze tot stand te brengen.

In het kader van de European Market Infrastructure Regulation (EMIR-regelgeving) heeft het pensioenfonds ervoor gezorgd dat, inzake de afdekking van het valutarisico, een Nederlandse staatsobligatie bij CACEIS wordt aangehouden om te voldoen aan de verplichte onderpandstelling.

Securities Lending

Het pensioenfonds heeft een afweging gemaakt tussen de risico's van securities lending (zoals reputatie- en kredietrisico), de wijze waarop de vermogensbeheerders deze mitigeren, en de mate waarin securities lending tot extra rendement kan leiden. Deze aspecten zijn ook met de vermogensbeheerders (Vanguard en BlackRock) besproken. Het pensioenfonds sluit van haar vermogensbeheerders op voorhand geen beleggingsfondsen uit waarin securities lending tot de mogelijkheden behoort.

Het bestuur onderschrijft de securities lending policy van BlackRock omdat die met voldoende waarborgen is omkleed, zoals de kwaliteit van de tegenpartijen, onderpandverstrekking en de ervaringen van de afgelopen jaren. Hoewel bij de Vanguard-fondsen securities lending onder strikte richtlijnen is toegestaan, gebeurt dit (al geruime tijd) niet, omdat dit bij de onderliggende staatsleningen niet opportuun is.

Het pensioenfonds neemt de bewaking van het gebruik van securities lending mee bij het beschouwen van de beleggingsrisico's en het reguliere overleg met de vermogensbeheerders.

Over het afgelopen jaar bedroeg het onderpand voor securities lending gemiddeld 103%. De securities lending activiteiten hebben positief bijgedragen aan het rendement.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

In de zomer van 2021 is een uitvraag op het gebied van ESG / duurzaam beleggen gedeeld met het bestuur, VO en de ondernemingsraad (als proxy voor de achterban) om te inventariseren hoe de houding qua duurzaam beleggen eruit ziet: in welke mate wordt duurzaamheid belangrijk gevonden, wat zijn de belangrijkste zorgen, en in welke aspecten van het beleggingsbeleid verwacht men dat er aandacht aan duurzaamheid zou moeten worden besteed.

Aan de hand van de ingevulde vragenlijst zijn voorlopige conclusies opgesteld die als basis dienden voor de discussie tijdens de themabijeenkomst duurzaam beleggen met bestuur en het verantwoordingsorgaan. De themabijeenkomst duurzaam beleggen had als doel om de positionering van het Pensioenfonds op het vlak van duurzaam beleggen te bepalen. Na enkele iteraties is de positionering en de investment belief duurzaam beleggen eind 2021 vastgesteld. De investment belief duurzaam beleggen luidt:

Stichting Metro Pensioenfonds is van mening dat duurzaam beleggen op de lange termijn zorgt voor een beter risico- en rendementsprofiel. Daarnaast ziet Stichting Metro Pensioenfonds het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid om positief bij te dragen aan de maatschappij. Financiële aspecten zijn daarom niet de enige motivatie bij het inrichten van het beleggingsbeleid."

Het integreren van duurzaamheid in het beleggingsbeleid zal op de lange termijn zowel het rendement verbeteren als het risico verminderen. Daarnaast acht SMP het van belang om vanuit haar maatschappelijke rol positief bij te dragen aan de maatschappij. Dit maakt dat ook rekening dient te worden gehouden met duurzaamheid binnen het beleggingsbeleid. De toekomst van SMP is echter onzeker, waardoor het pensioenfonds mogelijk niet kan inspelen op de voordelen van duurzaamheid op de lange termijn. Hierdoor zijn extra kosten, lagere rendementen en/of additionele volatiliteit op de korte termijn, in ruil voor een meer duurzame portefeuille, niet acceptabel. SMP zal in geval van gelijke geschiktheid (in termen van rendement, risico en kosten) altijd kiezen voor een beleggingsoplossing die meer aandacht heeft voor duurzaamheid.

Op basis van dit investment belief wordt het duurzaam beleggingsbeleid geformuleerd, gevold door een IST-SOLL analyse waarbij het nieuwe beleid naast de huidige implementatie wordt geplaatst. Op basis van deze analyse bepaalt het pensioenfonds welke wijzigingen in de beleggingsportefeuille er eventueel nodig zijn.

In 2021 is de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) van kracht geworden. De SFDR bevat regelgeving voor financiële instellingen (waaronder pensioenfondsen) voor het verschaffen van informatie omtrent het duurzaamheidsbeleid en de uitvoering hiervan. De implementatie van SFDR bestaat uit twee levels.

Per 10 maart 2021 diende het pensioenfonds te voldoen aan level 1 van de SFDR. Level 1 bevat regelgeving over de wijze waarop duurzaamheidsfactoren zijn meegenomen in het beleid en voor de wijze van rapportage over de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren.

Het pensioenfonds heeft gekozen voor de opt-out voor de rapportage van ongunstige effecten van beleggingen (artikel 4 SFDR). De redenen hiervoor zijn onder meer de omvangrijke rapportageverplichtingen. Voor pensioenfondsen die ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren meewegen, geldt dat zij ook over een groot aantal indicatoren zullen moeten rapporteren waarvoor het pensioenfonds afhankelijk is van de gegevens over ongunstige effecten die de vermogensbeheerders kunnen aanbieden. Dit kan leiden tot arbeidsintensieve, dure en moeilijk uitvoerbare rapportages.

Aanvullend dient te worden gerapporteerd hoe de pensioenregeling (het pensioenproduct) geclassificeerd wordt conform de artikelen 8 en 9 van de SFDR. Het pensioenfonds heeft deze evaluatie uitgevoerd en classificeert het pensioenproduct als grijs/overig product (financieel product dat niet als duurzaam wordt gepromoot).

Per 1 januari 2023 dienen financiële instellingen ook te voldoen aan level 2 van de SFDR. Level 2 bevat onder meer de eis om de classificatie van beleggingen naar duurzaamheid toe te lichten in het jaarverslag. Op dit moment is de concrete uitwerking van level 2 nog in ontwikkeling.

Terugblik financiële markten 2021

De economie herstelde zich in 2021 sneller dan verwacht na de economische krimp door de uitbraak van de coronapandemie in 2020. Enerzijds speelden de steunmaatregelen van overheden en het monetaire beleid een belangrijke rol. Anderzijds toonden bedrijven en consumenten veerkracht en pasten zich sneller aan dan verwacht. De opkomst van het omikron virus veranderde aan dit beeld vooralsnog niet veel. Deze nieuwe variant is evenwel erg besmettelijk, maar lijkt een stuk milder. 2022 zal uitwijzen of dit de economische activiteit gaat vertragen.

Het herstel van de economie was terug te zien in de financiële markten. De aandelenkoersen in Europa eindigden boven het niveau van voor de coronapandemie. De grootste stijging was te zien in de Verenigde Staten waar aandelen voornamelijk gedreven werden door het positieve sentiment rondom de grote Tech bedrijven. Daarentegen bleven de aandelenkoersen in Japan en opkomende markten achter. De rente liet een lichte stijging zien. Gecombineerd met de aandelenrendementen heeft dit geleid tot een relatief forse stijging van de dekkingsgraad voor de meeste pensioenfondsen. Tegen het einde van 2021 werden financiële markten volatieler door de omikron variant.

Tegen het einde van 2021 steeg de inflatie tot ongekennde hoogte. De belangrijkste drivers waren de stijging van energieprijzen en de verstoring van de wereldwijde supply chain. Met name waren er hierbij onzekerheden of deze stijging van de inflatie tijdelijk danwel structureel van aard is.

Vooruitzichten financiële markten 2022

De economische vooruitzichten zijn hoogst onzeker in 2022. Ten eerste moest blijken of landen maatregelen moeten treffen tegen de omikron variant en eventuele nieuwe varianten. Ten tweede rijst de vraag of de inflatie blijft stijgen. Geopolitieke spanningen kunnen resulteren in verdere fricties in de wereldwijde supply chain. Als lonen niet meegroeien met de inflatie kan een loon-prijsspiraal ontstaan. Bij een lang aanhoudende inflatie zullen centrale banken een krappere monetair beleid voeren door Quantitative Easing (opkoopprogramma voor geldverruiming) verder af te bouwen, hetgeen kan doorslaan in stijging van de rente.

Door de opleving van financiële markten zijn aandelen steeds duurder geworden. Het is onzeker of deze trend blijft doorzetten. De stijging van aandelen werd mede mogelijk gemaakt door de lage rentestand omdat er op obligaties steeds minder verwacht rendement was te halen. Hierdoor wordt het steeds lastiger om de aandelenprijzen fundamenteel te kunnen onderbouwen. Dit wordt versterkt door de opkomst van de retailbelegger, die een steeds belangrijker rol speelt en de volatiliteit opdrijft. Na een stijging van de rente, ontstaat echter de kans op herwaardering van de aandelenmarkten.

De pandemie zorgde voor een reductie van de uitstoot van fossiele brandstoffen. Steeds meer financiële instellingen willen bijdragen aan een beter klimaat en dit werkt door op waardering van beleggingen. Na de klimaatop COP26 zal deze trend zich voorzetten in 2022. Uiteindelijk zal de weg naar een klimaatvriendelijke wereld kosten met zich meebrengen en dit zal de inflatie verder opdrijven.

De oorlog in Oekraïne zorgt voor verdere opschudding van en onzekerheden in de financiële markten. Door de sancties vanuit het westen is Rusland economisch bijna volledig geïsoleerd van het Westen. Er is geen direct effect op de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds aangezien het niet belegt in bedrijven gevestigd in Oekraïne en in Rusland en er geen Oekraïense en Russische valuta in de beleggingsportefeuille zitten. De gas- en oliemarkt zal door de invasie wel krappere worden. Naast energie is Rusland ook grootleverancier van andere grondstoffen. Zo is Rusland samen met Oekraïne de grootste graanexporteur ter wereld. De trend van de stijgende inflatie zal hierdoor doorzetten. Aandelenmarkten kunnen stagneren door angst voor een rem op de economische groei. De centrale banken zijn aan zet om de stabiliteit van de financiële markten te borgen.

FINANCIËLE EN ACTUARIËLE ASPECTEN

Financiële positie

De financiële positie van het pensioenfonds ontwikkelde zich in 2021 als volgt (bedragen in € 1.000):

Financiële positie	Vermogen	Voorziening pensioenverplichtingen	Dekkingsgraad
Stand per 1 januari	731.637	629.382	116,2%
Premies	13.127	14.181	-/- 0,5%
Uitkeringen/afkopen	-/- 10.844	-/- 10.879	0,3%
Wijziging rentetermijnstructuur	-	-/- 42.202	8,4%
Beleggingsopbrengsten / benodigde interest	45.510	-/- 3.384	7,9%
Overig	-/- 4.408	4.723	-1,3%
Stand per 31 december	775.022	591.821	131,0%

De dekkingsgraad is gelijk aan de waarde van het vermogen gedeeld door de waarde van de pensioenverplichtingen. Het vermogen is gestegen door positieve beleggingsopbrengsten. Daarnaast is de voorziening pensioenverplichtingen gedaald doordat de rente is gestegen. Onder de post "overig" is opgenomen een negatief effect op de dekkingsgraad door toegekende toeslagen per 1 januari 2022 (- 1,8%-punt) en het kruiseffect en de overige wijzigingen (0,5%-punt). Kruisverbanden leiden tot een resultaat omdat de oorzaken in isolement zijn gemeten ten opzichte van de aanvangsdekkingsgraad. Per saldo resulteert dit in een toegenomen dekkingsgraad gedurende 2021.

Ontwikkelingen deelnemersbestand

In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het deelnemersbestand in aantallen weergegeven. In de kolom 'Percentage VPV' staat de procentuele verhouding van de groep deelnemers in de voorziening pensioenverplichting (VPV).

Deelnemersbestand	Per 31 december 2021			Per 31 december 2020		
	Aantal verzekerden	Bedrag VPV in €1.000	% VPV	Aantal verzekerden	Bedrag VPV in €1.000	% VPV
Actieve deelnemers	2.804	174.825	30%	2.884	201.013	32%
Gewezen deelnemers	5.311	242.952	41%	6.595	250.582	40%
Pensioengerechtigden	2.091	173.178	29%	2.033	177.078	28%
Subtotaal	10.206	590.955	100%	11.512	628.673	100%
Voorziening invaliditeit en Anw-hiaat		866			709	
Totale VPV		591.821			629.382	
Aandeel herverzekeraar in VPV		-/- 866			-/- 724	
Totale VPV eigen rekening		590.955			628.658	

Verloopstaat deelnemers

In bijlage 1 is een verloopstaat opgenomen met de ontwikkeling van het aantal actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.

Dekkingsgraden

De verschillende dekkingsgraden zijn samengevat in het volgende overzicht:

Overzicht dekkingsgraden		
Ultimo jaareinde	2021	2020
Actuele dekkingsgraad UFR	131,0%	116,2%
Beleidsdekkingsgraad	125,1%	110,6%
Vereiste dekkingsgraad	118,5%	118,7%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,2%	104,2%
Reële dekkingsgraad	101,1%	90,5%

De actuele dekkingsgraad UFR per jaareinde is berekend op basis van de door DNB voorgeschreven rente.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de aanwezige dekkingsgraden over de afgelopen 12 maanden. Deze dekkingsgraad is de basis voor beleidsbeslissingen zoals het toekennen van toeslagen. De beleidsdekkingsgraad bevond zich per jaareinde boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad. Dit betekent dat het pensioenfonds geen reservetekort heeft en dat er geen herstelplan van toepassing is.

De vereiste dekkingsgraad is die dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds precies voldoet aan de buffereisen van DNB. Deze buffereisen zijn afhankelijk van de samenstelling van de (strategische) beleggingsportefeuille.

Bij de bepaling van de (minimaal) vereiste dekkingsgraad wordt rekening gehouden met het minimale niveau van de voorgeschreven buffers.

De reële dekkingsgraad zoals in de tabel hiervoor weergegeven weerspiegelt de verhouding tussen de beleidsdekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zoals benodigd voor volledige toeslagverlening.

Kostendekkende premie

De Pensioenwet schrijft voor dat de door een pensioenfonds te ontvangen premie ten minste gelijk dient te zijn aan de gedempte kostendekkende premie. De ontvangen premie over boekjaar 2021 bedraagt € 14.146.000, de zuiver kostendekkende premie € 17.852.000 en de gedempte kostendekkende premie € 9.924.000. De ontvangen premie was hoger dan de gedempte kostendekkende premie.

De ontvangen premie inclusief de vergoeding voor uitvoeringskosten bedraagt 20,5% van het pensioengevend salaris. De verdeling tussen werkgever en werknemer wordt arbeidsvoorwaardelijk geregeld.

De zuiver kostendeekkende premie is als volgt samengesteld (in € 1.000):

Zuiver kostendeekkende premie	2021	2020
Nodig voor pensioenopbouw	14.181	13.390
Opslag voor solvabiliteit	2.652	2.584
Opslag voor kosten	1.019	906
Totaal kostendeekkende premie	17.852	16.880

De gedempte kostendeekkende premie is als volgt samengesteld (in € 1.000):

Gedempte kostendeekkende premie	2021	2020
Nodig voor pensioenopbouw	5.334	5.738
Opslag voor toekomstige toeslagverlening	2.574	2.904
Opslag voor solvabiliteit	997	1.107
Opslag voor kosten	1.019	906
Totaal kostendeekkende premie	9.924	10.655

Met ingang van 2017 wordt de gedempte kostendeekkende premie bepaald op basis van verwacht rendement. Bij gebruikmaking van verwacht rendement ter vaststelling van de gedempte kostendeekkende premie dient op basis van artikel 4 van het besluit FTK in de premie een opslag te zijn opgenomen voor toekomstige toeslagverlening. Deze opslag bedraagt in 2021 € 2.574.000 (2019: € 2.904.000). Het gehanteerde verwachte rendement c.q. de gehanteerde verwachte rendementscurve is bepaald op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 oktober 2016, het bepaalde in artikel 4, lid 3 en lid 4 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen, de Q&A nummer 01771 van DNB en het per 1 januari 2016 geldende strategische beleggingsbeleid.

Het te hanteren meetkundig rendement voor de verschillende beleggingscategorieën is gelijk aan het meetkundig rendement zoals gehanteerd in de ALM studie 2015 van het pensioenfonds, onverminderd hetgeen bepaald in artikel 23a van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen. Deze rendementen zijn in totaal circa 0,45% lager dan de door de Commissie Parameters voorgeschreven maximale rendementen.

Het pensioenfonds is voor 2021 tot en met 2025 een vaste premie met de werkgever overeengekomen. De werkgever is jaarlijks voor de financiering van de op te bouwen pensioenaanspraken 19,2% en voor de uitvoeringskosten 1,3% in totaal 20,5% van de pensioengevende salarissen verschuldigd.

Analyse van het resultaat

In 2021 is een positief resultaat behaald van € 80.946.000. Om de verschillende winstbronnen die tot dit resultaat hebben geleid inzichtelijk te maken, is een analyse uitgevoerd:

Analyse resultaat (in € 1.000)		
Winstbron	2021	2020
Premie	-/- 1.856	-/- 2.200
Toeslagverlening	0	0
Wijziging marktrente (wijziging VPV)	42.202	-/- 84.260
Beleggingsopbrengsten (verminderd met benodigde interest)	48.894	66.836
Aanpassing actuariële uitgangspunten	0	12.360
Overige	-/- 8.294	1.407
Resultaat	80.946	-/- 5.857

De meest opvallende resultaten worden navolgend toegelicht. Het resultaat op premie is gelijk aan het verschil tussen de ontvangen premie en de benodigde premie voor pensioenopbouw en risicodekking. De gewijzigde marktrente, waartegen de pensioenuitkeringen contant worden gemaakt, heeft geleid tot een afname van de voorziening pensioenverplichtingen. Het resultaat op beleggingsopbrengsten is bepaald als het behaalde rendement verminderd met de rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen.

De post overige betreft met name de toegekende toeslag per 1 januari 2022 (1,71% voor alle deelnemers).

Solvabiliteitstoets

Het vereist eigen vermogen moet zodanig zijn vastgesteld dat de kans dat het pensioenfonds binnen één jaar niet aan haar onvoorwaardelijke verplichtingen kan voldoen kleiner of gelijk is aan 2,5%.

DNB heeft een methode ontwikkeld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is. In deze (standaard-)toets wordt rekening gehouden met de negatieve effecten van een aantal risicofactoren op het eigen vermogen. De resultaten van de toets zijn afhankelijk van marktomstandigheden en het risicoprofiel van het pensioenfonds en fluctueren in de tijd. Het pensioenfonds maakt gebruik van de standaardmethode van DNB.

Solvabiliteitstoets		
	31-12-2021	31-12-2020
Verplichtingen (in € 1.000)	591.821	629.382
Vermogen (in € 1.000)	775.022	731.637
Surplus / tekort (in € 1.000)	73.902	-/- 15.698
Minimum Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	104,2%	104,2%
Vereist Eigen Vermogen strategisch	118,5%	118,7%
Actuele dekkingsgraad UFR	131,0%	116,2%
Beleidsdekkingsgraad	125,1%	110,6%

Op basis van de toets bedraagt de vereiste solvabiliteit 18,5% of € 109.299. Het feitelijk eigen vermogen van het pensioenfonds bedraagt ultimo 2021 31,0% of € 183.201. Dit betekent dat het pensioenfonds ultimo 2020 voldoet aan de solvabiliteitstoets. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt ultimo 2021 125,1% en ligt boven de vereiste solvabiliteit.

Het vereist eigen vermogen wordt samengesteld op basis van de risico's in de strategische beleggingsportefeuille. Onderstaand een specificatie van de risico's begrepen in de beleggingsportefeuille.

Uitsplitsing Vereist Eigen Vermogen	2021			
	Feitelijk	%	Strategisch	%
Rente (s1)	11.533	1,9	9.089	1,5
Zakelijke waarden (s2)	91.712	15,5	81.746	13,8
Valuta (s3)	24.101	4,1	21.093	3,6
Commodities (s4)	0	0,0	0	0,0
Krediet (s5)	31.081	5,3	31.485	5,3
Verzekeringstechnisch (s6)	18.654	3,1	18.654	3,2
Liquiditeitsrisico (s7)	0	0,0	0	0,0
Concentratierisico (s8)	0	0,0	0	0,0
Operationeel risico (s9)	0	0,0	0	0,0
Actief beheer (s10)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie	-/- 56.988	-9,6	-/- 52.768	-8,9
Totaal	120.093	20,3	109.299	18,5

In de risicohouding is een vereist eigen vermogen bandbreedte gehanteerd van -/-2% tot +2% ten opzichte van het strategische vereist eigen vermogen. Het bestuur monitort de afwijking en volgt daarbij het vastgestelde herbalanceringsbeleid. Het pensioenfonds is binnen de gestelde grenzen gebleven.

Vermogenstekort of -overschot

Indien en voor zover het pensioenfonds bij of krachtens de Pensioenwet moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaris van het pensioenfonds wordt vastgesteld. De onderneming heeft het recht om binnen 30 dagen de door het pensioenfonds vastgestelde koopsom te laten toetsen door een onafhankelijk actuaris.

Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van:

- 1 de tot en met 31 december 2021 verworven pensioenaanspraken inclusief eventuele vanaf 1 januari 2022 verleende toeslagen; en
- 1 de vóór 1 januari 2022 ingegane pensioenen (pensioenrechten) inclusief eventuele vanaf 1 januari 2022 verleende toeslagen.

Een derde deel van het tekort zal worden opgeheven door vermindering van de opgebouwde en ingegane pensioenen. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van goedkeuring door de onderneming.

Indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds zich boven 150% bevindt, en het pensioenfonds voldoet aan alle in de Pensioenwet gestelde eisen voor premiekorting, mede gelet op de financiering van voorwaardelijke toeslagen en toegepaste kortingen op de pensioenen, wordt op de verschuldigde vaste premie voor financiering van de pensioenen een korting verleend. De korting bedraagt in dat geval een vijftiende deel van het aanwezige eigen vermogen boven 150% beleidsdekkingsgraad. De verschuldigde vaste premie voor financiering van de pensioenen zal niet lager worden dan de door de deelnemers verschuldigde bijdragen die door de werkgever op de salarissen worden ingehouden en zal nimmer negatief worden.

Oordeel actuaris

Het bestuur heeft kennisgenomen van het oordeel van de actuaris. De actuaris is van oordeel dat voldaan is aan alle vereisten van artikel 126 t/m 140 van de Pensioenwet. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Ontwikkeling kosten uitvoering pensioenregeling

Uitvoeringskosten

Het bestuur is verantwoordelijk voor een correcte, solide en kostenefficiënte uitvoering van de pensioenregeling. Gestreefd wordt naar zo laag mogelijke kosten per deelnemer gegeven een minimaal vereiste kwaliteit. Resultaten worden gebenchmarkt met vergelijkbare pensioenfondsen. Het bestuur bereikt kostenbesparingen onder meer door het zoveel mogelijk vereenvoudigen van de bestaande pensioenregeling, door het maken van goede afspraken met dienstverleners en door het beleggingsbeleid in lijn met de investment beliefs passief in te richten. Ten opzichte van vergelijkbare pensioenfondsen is het kostenniveau per deelnemer laag.

Om kostenefficiënt en effectief te opereren, maakt het fonds voor de uitvoering van activiteiten op het gebied van vermogensbeheer, pensioenadministratie en communicatie gebruik van externe partijen. Deze worden geselecteerd op basis van gedefinieerde criteria. Afspraken over kosten en te leveren diensten worden vastgelegd en periodiek vergeleken met gestelde doelen; indien nodig worden verbeterplannen gemaakt. De administratieve organisatie en interne controles vormen daarbij een belangrijk onderdeel.

Het bedrag van de kosten van het pensioenfonds, exclusief die voor vermogensbeheer, heeft in 2021 totaal € 1.342.000 bedragen, inclusief btw (2020: € 1.258.000). Er zijn geen uitvoerings- of pensioenbeheerkosten toegerekend aan de vermogensbeheerkosten. De uitgaven zijn € 179.000 lager dan het interne budget wat met name is veroorzaakt doordat aanpassingen niet nodig waren vanwege een vertraging in wettelijke wijzigingen en door lagere advieskosten. Uitgesplitst naar de verschillende functies in het pensioenfonds zijn de uitvoeringskosten:

Kosten uitvoering (in €1.000)		
Functie in pensioenfonds	2021	2020
Administratie	900	727
Bestuur + bestuursmanagement	110	117
Controle + verslaglegging	92	105
Advies	146	217
Toezicht (DNB + AFM)	84	78
Overig	10	14
Totaal	1.342	1.258

De administratiekosten betreffen de vergoedingen voor de deelnemers-, financiële en uitkeringsadministratie. De toename van de kosten van per saldo € 173.000 is met name veroorzaakt door € 133.000 hogere administratiekosten voor het implementeren en uitvoeren van de nieuwe pensioenregeling. Deze additionele kosten worden door de werkgever Makro aan het pensioenfonds vergoed door een extra premie. Daarnaast zijn de kosten voor wettelijke wijzigingen (in het bijzonder Wet Waardeoverdrachten kleine pensioenen) € 62.000 hoger terwijl een besparing van € 22.000 op de reguliere administratiekosten is gerealiseerd.

Het bedrag voor bestuur en bestuursmanagement betreft voor het overgrote deel de vergoeding voor bestuursondersteuning, maar omvat ook vacatiegelden en reiskosten voor gepensioneerde leden van het bestuur en van het VO en opleidingskosten voor het bestuur en het VO. De kosten hiervan liggen nagenoeg op het niveau van voorgaand jaar.

De kosten voor controle en verslaglegging hebben betrekking op de accountantscontrole van het jaarverslag en de actuariële certificering, als ook op de maand- en kwartaalrapportages aan DNB. De afname van de kosten is met name het gevolg van extra kosten uit 2019 wat verantwoord is in 2020.

Kosten voor actuariële advies zijn lager dan het voorgaande jaar. Dit is met name het gevolg van de advisering in het kader van het aanpassen van het pensioenreglement aan de door sociale partners gewijzigde pensioentoezegging en de nieuwe uitvoeringsovereenkomst met de werkgever Makro in 2020.

De toezichtskosten betreffen met name kosten voor DNB, AFM, de VC en het lidmaatschap van de Pensioenfederatie. Deze kosten liggen nagenoeg op het niveau van voorgaand jaar.

De kosten voor de beleggingsadministratie en voor adviezen en rapportages over het beleggingsbeleid zijn niet in het bovenstaande overzicht begrepen (2021: € 341.000; 2020: € 345.000). Deze worden als onderdeel van de vermogensbeheerskosten verantwoord.

Uitgedrukt per deelnemer zijn de uitvoeringskosten gestegen naar € 274 (2020: € 256). De uitvoeringskosten per deelnemer wordt berekend door de totale uitvoeringskosten van € 1.342.000 te delen door het totaal van het aantal deelnemers (2.804) en pensioengerechtigden (2.091) te weten 4.895. De stijging ten opzichte van voorgaand jaar is voor € 27 veroorzaakt door het uitvoeren van een nieuwe pensioenregeling. Aangezien de werkgever Makro deze kosten geheel aan het pensioenfonds vergoed door een hogere premie is dit per saldo geen toename van de kosten. Zonder dit effect zouden de uitvoeringskosten per deelnemer zijn gedaald naar € 247. In de benchmark studie die door Lane Clark & Peacock, Actuaries & Consultants (LCP) is uitgevoerd over de jaren 2018-2020 komen de kosten per deelnemer heel gunstig uit. Het pensioenfonds wordt daarbij vergeleken met pensioenfonds die eind 2020 tussen de 2.000 en 6.000 actieve en pensioengerechtigde deelnemers hadden. Voor 54 vergelijkbare fondsen zijn de gemiddelde uitvoeringskosten voor het pensioenfonds € 267 terwijl die gemiddeld € 341 bedragen. De uitvoeringskosten liggen daarmee 22% lager dan bij vergelijkbare pensioenfonds, terwijl de doelstelling van het pensioenfonds is tenminste 10% lagere uitvoeringskosten te hebben dan vergelijkbare fondsen. Het bestuur is tevreden met dit resultaat; de kostenbewaking werpt duidelijk zijn vruchten af.

Kosten vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer hebben in 2021 totaal € 1.170.000 bedragen (2020: € 810.000). Dit is 0,16% van het gemiddelde belegd vermogen gedurende 2021 (2020: 0,12%). Exclusief transactiekosten van € 191.000 is dit 0,13% van het gemiddelde belegd vermogen (2020: 0,14%). Deze kosten worden niet allemaal in de jaarrekening gepresenteerd omdat sommige delen in de waardeontwikkeling worden verwerkt en daardoor onzichtbaar zijn. Om het inzicht in de kostenstructuur te vergroten heeft het pensioenfonds alle kosten gesplitst:

Kosten vermogensbeheer 2021 (in €1.000)					
Kostensoort	Vastgoed	Aandelen	Vast-rentend	Totaal 2021	Totaal 2020
Beheer	135	194	402	731	575
Bewaarloon				3	28
Advies				163	121
Overige (m.n. beleggingsadm.)				81	210
Totaal exclusief transactiekosten	135	194	402	978	934
Transactiekosten	89	23	80	192	-/- 124
Totaal inclusief transactiekosten	224	217	482	1.170	810
Gemiddeld belegd vermogen	41.592	296.777	403.469	741.838	681.285

De kosten zijn door de custodian CACEIS en de vermogensbeheerders Altera, Blackrock, ASR en Vanguard opgegeven.

De vermogensbeheerkosten, die voor een deel contractueel zijn gerelateerd aan het belegd vermogen, omvatten kosten voor beheer, performance-meting en rapportages. De kosten voor bewaarloon, advies en overige (met name beleggingsadministratie) hebben betrekking op de gehele beleggingsportefeuille en zijn daarom niet verder aan de verschillende categorieën toegerekend. De vermogensbeheerskosten exclusief transactiekosten en inclusief bewaarloon, advies en overige (beleggingsadministratie) bedragen 0,13% van het gemiddelde belegd vermogen en zijn in lijn met het voorgaande jaar (2020: 0,14%). Deze kosten zijn in absolute zin met name toegenomen doordat het gemiddeld belegd vermogen in 2021 hoger was dan in 2020.

De transactiekosten bedragen € 191.000 of 0,03% van het gemiddelde belegd vermogen (2020: -/-0,02%). De transactiekosten waren in 2020 negatief door een positief effect van € 303.000 offerterisico dat in rekening werd gebracht op de aankoopprijs van participaties in het hypotheekfonds. Exclusief dit effect bedragen de transactiekosten 2020 € 180.000 of 0,02% van het gemiddeld belegd vermogen; dit is zeer laag en wordt veroorzaakt door passief te beleggen en door gebruik te maken van currency-overlay contracten voor het afdekken van vreemde valutarisico.

De hogere advieskosten worden met name veroorzaakt door de hogere kosten van € 37.000 voor de ALM studie die in 2021 is uitgevoerd.

In de benchmark studie die door Lane Clark & Peacock, Actuaries & Consultants (LCP) is uitgevoerd over de jaren 2018-2020 komen de vermogensbeheerkosten als % van het gemiddeld belegd vermogen heel gunstig uit. Het pensioenfonds wordt daarbij vergeleken met pensioenfondsen die eind 2020 een pensioenvermogen tussen de € 300 miljoen en € 600 miljoen hadden. Voor 46 vergelijkbare fondsen bedragen de gemiddelde vermogensbeheerkosten 0,31% terwijl die voor het pensioenfonds over deze periode gemiddeld 0,14% bedragen. De gemiddelde transactiekosten over deze periode zijn 0,08% terwijl die voor het pensioenfonds gemiddeld 0,02% bedragen.

Daarnaast toont de benchmark studie dat voor 177 vergelijkbare fondsen over een 5 jaarsperiode 2016-2020 het gemiddelde meetkundige rendement 8,30% en de totale gemiddelde vermogensbeheer- en transactiekosten 0,56% bedragen, terwijl die over diezelfde periode voor het pensioenfonds respectievelijk 9,20% en 0,16% zijn. Het bestuur is tevreden met dit resultaat.

Beroep tegen afwijzing bezwaarschrift niet aftrekbaarheid inkomende BTW heffing

Het pensioenfonds verricht tegen een afzonderlijke vergoeding BTW-belaste diensten, bestaande uit pensioenuitvoering aan de werkgever Metro Cash & Carry Nederland B.V. (MCC). Het pensioenfonds brengt omzetbelasting in rekening over de vergoeding voor pensioenuitvoering en heeft de omzetbelasting op aangifte aan de belastingdienst afgedragen. Het betreft een vergoeding voor kosten die rechtstreeks toerekenbaar zijn aan de btw-belaste pensioenuitvoering aan MCC.

De Belastingdienst is het niet met deze zienswijze eens. Derhalve is het pensioenfonds vooralsnog niet gerechtigd ingaande BTW op inkomende facturen in aftrek te brengen op haar aangifte. Teneinde haar rechten om inkomende BTW in aftrek te mogen brengen zeker te stellen, heeft het pensioenfonds vanaf 2017 ieder kwartaal een bezwaarschrift daartegen ingediend. De Belastingdienst heeft eind 2019 dit bezwaarschrift afgewezen.

Het pensioenfonds is tegen de uitspraak van de Belastingdienst in beroep gegaan bij de rechtbank en wordt hierbij ondersteund door PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs. Het beroepschrift is in juni 2021 ingediend bij Rechtbank Noord-Holland, afdeling Haarlem bestuursrecht, belastingkamer. De Rechtbank heeft op 12 april 2022 het verzoek van het pensioenfonds afgewezen en geoordeeld dat het pensioenfonds een verzekeringsprestatie verricht; de btw op de uitvoeringskosten kan om die reden niet in aftrek worden gebracht. Het pensioenfonds stelt hoger beroep in tegen de uitspraak.

RISICOMANAGEMENTBELEID

Een risico is iedere mogelijke gebeurtenis die van invloed is op het realiseren van de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds. Integraal risicomanagement (IRM) is het middel om kansen en risico's en de beheersing daarvan af te stemmen op de missie, visie, strategie en doelstellingen van het pensioenfonds. Het IRM proces bestaat uit drie stappen:

- 1 risico-identificatie: met welke risico's wordt het pensioenfonds geconfronteerd
- 1 risico-analyse: hoe groot is ieder risico, in termen van wat is de kans dat een risico zich voordoet en hoe groot is de impact daar van. Door het vaststellen en uitvoeren van beheersmaatregelen worden bruto-risico's verlaagd naar nettorisico's
- 1 risicohouding: wat is de mate waarin het pensioenfonds bereid is bepaalde risico's te lopen om de missie, visie, strategie en doelstellingen te realiseren.

Management van risico's draait niet om het uitsluiten van alle mogelijke risico's, maar om het vinden van een balans tussen kansen benutten (bewust risico's nemen) en bewust risico's verminderen, vermijden of overdragen. Hiertoe dient een afweging te worden gemaakt tussen de kosten en de opbrengst van risicobeheersing. Dit geldt voor zowel financiële als niet-financiële risico's. De noodzakelijke mate van beheersing wordt bepaald door de risicohouding van het pensioenfonds.

De risicohouding geeft weer in hoeverre het pensioenfonds bereid is risico's te lopen om de doelstelling van het pensioenfonds te realiseren. Voor de korte termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in de stand van het vereist eigen vermogen. Voor de lange termijn komt de risicohouding tot uitdrukking in zogenaamde ondergrenzen die in het kader van de haalbaarheidstoets zijn geformuleerd. Deze ondergrenzen hebben met name betrekking op het te realiseren pensioenresultaat inclusief waardevastheid.

Het bestuur heeft samen met het VO, de werkgever en zijn Groepsondernemingsraad de risicohouding van het pensioenfonds bepaald. In samenspraak zijn de voorkeuren voor verwachte pensioenresultaten en daarbij horende risico's vastgesteld. Dit is gebeurd aan de hand van een aantal concrete vragen over onderwerpen die voor de verzekerden en de werkgever van belang zijn. Bij ieder onderwerp is nagegaan welke situatie het beste past bij het pensioenfonds.

De uitkomsten zijn vervolgens vertaald in kwalitatieve uitgangspunten voor de risicohouding:

- 1 Een stabiele premie heeft de voorkeur;
- 1 Pensioengerechtigden willen geen schokken in hun inkomen. Het is wenselijk om eventuele korting op pensioen zoveel mogelijk uit te smeren;
- 1 De toeslagverwachting op lange termijn moet realistisch maar voorzichtig worden ingeschat;
- 1 Grote koopkrachtdaling moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

Risico's zijn nooit helemaal uit te sluiten. Door een actief integraal risicomanagement probeert het bestuur de kans op tekorten te verminderen en ervoor te zorgen dat de grootste risico's niet tegelijk kunnen voorkomen. Risico's doen zich voor over de volledige breedte van de uitvoering van de kernwerkzaamheden: vanaf het innen van de pensioenpremie, het administreren van de pensioenaanspraken en -rechten, het beleggen van het vermogen tot en met het verrichten van de laatste pensioenuitkering. Anderzijds doen risico's zich voor binnen de verschillende lagen van de organisatie: vanaf het bestuur tot de pensioenadministratie. De risicoanalyse wordt periodiek gemonitord om zeker te stellen dat alle risico's op de meest optimale manier worden beheerst. In de risicoanalyse zijn acties gedefinieerd op basis waarvan het risicomanagement verder wordt versterkt.

Risicobewustzijn is een cultuur binnen het bestuur van het pensioenfonds. Het expliciet maken van de risicohouding en periodiek bespreken van de resultaten van de meting van risico's draagt daar in sterke mate aan bij. Maar ook risicobewustzijn bij de uitvoering, bijvoorbeeld door risico's, controles en de rapportages hierover een vast onderdeel te laten zijn van de afspraken die gelden bij de uitvoering.

Daarbij neemt de gehele organisatie - van bestuur tot uitvoering - verantwoordelijkheid voor het beheersen van risico's. Het risicobeheer is geïntegreerd in de organisatiestructuur en de beleidsvormingsprocessen waarbij sprake is van heldere taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en rapportagelijnen. Hierbij wordt, gebaseerd op het zogenaamde principe van 'three lines of defense', onderscheid gemaakt naar risico-eigenaren (1e lijn), controlefunctie (2e lijn) en interne audit (3e lijn).

Risico-eigenaar

Een risico-eigenaar is het orgaan of individu dat verantwoordelijk is voor een bepaald risico en de rapportage hierover. De risico-eigenaar is verantwoordelijk voor het beheren en beheersen van alle aspecten van het risico, waaronder de implementatie van de beheersmaatregelen. De risico-eigenaren zijn onderdeel van het bestuur (inclusief commissies) en/of de uitvoering en vormen samen de 1e lijn.

Controlefunctie

Een controlefunctie beoordeelt, monitort, rapporteert en heeft een adviserende en initiërende rol met betrekking tot risico's en het risicobeheer. Deze verantwoordelijkheid is gescheiden van de verantwoordelijkheid van de risico-eigenaar. De controlefunctie wordt ingevuld door de risicobeheerfunctie (waaronder de CO) en de actuariële sleutelfunctiehouder die de 2e lijn vormen.

Interne auditfunctie

Interne auditfunctie

De interne auditfunctie kan periodiek de adequaatheid en doeltreffendheid van de interne controle evalueren. Deze functie wordt ingevuld door de sleutelfunctiehouder interne audit en vormt de 3e lijn.

De invulling hiervan is beschreven in het hoofdstuk Organisatie.

Eigenrisicobeoordeling

Het uitvoeren van een eigenrisicobeoordeling (hierna: ERB) betreft enerzijds de beoordeling van de materiële risico's en anderzijds de effectiviteit en efficiëntie (doeltreffendheid en doelmatigheid) van het risicobeheer. Het afgelopen jaar heeft het bestuur de ERB uitgevoerd. Samengevat resulteerde dit in de volgende conclusies.

De belangrijkste financiële risico's zijn het marktrisico (aandelenrisico) en het renterisico.

Als onderdeel van de ERB is beoordeeld in hoeverre (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden risico's lopen met betrekking tot hun pensioen. Deze risico's komen het meest expliciet tot uitdrukking in geval van een korting van de pensioenopbouw uit hoofde van de collectief beschikbare premieregeling en het korten of het niet kunnen indexeren van pensioenen. Het belangrijkste risico dat hier direct mee samenhangt betreft het solvabiliteitsrisico.

- 1 Korte termijn: zowel de actuele- als de beleidsdekkingsgraad hebben zich positief ontwikkeld. De actuele dekkingsgraad ligt boven de grens voor toekomstbestendige indexatie. De beleidsdekkingsgraad ligt echter nog onder de vereiste dekkingsgraad, maar de verwachting is dat deze verder zal stijgen.
- 1 Middellange termijn: uit het herstelplan 2021 (horizon van 10 jaar) blijkt dat vanaf 2023 naar verwachting deels reguliere toeslag kan worden verleend. Vanaf 2029 is naar verwachting volledige toeslagverlening inclusief inhaaltoeslagen mogelijk.
- 1 Lange termijn: op basis van de uitkomsten van de in 2018 uitgevoerde ALM-studie (heroverweging strategisch beleggingsbeleid) heeft het bestuur besloten de verdeling tussen zakelijke waarden en vastrentende waarden te handhaven, evenals de rente-afdekking. Eind 2021 en begin 2022 voert het pensioenfonds een volledige ALM- en risicobudgetteringstudie uit.
- 1 Zeer lange termijn: op basis van de haalbaarheidstoets (horizon van 60 jaar) voldoen de resultaten aan de gestelde grenzen.

De belangrijkste niet-financiële risico's zijn verandervermogen, opdrachtaanvaarding, (het niet kunnen voldoen aan) belangrijke wetgeving en continuïteit van het bestuur.

Nieuwe en opkomende risico's zijn met name ESG-risico's (zoals de Covid-19 pandemie), geopolitieke risico's (zoals de Brexit en oorlog in de Oekraïne) en de technologische risico's, zoals bijvoorbeeld IT-risico. Deze risico's hebben reeds de bestuurlijke aandacht.

Door middel van een zelf-evaluatie door het bestuur over de volwassenheid van het IRM is de doeltreffendheid en doelmatigheid van het risicobeheer beoordeeld. Uit de uitkomsten blijkt dat op ieder onderdeel het volwassenheidsniveau afgerond als voldoende (gestructureerd en geformaliseerd) ingeschat wordt. Naar aanleiding van de bespreking van de uitkomsten van de hiertoe ingevulde vragenlijst heeft het bestuur enkele niet-kritische verdere verbetermogelijkheden geïdentificeerd, die de aandacht van het bestuur hebben.

Het bestuur is van mening dat het aangepaste renteaftdeckingsbeleid ter beheersing van het marktrisico (aandelenrisico) en het renterisico voldoende effectief zijn.

Het bestuur is daarnaast ook van mening dat de beheersing van de materiële niet-financiële risico's (verandervermogen, opdracht aanvaarding, continuïteit van het bestuur en (het niet kunnen voldoen aan) belangrijke wetgeving) voldoende effectief is.

Risicocategorieën - financieel

Het pensioenfonds onderscheidt onderstaande financiële risicocategorieën. De nadere uitwerking, zoals de definities van de risicocategorieën en de explicitering van de risico's aan de hand van scenario's, zijn onderdeel van het integraal risicomangementbeleid. Deze indeling komt terug in de risico-analyse, doorlopende monitoring van risico's en periodieke risicorapportages.

Financiële risico's (actuarieel en beleggingen)			
Domein	Aangaan verplichtingen	Vorming beleggingsbeleid	Uitvoering beleggingsbeleid
Activiteiten	Technische voorziening Algehele gedragslijn	Strategische positionering Portefeuille-constructie	Implementatie Monitoring
Risicocategorieën	Langleven risico Kortleven risico Arbeidsongeschiktheidsrisico	Renterisico Marktrisico Valutarisico Kredietrisico Liquiditeitsrisico Concentratierisico Inflatierisico Actief beheer risico Onderpandbeheer, tegenpartijrisico	Renterisico Marktrisico Valutarisico Kredietrisico Liquiditeitsrisico Concentratierisico Inflatierisico Actief beheerisico Onderpandbeheer, tegenpartijrisico

Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico manifesteert zich in een verkeerd premie- en reserveringsbeleid, veroorzaakt door onjuiste aannames omtrent de bestandsontwikkeling of gebruik van onrealistische of verouderde grondslagen. Het pensioenfonds zegt onder andere pensioenen toe ingeval van overlijden of arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling). Indien meer pensioen moet worden toegezegd dan verwacht, door meer overlijdens- of arbeidsongeschiktheidsgevallen, dan neemt de voorziening pensioenverplichtingen toe en daalt de dekkingsgraad. En als de levensverwachting toeneemt, moet het pensioenfonds langer pensioen uitkeren.

De grondslagen die worden gebruikt voor de actuariële berekening van de technische voorziening, zoals voor leeftijdsverschil tussen partners, partnerfrequentie en excasso kostenvoorziening, worden periodiek geëvalueerd en herijkt. Het pensioenfonds gebruikt de meest recente actuariële prognosetafels en een geactualiseerd ervaringssterfmodel. Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij elipsLife. De toereikendheid van de technische voorziening wordt jaarlijks door de waarmede actuaaris getoetst. Daarnaast wordt de technische voorziening per kwartaal op plausibiliteit getoetst door de actuariële sleutelfunctiehouder.

Renterisico

Een belangrijk risico voor het pensioenfonds is het renterisico. De hoogte van de voorziening pensioenverplichtingen is mede afhankelijk van de stand van de marktrente. Een lagere marktrente resulteert in hogere pensioenverplichtingen en daarmee in een lagere dekkingsgraad. Bij een rentedaling nemen de bezittingen minder hard toe dan de pensioenverplichtingen, omdat de waarde van de pensioenverplichtingen wordt bepaald door de rente, daar waar dat bij de bezittingen niet het geval is. De rente wordt bepaald door externe economische ontwikkelingen en het monetair beleid van de Europese Centrale Bank.

Aangezien de toeslagen bij het pensioenfonds uit de beleggingsopbrengsten dienen te komen omvat het beleggingsrisico zowel de kans dat de pensioentoezeggingen slechts deels of in het geheel niet nagekomen kunnen worden (solvabiliteitsrisico) en de kans dat er niet of slechts deels een toeslag kan worden toegekend (inflatierisico). Bij de vaststelling van het beleggingsbeleid dient er rekening mee te worden gehouden dat wijzigingen in het beleid tegengestelde effecten kunnen hebben op het inflatierisico en het solvabiliteitsrisico. Het minimaliseren van het solvabiliteitsrisico leidt veelal tot een kleinere kans op toeslagverlening, terwijl het maximaliseren van de kans op toeslagverlening veelal leidt tot een verhoging van het solvabiliteitsrisico.

De voordelen van renterisicoafdekking (meer zekerheid) en de nadelen (minder of langdurig laag rendement) zijn door het bestuur zorgvuldig afgewogen. De renteafdekking wordt periodiek in het bestuur behandeld. Besloten is om deze renteafdekking te toetsen met de renteafdekking conform de financiële rapportage van het pensioenfonds, om de beheersing van dit risico verder te verbeteren. Het renterisico wordt strategisch tussen 55% en 65% afgedekt. De renteafdekking wordt gerealiseerd door beleggingen in staatsobligatiefondsen. Omdat het vooral bedoeld is om de volatiliteit in de dekkingsgraad te verminderen na renteveranderingen, streeft het bestuur niet naar een exacte afdekking per kasstroom.

Marktrisico

Het marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van verhandelbare financiële instrumenten binnen de beleggingsportefeuille. Het pensioenfonds activeert beleggingsrisico, waaronder het marktrisico, in de beleggingsportefeuille om rendement te genereren zodat de missie en visie van het pensioenfonds gerealiseerd kunnen worden. Door fluctuaties op de financiële markten kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad. Bij een daling van de marktprijzen dalen de bezittingen wat, bij een gelijkblijvende voorziening pensioenverplichtingen, een negatief effect heeft op de dekkingsgraad.

In een ALM-studie wordt op basis van de dan geldende economische vooruitzichten voor de lange termijn en door het bestuur vastgestelde sturingsvarianten een voor het pensioenfonds optimale verhouding tussen offensieve beleggingen die veel risico activeren om rendement te zoeken en defensieve beleggingen. Hiermee wordt de geschikte mate van marktrisico vastgesteld om de doelstellingen van het pensioenfonds te realiseren. Op basis hiervan wordt het strategisch beleid, de benchmarks en de strategische bandbreedtes vastgesteld. De mate van blootstelling naar marktrisico moet daarbij passen binnen de risicohouding, die is geconcretiseerd door de vaststelling van risicogrenzen, namelijk het vereist eigen vermogen en de grenzen van de haalbaarheidstoets.

Valutarisico

Door fluctuaties van valuta kan de waarde van de beleggingen dalen en daarmee de dekkingsgraad.

Het pensioenfonds is van mening dat er op de lange termijn geen risicopremie bestaat voor het aanhouden van valutarisico. Om deze reden kan het korte-termijn valutarisico afgedekt worden zonder dat dit ten koste gaat van het rendement, waarbij geldt dat deze afdekking wel kostenefficiënt uitgevoerd dient te worden. Als doelstelling hanteert het pensioenfonds een stabilisatie van de dekkingsgraad. Derhalve is gekozen voor het, waar mogelijk, afdekken van het valutarisico. Het beleid is erop gericht om het valutarisico van aandelen voor de US-dollar, Britse pond en Japanse yen voor 50% af te dekken. Deze passieve overlay wordt door de custodian uitgevoerd. De posities worden maandelijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. De keuze voor een 50%-afdekking vloeit voort uit onderzoek dat heeft aangetoond dat een gedeeltelijk niet afdekken van deze valutarisico's een diversifiërend effect heeft op de totale beleggingsportefeuille. De portefeuilles vastrentende waarden en vastgoed beleggen alleen in eurotitels.

Kredietrisico

Het pensioenfonds loopt kredietrisico in haar beleggingsportefeuille. De gewenste hoeveelheid risico wordt vooral bepaald middels de ALM studie waarin beleggingscategorieën met verschillende mate van kredietrisico tegen elkaar worden afgewogen. Het pensioenfonds heeft daarnaast bandbreedtes opgesteld waarbinnen het gewicht van de categorieën met kredietrisico mogen bewegen. Ten slotte is de mate van kredietrisico binnen de verschillende fondsvoorwaarden vastgelegd. Het pensioenfonds controleert de mate van kredietrisico middels de ontwikkeling van het vereist eigen vermogen. De ontwikkeling inzake kredietrisico binnen de fondsen volgt het pensioenfonds middels de rapportages van de beheerders.

Ter bescherming van de eigendomsrechten van het pensioenfonds is de bewaarneming van de door de vermogensbeheerder aangekochte aandelen en obligaties ondergebracht bij een separate partij.

Voor zover dat binnen de grenzen van het beleggingsbeleid past, maakt het pensioenfonds gebruik van financiële derivaten voor het afdekken van het valutarisico. Een deel van het valutarisico wordt afgedekt door middel van valutatermijncontracten. Dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Derivaten hebben als voornaam risico het kredietrisico (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met goed te boek staande partijen, en zoveel mogelijk te werken met onderpand.

Kredietrisico komt ook tot uitdrukking in de rentemarge (of credit spread), te weten het verschil tussen het effectief rendement van een vastrentende waarde belegging en de risicovrije rente. Gezien de belegging in Euro staatsleningen en specifiek daarbinnen de allocatie naar landen met een minimale 'rating' van BBB, is het kredietrisico zeer laag. Daarmee is overigens ook de rentemarge laag, en in sommige gevallen negatief.

Liquiditeitsrisico

Indien het pensioenfonds niet over voldoende liquide middelen beschikt, kan het niet aan zijn betalingsverplichtingen voldoen. Hierdoor moeten wellicht beleggingen met verlies worden verkocht, wat een negatieve invloed heeft op de dekkingsgraad.

Voorafgaande aan het kalenderjaar wordt er een liquiditeitsplanning opgesteld, waarin rekening wordt gehouden met alle relevante kasstromen. Aan de pensioenkant betreft dit kasstromen uit hoofde van premiestortingen, pensioenuitkeringen en overige vaste betalingen. Aan de vermogensbeheerkant betreft het voornamelijk verwachte afrekeningen uit hoofde van de valutatermijntransacties. Er wordt periodiek getoetst of de feitelijke ontwikkelingen in lijn zijn met de prognose. Het pensioenfonds heeft voldoende liquide beleggingen, die onmiddellijk te gelde kunnen worden gemaakt om een eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico

Doordat het pensioenfonds nagenoeg haar gehele beleggingsportefeuille passief heeft ingericht via breed gediversifieerde beleggingsfondsen die volgens een vast mandaat (index) zeer breed gespreid zijn, kan de onderliggende allocatie en de mogelijke concentraties naar bijvoorbeeld issuer, sector of geografie niet beïnvloed worden.

Het pensioenfonds belegt niet "direct" in obligaties, leningen, aandelen en/of andere beleggingsproducten die een markt-, krediet- en/of terugbetalingsrisico op Metro AG (en de juridische entiteiten die daaraan verbonden zijn, en de eventuele rechtsopvolgers) inhouden. Met "direct" wordt een rechtstreekse belegging bedoeld, in tegenstelling tot een belegging in bijvoorbeeld een gespreid, extern beheerd, beleggingsfonds dat vanwege haar mandaat een belegging in Metro AG blijkt te hebben - een allocatie binnen een mandaat waarop het pensioenfonds geen invloed heeft.

Het concentratierisico is door deze spreiding van beleggingen niet materieel. Het pensioenfonds is niet blootgesteld aan één specifieke risicocategorie.

Inflatierisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om de pensioenen jaarlijks te verhogen aan de hand van de prijsinflatie. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, het beleggingsrendement, inflatie en demografie. Het pensioenfonds dekt het inflatierisico niet af. In de ALM-studie zijn scenario-analyses meegenomen, waaronder inflatie. De uitkomsten hiervan zijn onderdeel geweest van de besluitvorming door het bestuur. Dit heeft niet geleid tot aanpassingen in het beleid, dat op de lange termijn is gericht. Naar aanleiding van de recente stijging van de inflatie heeft het pensioenfonds geanalyseerd in hoeverre dit invloed heeft op het beleggingsbeleid. Het bestuur ziet geen reden om aanpassingen in het beleid door te voeren aangezien de verwachting in de markt is dat op lange termijn de inflatie zal afnemen. Het bestuur blijft de inflatie nauwgezet monitoren.

Actief-beheerrisico

Actief beheer heeft betrekking op de ruimte die aan de vermogensbeheerder wordt geboden om af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. In aandelen en vastrentende waarden belegt het pensioenfonds passief en volgt de vermogensbeheerder een vaste index. De afwijking tussen het rendement en de waardeontwikkeling van de benchmarks (tracking error) is laag. Voor vastgoed is geen goede benchmark beschikbaar dus wordt gedurende het jaar de benchmarkperformance gelijkgesteld aan het portefeuillerendement. De tracking error tussen het rendement en de werkelijke waardeontwikkeling van de benchmark zal evenwel hoog zijn.

Daarnaast kan actief risico ontstaan wanneer het pensioenfonds afwijkt van de strategische verdeling over de allocaties naar de beleggingscategorieën. Ook dit actief risico wordt bewust beperkt gehouden.

Onderpandbeheer en tegenpartijrisico

Na een uitgebreid selectietraject heeft het bestuur van SMP in de loop van 2021 besloten om de renteafdekking middels de generieke looptijdfondsen van BMO in te vullen. Omdat sprake is van toevoeging van rentederivaten (renteswaps) aan de beleggingsportefeuille vraagt dit een uitbreiding van beleid op het vlak van onderpandbeheer en tegenpartijrisico. Hierom is het risicomangementbeleid uitgebreid met onderpandbeheer en tegenpartijrisico.

Rentederivaten worden afgesloten met financiële dienstverleners: de tegenpartij. Op het moment van afsluiten van de overeenkomst is de marktwaarde nul. Bij renteveranderingen verandert de marktwaarde (zowel negatief als positief) en ontstaat er een betalingsverplichting tussen de betrokken partijen. Als de rente daalt stijgt de marktwaarde van de overeenkomst voor het pensioenfonds en ontstaat er tegenpartijrisico in de beleggingsportefeuille. Dit is het risico dat de tegenpartij niet meer kan voldoen aan de betalingsverplichting die voorkomt uit het derivatencontract. SMP beschouwt tegenpartijrisico als een onbeloond risico en wil daarom dit risico zoveel mogelijk beheersen.

Het tegenpartijrisico wordt in de eerste plaats voor een groot deel beheerst door gebruik te maken van een gepoolde oplossing. Hierdoor worden de derivaten niet rekening en risico van het pensioenfonds afgesloten, maar op naam van de LDI-pool. De beheerder van de pool is ook verantwoordelijk voor de operationele implicaties, zoals transactiemangement met ge goede tegenpartijen, het dagelijkse onderpandbeheer en rapportage.

Risicocategorieën - niet-financieel

Het pensioenfonds onderscheidt onderstaande niet-financiële risicocategorieën. De nadere uitwerking, zoals de definities van de risicocategorieën en de explicitering van de risico's aan de hand van scenario's, zijn onderdeel van het integraal risicomangementbeleid. Deze indeling komt terug in de risico-analyse, doorlopende monitoring van risico's en periodieke risicorapportages.

Niet-financiële risico's				
Domein	Processen uitbesteding		Processen bestuur	
Activiteiten	Pensioen-beheer	Vermogens-beheer	Interne bedrijfsvoering en besluitvorming	Strategisch
Risicocategorieën	Kwaliteit Continuïteit Integriteit Operationeel IT	Kwaliteit Continuïteit Integriteit Operationeel IT	Governance Integriteit Juridisch Operationeel IT	Afhankelijkheid Verandervermogen Draagvlak Beeldvorming Politiek / maatschappelijk ESG

Pensioenbeheer

Het pensioenfonds onderscheidt diverse operationele en uitbestedingsrisico's met betrekking tot de kwaliteit en continuïteit van pensioenbeheer.

Operationele risico's in de kwaliteit van de uitvoering van pensioenbeheerprocessen kunnen voortkomen uit het inadequaat administreren van pensioenaanspraken, uitkeringen, financiële administratie en kosten. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de discontinuïteit in de uitvoering van deze processen als gevolg van de financiële positie van de dienstverlener, vertrek van medewerkers of de beëindiging van samenwerking met onderuitbesteders. Het operationele risico wordt beheerst door een adequate administratieve organisatie en interne controle, het vier ogen principe, checks and balances en door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan professionele dienstverleners.

Integriteitsrisico's ontstaan als gevolg van belangenconflicten, het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door deelnemers verstrekte (persoons)gegevens, oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie, omkoping, witwassen, betrokkenheid bij het financieren van terrorisme of andere criminaliteit, overtreding van ethische normen en fraude. Ter voorkoming van integriteitsrisico's heeft het pensioenfonds het integriteitsbeleid vastgesteld. Hiertoe behoren de gedragscode, waarvan de naleving jaarlijks door de bestuursleden en de leden van het VO en overige verbonden personen schriftelijk wordt bevestigd en een incidenten- en klokkenluidersregeling. De CO bewaakt dat het pensioenfonds voldoet aan de voor het pensioenfonds van toepassing zijnde actuele wet- en regelgeving en gedragscode. Daarnaast bewaakt het pensioenfonds dat dienstverleners een minimaal gelijkwaardig integriteitsbeleid voeren.

Analyse en beheersing van IT-risico's, zoals beschikbaarheid, toegangsbeveiliging, betrouwbaarheid en aanpasbaarheid zijn daarbij van groot belang. Het pensioenfonds heeft een IT beleid met normstellingen vastgelegd om IT risico's te mitigeren.

De administratie van het pensioenfonds is uitbesteed. De operationele uitvoering van de pensioenadministratie gebeurt voornamelijk door Achmea Pensioenservices.

De kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening is geborgd in schriftelijk vastgelegde overeenkomsten met de dienstverleners. Met de administrateur van het pensioenfonds zijn SLA (service level agreement) afspraken gemaakt. De voortgang en de kwaliteit van de dienstverlening wordt elk kwartaal aan de hand van service level rapportages en risicorapportages met de dienstverlener besproken. Met de overige dienstverleners vindt periodiek overleg plaats over onder meer de kwaliteit van de werkzaamheden. Jaarlijks wordt van alle dienstverleners een door de externe accountant gecontroleerde ISAE-rapportages ontvangen en door het bestuur beoordeeld.

In 2020 heeft de uitbraak van het Covid-19 (corona) virus zich razendsnel ontwikkeld. Er zijn door het pensioenfonds maatregelen genomen om de effecten hiervan te beheersen. Het pensioenfonds maakt daarbij gebruik van een crisisplan waarin onderwerpen zijn uitgewerkt zoals de benoeming van het crisisteam, contactenlijst met vervangers, thuiswerken, uitval van bestuursleden, business continuity bij uitbestedingspartijen, continuïteit van pensioenbeheer en vermogensbeheer en communicatie. Door het opvolgen van de door RIVM aanbevolen maatregelen rondom hygiëne, social distancing en thuiswerken wordt zo goed mogelijk de veiligheid en gezondheid van alle bij het pensioenfonds betrokken functionarissen geborgd. Het inzetten van digitale werkmethode functioneert goed. Door afstemming met uitbestedingspartijen is de continuïteit van kritische processen, zoals het doen van uitkeringen, gewaarborgd.

Vermogensbeheer

Het pensioenfonds onderscheidt diverse operationele en uitbestedingsrisico's met betrekking tot de kwaliteit en continuïteit van vermogensbeheer.

Operationele risico's in de kwaliteit van de uitvoering van vermogensbeheerprocessen kunnen onder meer voortkomen uit fouten bij de uitvoering van aan- en verkopen van beleggingen, de financiële administratie en rapportages aan toezichthouders. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de discontinuïteit in de uitvoering van deze processen als gevolg van de financiële positie van de dienstverlener, vertrek van medewerkers of de beëindiging van samenwerking met onderuitbesteders. Het operationele risico wordt beheerst door een adequate administratieve organisatie en interne controle, het vier ogen principe, checks and balances en door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan professionele dienstverleners.

Integriteitsrisico's ontstaan als gevolg van belangenconflicten, het niet vertrouwelijk omgaan met door de werkgever of door deelnemers verstrekte (persoons)gegevens, oneigenlijk gebruik van de bij het pensioenfonds aanwezige informatie, omkoping, witwassen, betrokkenheid bij het financieren van terrorisme of andere criminaliteit, overtreding van ethische normen en fraude. Ter voorkoming van integriteitsrisico's voert het pensioenfonds, gefaciliteerd door de CO, het hiervoor vermelde integriteitsbeleid ten aanzien van het vermogensbeheer uit.

Analyse en beheersing van IT-risico's, zoals beschikbaarheid, toegangsbeveiliging, betrouwbaarheid en aanpasbaarheid zijn van groot belang. Het pensioenfonds heeft een IT-beleid met normstellingen vastgelegd om IT-risico's te mitigeren.

Het vermogensbeheer, de bewaarneming en de vermogensbeheeradministratie is uitbesteed en wordt door CACEIS uitgevoerd.

De kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening is geborgd in schriftelijk vastgelegde overeenkomsten met de dienstverleners. Met de administrateur van het pensioenfonds zijn SLA (service level agreement) afspraken gemaakt. De voortgang en de kwaliteit van de dienstverlening wordt elk kwartaal aan de hand van service level rapportages en risicorapportages met de dienstverlener besproken. Met de overige dienstverleners vindt periodiek overleg plaats over onder meer de kwaliteit van de werkzaamheden. Jaarlijks wordt van alle dienstverleners een door de externe accountant gecontroleerde ISAE-rapportages ontvangen en door het bestuur beoordeeld.

Interne bedrijfsvoering en besluitvorming

Risico's op het gebied van governance van interne bedrijfsvoering en processen vinden hun oorzaak in de uitvoering van bedrijfsondersteunende processen, met name als gevolg van het niet adequaat administreren van bestuursbesluiten en het niet tijdig, juist en volledig kunnen beschikken over cruciale informatie bijvoorbeeld bij het aanvaarden van de opdracht om een gewijzigde pensioenregeling uit te voeren. Daarnaast bestaan risico's in de continue geschiktheid, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van bestuur, overige verbonden personen en dienstverleners en risico's in de relatie met interne en externe toezichtsorganen.

Het pensioenfonds erkent soortgelijke integriteits- en IT-risico's met de daarbij behorende beheersmaatregelen als hiervoor vermeld.

In de risicoanalyse zijn tenslotte verschillende juridische risico's, zoals het falen om zeer belangrijke wet- en regelgeving tijdig te implementeren en aansprakelijkstelling in verband met niet-contractuele plichten, geïdentificeerd, waarvoor beheersmaatregelen zijn vastgesteld.

Strategisch en Omgeving

Op het gebied van strategie en omgeving onderscheidt het pensioenfonds risico's met als oorzaak ontwikkelingen bij belanghebbenden, zoals de werkgever of de groepsondernemingsraad, die resulteren in conflicterende belangen met of een minder draagvlak voor het pensioenfonds. Daarnaast zijn er risico's met betrekking tot de financiële afhankelijkheid van de werkgever, het vermogen van het pensioenfonds om zich aan te passen aan veranderingen in maatschappelijke opvattingen en politieke en technologische ontwikkelingen.

Het pensioenfonds heeft diverse beheersmaatregelen, zoals frequent overleg met sociale partners, een opleidingsplan, kennissessies en periodiek strategisch overleg waarin deze risico's worden geadresseerd.

Scenarioanalyse

Als onderdeel van het risicomangementproces beoordeelt het pensioenfonds periodiek toekomstscenario's. Hierbij wordt gekeken naar de invloed van een aandelenschok of renteschok op de dekkingsgraad. Daarnaast wordt bezien wat het effect is bij een gecombineerde aandelen- en renteschok.

Het overzicht hieronder geeft dit inzicht per ultimo 2021. Zo verlaagt een 17,5% daling van de aandelenwaarde de dekkingsgraad met 10,0% (131,0% minus 121,0%). Een rentedaling van 70 basispunten resulteert in een 9,0% (131,0% minus 122,0%) lagere dekkingsgraad. Alleen bij extreme combinaties van een substantiële waardedaling van aandelen én een aanzienlijke verdere rentedaling zal het niveau van de dekkingsgraad afnemen tot een niveau onder de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,3%).

Scenarioanalyse gecombineerde aandelen- en renteschok*

Dekkingsgraad (UFR)		Renteschok in % basispunten								
		-/-210 bp	-/-140 bp	-/-70 bp	-/-35 bp	0 bp	+35 bp	+70 bp	+140 bp	+210 bp
Aandelenschok in %	-/-52,5%	88.6%	91.8%	96.0%	98.5%	101.1%	103.8%	106.8%	113.2%	120.3%
	-/-35,0%	95.1%	99.3%	104.7%	107.8%	111.1%	114.5%	118.2%	126.2%	135.0%
	-/-17,5%	101.5%	106.8%	113.4%	117.0%	121.0%	125.2%	129.6%	139.2%	149.8%
	-/-8,8%	104.7%	110.5%	117.7%	121.7%	126.0%	130.5%	135.3%	145.7%	157.1%
	0,0%	108.0%	114.3%	122.0%	126.3%	131.0%	135.9%	141.0%	152.2%	164.5%
	+8,8%	111.2%	118.1%	126.4%	131.0%	136.0%	141.2%	146.8%	158.8%	172.0%
	+17,5%	114.4%	121.8%	130.7%	135.6%	141.0%	146.5%	152.5%	165.3%	179.3%
	+35,0%	120.9%	129.3%	139.3%	144.9%	150.9%	157.2%	163.9%	178.3%	194.1%
	+52,5%	127.3%	136.8%	148.0%	154.2%	160.9%	167.9%	175.3%	191.3%	208.8%

COMMUNICATIE

Het bestuur van het pensioenfonds hecht grote waarde om communicatie op een zorgvuldige wijze in te vullen.

Het pensioenfonds is vanuit wet- en regelgeving (Pensioenwet) verantwoordelijk voor tijdige, duidelijke, evenwichtige en correcte informatieverstrekking aan de deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden.

De behoefte aan goede communicatie bij de verschillende doelgroepen is aanzienlijk, want de pensioenmaterie is steeds ingewikkelder geworden en de eigen verantwoordelijkheden van deelnemers nemen verder toe. In het kader van de flexibilisering en individualisering van de pensioenregelingen kunnen de deelnemers allerlei keuzes maken, zoals vervroeging van de pensioendatum, uitruil van partnerpensioen, waardeoverdracht en dergelijke.

Samenvattend luiden de doelstellingen voor het communicatiebeleid als volgt:

- 1 Informatieverstrekking: het verstrekken van duidelijke, evenwichtige en correcte informatie waarbij ten minste wordt voldaan aan de uitgangspunten van wet- en regelgeving;
- 1 Pensioenbewustwording: de deelnemer bekend maken met de regeling waaraan hij/zij deelneemt en bewust maken van het belang van het pensioen;
- 1 Pensioeninzicht: de deelnemer krijgt voldoende inzicht in de regeling om de risico's in te kunnen schatten en om te weten wanneer hij/zij zelf actie moet ondernemen.

Hiertoe heeft het bestuur een communicatiebeleidsplan opgesteld.

Het doel van dit plan is het waarborgen van goede communicatie met alle belanghebbenden. De beleidsuitgangspunten, verantwoordelijkheid, taken, monitoring, communicatiemiddelen en doelgroepen zijn in het beleidsplan vastgelegd.

Er wordt onder meer gecommuniceerd door middel van nieuwsbrieven, individuele brieven, nieuwsberichten op de website en het verkorte jaarverslag.

Op de website zijn actuele ontwikkelingen van het pensioenfonds, toeslagverlening, dekkingsgraad, Pensioen 1-2-3, de pensioenvergelijker en andere fondsdocumenten te vinden. Daarnaast is er een digitaal deelnemersportaal ingericht waarin persoonlijke documenten zoals de UPO beschikbaar zijn en waarin het mogelijk is om scenarioanalyses voor verschillende keuzemogelijkheden uit te voeren.

In 2021 is opnieuw het verkorte jaarverslag gemaakt. De ontwikkelingen van het pensioenfonds worden op een duidelijke en beknopte manier inzichtelijk gemaakt zodat de deelnemer de kernboodschappen op een overzichtelijke manier ziet samengevat. Het verkorte jaarverslag wordt naar de pensioengerechtigden gestuurd, op intranet en de website geplaatst om een groot bereik te realiseren.

Daarnaast ondersteunt het pensioenfonds de werkgever bij de communicatie naar de werknemers en adviseert bij ontwikkelingen op pensioengebied.

Tenslotte zijn de lijnen tussen deelnemers en het bestuur kort.

De communicatie en het communicatiebeleidsplan worden door het bestuur periodiek geëvalueerd en geactualiseerd.

VOORUITBLIK OP 2022

Toekomst pensioenfonds en pensioenstelsel

Het pensioenfonds streeft naar een goede pensioenvoorziening binnen de huidige en toekomstige (wettelijke) kaders. Het beleid richt zich op voldoende rendement tegen aanvaardbare risico's, een kostenefficiënte werkwijze en organisatie en een open en heldere communicatie aan alle deelnemers en andere belanghebbenden. Het pensioenfonds functioneert als zelfstandig ondernemingspensioenfonds en houdt veranderingen in de omgeving nauwlettend in de gaten.

De toekomstbestendigheid van middelgrote en kleine pensioenfondsen is een van de toezichtthema's van DNB. Het bestuur toetst jaarlijks op basis van financiële en niet-financiële indicatoren de strategische risico's om na te gaan of het pensioenfonds als kwetsbaar moet worden aangemerkt. De conclusie is ook in 2021 dat het pensioenfonds weinig kwetsbaar is op de getoetste toezichtthema's van DNB.

Met de Wet Toekomst Pensioenen in zicht is er regelmatig overleg met de werkgever en de ondernemingsraad over hoe de toekomstige pensioentoezegging en -uitvoering eruit zou kunnen zien.

De verwachting is dat de werkgever de pensioenregeling eind 2022 buiten het pensioenfonds onder zal brengen. Vanaf dat moment vindt geen actieve toekomstige pensioenopbouw meer plaats binnen pensioenfonds. Het pensioenfonds beraadt zich reeds op de situatie die dan ontstaat en op de benodigde stappen richting de toekomst (waarbij uiteraard ook de mogelijkheden van alternatieve uitvoeringsvormen worden meegenomen) teneinde de belangen van alle belanghebbenden van het pensioenfonds op zo goed mogelijke wijze te behartigen.

Beleggingen en risicomanagement

In 2021 is de eigenrisicobeoordeling uitgevoerd. Naast risicoanalyse, risicomonitoring en het uitvoeren van de beheersmaatregelen om te zorgen dat de risico's binnen de risicohouding vallen, zullen de verbetervoorstellen uit de eigenrisicobeoordeling worden opgepakt. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan het beter vastleggen van de rol van de sleutelfunctiehouder risicobeheer / de risicomanagement commissie bij te nemen bestuursbesluiten, het opstellen van beleidsdocumenten voor valuta- en reputatierisico's, het verbeteren van de risicorapportages en het aanscherpen van de opvolging van actiepunten op risicogebied.

In 2020 is een investment case opgesteld waarin alternatieve manieren om het renterisico af te dekken zijn onderzocht. Door middel van scenario analyses is vastgesteld dat het pensioenfonds, bij het zich voordoen van extreme ongunstige marktomstandigheden, ongewenste dekkingsgraadeffecten heeft door de huidige wijze van afdekking. Eind 2020 heeft het bestuur daarom besloten om de afdekking van het renterisico door staatsobligaties grotendeels te vervangen door renteswaps (LDI-liability driven investeringen). In 2021 heeft het pensioenfonds BMO aangesteld als vermogensbeheerder voor renteaafdekking door de matchingportefeuille. De implementatie van de LDI portefeuille is begin 2022 afgerond.

Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie ultimo 2021 heeft het bestuur besloten om de renteaafdekking te verhogen. Een verhoging resulteert in een verbetering van de koopkracht in een slechtweersscenario, terwijl de koopkracht nagenoeg gelijk blijft. Bovendien daalt hierdoor zowel de kans op een onvoorwaardelijke korting als de mate van korting. Een verhoging van de renteaafdekking zorgt derhalve voor lagere risico's en een stabielere dekkingsgraad, zonder dat dit ten koste gaat van de verwachte koopkracht. Daarnaast is door middel van een kwalitatieve analyse geconcludeerd dat renteaafdekking op basis marktrente voordelen heeft boven renteaafdekking op basis van de UFR rente. Het pensioenfonds heeft beide aanpassingen, na de afronding van de risicobudgetteringsstudie in het eerste kwartaal van 2022, doorgevoerd.

Het bestuur heeft in 2021, na raadpleging van de achterban, de beleidsuitgangspunten op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen geactualiseerd. Op grond van deze uitgangspunten en risico-rendement afwegingen zal het MVB-beleid worden geherformuleerd. Vervolgens volgt een gap-analyse waarbij het gewenste beleid naast de huidige invulling wordt geplaatst. Op basis van deze analyse bepaalt het pensioenfonds welke wijzigingen er nodig zijn. De implementatie van het nieuwe beleid volgt daarna.

Wet- en regelgeving

Het pensioenfonds zal er ook in 2022 voor zorgen dat de wijzigingen in wet- en regelgeving tijdig en accuraat worden geïmplementeerd.

Het betreft onder meer wetgeving die de mogelijkheid geeft tot een eenmalige uitkering van 10 procent van het pensioenvermogen op de pensioeningangsdatum. Het is daarbij voor deelnemers belangrijk dat zij de financiële gevolgen van hun keuze inzichtelijk krijgen gemaakt. Zo is van belang dat voldoende (levenslang) pensioen overblijft en dient de eenmalige uitkering geen nadelige impact te hebben bij het toekennen van toeslagen waar deelnemers van afhankelijk zijn. De uiteindelijke vormgeving en ingangsdatum van deze wijzigingen worden in 2022 door de wetgever gefinaliseerd.

Verder wordt gewerkt aan wetgeving omtrent een nieuwe inrichting van het nabestaandenpensioen, met als doel de inzichtelijkheid, uitvoerbaarheid en effectiviteit van het nabestaandenpensioen te vergroten op basis van een advies van de Stichting van de Arbeid. Het advies luidt onder meer om wezenpensioen en nabestaandenpensioen tot de pensioenleeftijd standaard op risicobasis in te richten, zonder afhankelijkheid van dienstjaren en als percentage van het salaris in plaats van de pensioengrondslag. Voor deelnemers betekent het dat zij meer inzicht krijgen in de hoogte van hun dekking en dat problemen bij het wisselen van baan, scheiden of overlijden worden voorkomen. Deze wijzigingen zijn van invloed op de pensioenregeling van het pensioenfonds. Ontwikkelingen worden door het pensioenfonds nauwlettend gevolgd en zullen tijdig worden besproken met sociale partners.

De evaluatie van de Wet verdeling pensioen bij scheiding (WVPS) leidt tot een aanpassing van het bestaande systeem. Waar partners op pensioengebied ook na scheiding afhankelijk van elkaar zijn, verandert dat naar een eigen aanspraak op een deel van het pensioen dat tijdens de huwelijkse periode is opgebouwd. De verdeling wordt standaard automatisch 50/50 verdeeld als er geen andere verdeling tussen de ex-partners is afgesproken en vastgelegd. Het is belangrijk dat de deelnemer zich daarvan bewust is, zodat tijdig actie ondernomen kan worden als dat gewenst is. Het pensioenfonds volgt de ontwikkelingen nauwgezet om de wijzigingen te implementeren en om te zorgen dat deelnemers zich hiervan bewust zijn.

16 juni 2022

Het bestuur,

A.F. Rijksen, voorzitter

H.W.H. IJntema, secretaris

R. Doornbos

A.J.W. Jansen

R.A. Klein Heerenbrink

B. VERSLAG COMPLIANCE OFFICER

Het Nederlands Compliance Instituut (NCI) heeft, in opdracht van het bestuur, gedurende 2021 de rol van externe compliance officer (ECO) voor Stichting Metro Pensioenfonds (SMP) vervuld. Het NCI monitort onder andere de integere bedrijfsvoering van SMP waar het Integriteitbeleid en de Gedragscode een belangrijk onderdeel van uitmaken. Daarnaast treedt de ECO op als adviseur met betrekking tot compliance, integriteit, gedragsregels, belangenverstremgeling en incidentbehandeling.

In 2021 hebben we ons gericht op het uitvoering geven aan het Integriteitbeleid en het compliance programma. Wij hebben hierbij een begeleidende, adviserende dan wel monitorende rol vervuld. Onder andere ten aanzien van risicobeheersing, gedragsregels en incidenten. Tijdens onze monitoring zijn geen inhoudelijke onregelmatigheden geconstateerd ten aanzien van de naleving van de Gedragscode door verbonden personen. Er zijn geen signalen van (potentiële) belangenverstremgeling of de schijn hiervan. Als incidentmeldpunt zijn bij ons geen meldingen gedaan van (potentiële) integriteitsincidenten. Wij constateren dat binnen SMP een integere bedrijfsvoering bestaat en dat haar Governance is gericht op adequate beheersing van integriteitrisico's.

De compliance officer:

Dhr mr. R.N.M. van der Mast

22 april 2022

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van de compliance officer besproken tijdens een vergadering met de compliance officer. In deze vergadering heeft de compliance officer zijn bevindingen uitgebreid toegelicht. Het bestuur bedankt de compliance officer voor het gedegen werk over het afgelopen jaar. De aanbevelingen van de compliance officer zullen door het bestuur worden opgepakt.

C. VERSLAG VISITATIECOMMISSIE

Visitatie over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021

Visitatiecommissie:

dhr. E.S. Kattouw
dhr. drs. F.M.M. Poorthuis AAG
mw mr J.L. Verhulst CPE

25 april 2022

Ingevolge de statuten van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna ook: het fonds) is het intern toezicht bij het fonds ingericht door middel van een visitatiecommissie. De visitatiecommissie brengt een rapport van bevindingen uit aan het bestuur en verantwoordt zich over de uitvoering van haar taken aan het verantwoordingsorgaan. Dit rapport begint met een verantwoording waarna aan de hand van door de visitatiecommissie vastgestelde normen de bevindingen en aanbevelingen zijn opgenomen.

1. *Verantwoording*

Het fonds hanteert het paritair bestuursmodel. Het intern toezicht bij het fonds is ingericht volgens de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en wordt uitgeoefend door een visitatiecommissie. De visitatiecommissie bestaat uit Edgar Kattouw, Frank Poorthuis en Jacqueline Verhulst (voorzitter).

De wettelijke taakopdracht voor de visitatiecommissie is toezicht houden op het bestuursbeleid en de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Daarnaast ziet de visitatiecommissie ten minste toe op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. In het door de visitatiecommissie opgestelde plan van aanpak is daarnaast opgenomen dat de visitatiecommissie de effectiviteit van de Sleutelfunctie Interne Audit en de opvolging van de aanbevelingen van de visitatiecommissie uit de voorgaande jaren beoordeelt.

De visitatiecommissie betreft de Code Pensioenfonds en de Toezichtcode van de Vereniging Intern Toezicht Pensioensector (VITP) bij zijn taak. Dat betekent dat het door de visitatiecommissie uit te oefenen intern toezicht zo wordt vervuld dat het toezicht bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren en aan beheerste en integere bedrijfsvoering door het fonds.

De visitatiecommissie heeft met het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de accountant en de compliance officer gesproken. Door de visitatiecommissie wordt verantwoording afgelegd aan het verantwoordingsorgaan en de werkgever over de uitvoering van de taken. Naast de gesprekken die worden gevoerd, baseert het intern toezicht zich op de relevante documentatie. De visitatiecommissie kan middels een digitale vergadertool (iBabs) alle vergaderstukken en fondsdocumenten inzien.

2. *Bevindingen en aanbevelingen*

Hieronder worden de bevindingen toegelicht aan de hand van een waarin de verschillende onderwerpen en beleidsterreinen aan bod komen.

2.1. Algemeen

Norm: Het bestuur van het fonds geeft zo goed mogelijk uitvoering aan de pensioenregeling. Daartoe zijn de missie, visie en strategie zorgvuldig (in overleg met andere organen) vastgesteld en is het beleid van het bestuur en de overwegingen die daaraan ten grondslag liggen onderbouwd, actueel, consistent en voldoende kenbaar. Deze zijn zorgvuldig door het bestuur vastgesteld. Het beleid is in overeenstemming met doelstellingen en uitgangspunten en wordt gemonitord. Tevens heeft het bestuur een visie op een toekomstbestendige uitvoering.

Het bestuur voert de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling goed uit. Ook in een jaar dat de vergaderingen vanwege Covid-19 in 2021 nog steeds vaak online plaatsvonden, zijn de nodige toekomstscenario's besproken en geeft het bestuur blijk van een visie op toekomstige uitvoering. Sociale partners hebben het fonds begin 2022 op de hoogte gesteld te overwegen de uitvoering van de pensioenregeling elders onder te brengen. Dit is met name ingegeven door de Wet Toekomst Pensioenen en de daarmee gepaard gaande verandering van de pensioenregeling. Dit betekent dat het fonds zich beraadt op vervolgstappen waarbij scenario's voor de toekomst worden onderzocht en uitgewerkt. Daarbij is het van belang dat alle belanghebbenden tijdig in het proces worden meegenomen. De missie, visie en strategie zullen door het bestuur in 2022 worden geactualiseerd.

Aanbevelingen

- 1 Zorg dat het verantwoordingsorgaan zich (voldoende) kan laten ondersteunen bij de komende veranderingen voor het fonds.
- 1 Zorg ervoor dat je goed bent voorbereid op de toekomst door zorgvuldige uitwerking van mogelijke scenario's en bijbehorend beleid.

2.2. Governance

Norm: De bestuurlijke inrichting van het fonds is doordacht, adequaat en passend voor het fonds. Het bestuur beoordeelt regelmatig of de bestuurlijke inrichting nog steeds adequaat is en naar tevredenheid van een ieder functioneert. De organisatie van het fonds kent een duidelijke verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. Organen worden in voldoende mate betrokken bij het beleid. De geschiktheid van het bestuur, maar ook het gedrag en de cultuur binnen het fonds is op orde, voldoende divers en naar ieders tevredenheid.

Het bestuursmodel voldoet en is passend bij het fonds. Er zijn voldoende geschikte kandidaten om de organen te bemensen. De visitatiecommissie constateert dat het bestuur op een prettige manier samenwerkt, waarbij sommige bestuursleden weliswaar dominant zijn op het gebied van pensioenkennis, maar dat er geen sprake is van een dominante houding. Een ieders inbreng wordt gewaardeerd en in ogenschouw genomen. Het verantwoordingsorgaan neemt haar werk serieus en het bestuur stelt het verantwoordingsorgaan in staat haar rol goed te vervullen. Aandachtspunt voor het bestuur is het verantwoordingsorgaan tijdig om (formeel) advies te vragen, bijvoorbeeld in het geval van het aanpassen van het communicatiebeleidsplan. Het feit dat bij elke bestuursvergadering ook een afvaardiging van het verantwoordingsorgaan aanwezig is, maakt dat men er alert op moet zijn dat geen informeel advies wordt gevraagd aan het verantwoordingsorgaan tijdens deze vergaderingen. De drie bestuurscommissies verrichten voorbereidende werkzaamheden wat tot efficiënte behandeling van onderwerpen tijdens de bestuursvergadering leidt.

Aanbevelingen

- 1 Evalueer regelmatig een ieders rol in de vergadering.
- 1 Vraag het verantwoordingsorgaan tijdig om advies en vermijd hiermee dat het verantwoordingsorgaan bij bestuursbesluiten mogelijk voor een voldongen feit wordt gesteld.

2.3. Beheerste en integere bedrijfsvoering

Norm: De organisatorische inrichting van het fonds staat in voldoende mate borg voor een continu inzicht in en overzicht van de belangrijkste risico's in hun onderlinge samenhang. Het bestuur bewaakt de beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. Het bestuur heeft een visie op de uitvoering van de activiteiten van het fonds (inclusief een aanvaardbaar niveau van de kosten) en heeft zicht op de keten van uitbesteding. Het fonds beheerst de risico's in voldoende mate en er is sprake van een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is.

De inrichting van het fonds, zoals het aanstellen van bestuursleden en sleutelfunctiehouders, maakt dat er grote en directe betrokkenheid is bij de bedrijfsvoering. Het is van belang dat het bestuur zelf kritisch naar de eigen bedrijfsvoering blijft kijken. De prestaties van bijvoorbeeld een uitbestedingspartner als Vanguard moet, ook al is dit een grote partij in de markt, door het fonds zelf worden gemonitord. Een ISAE-verklaring en periodieke rapportages zouden hierbij kunnen helpen. Voor wat betreft de bewustwording van integriteitsrisico's speelt de externe compliance officer een aanjagende rol die door het bestuur goed wordt opgepakt. Met name in een periode waarin belangrijke keuzes moeten worden gemaakt, zoals de mogelijke transitie naar een gesloten fonds en alle uitbestedingen en overdrachten die daarbij horen, is integriteit op verschillende vlakken een belangrijk onderwerp. Het bestuur heeft voor 2022 in samenwerking met de compliance officer weer een Systematische Integriteit Risico Analyse (SIRA) gepland.

Aanbevelingen

- 1 Besteed, met andere organen van het fonds, periodiek tijd aan een integriteitsthema.

2.4. Besluitvorming en evenwichtige belangenafweging

Norm: De vergaderorde is passend en functioneert. Besluitvorming, waarbij een evenwichtige afweging van belangen plaatsvindt, is aantoonbaar afgewogen en transparant. De beleidsoverwegingen van het bestuur zijn voldoende kenbaar.

De visitatiecommissie merkt op dat de notulen duidelijk en zelfstandig leesbaar zijn. De notulen bevatten veel feitelijke informatie maar zijn minder expliciet als het gaat om een weergave van de tijdens de vergadering gevoerde discussie. Er vindt een afweging van belangen plaats blijkens de recent in de notulen opgenomen tabel. Van een inhoudelijke weergave van deze afweging en welke belangen het dan betreft, is dan weinig zichtbaar.

Aanbeveling

- 1 Geef wisselend per vergadering iemand de rol om de notulen na te lezen en te beoordelen op voldoende weergave van gevoerde discussies.
- 1 Bespreek tijdens de vergadering welke belangen worden gewogen en maak wisselend iemand per vergadering verantwoordelijk deze weging te bevorderen en te bewaken.

2.5. Risicomanagement

Norm: De organisatorische opzet van het risicomanagement is adequaat. In de besluitvorming is zichtbaar dat het bestuur expliciet rekening houdt met de door het bestuur vastgestelde beleidsuitgangspunten voor het risicomanagementbeleid. Ook stelt het fonds de risicohouding na overleg met de sociale partners en in overleg met het verantwoordingsorgaan vast en is de risicohouding consistent verwerkt in de risicobeheersing.

Het risicomanagement is voldoende ingebed in de organisatie en de sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft daarbij een actieve rol. Het bestuur heeft geconstateerd dat IT-risico's meer aandacht behoeven en daartoe is externe expertise ingehuurd. Het bestuur heeft blijkens de notulen oog voor risico's bij de behandeling van onderwerpen aan de bestuurstafel maar inhoudelijk wordt er tijdens vergaderingen beperkt op risico's ingegaan. De risico's die zich het afgelopen jaar hebben gemanifesteerd als gevolg van de problemen bij Caceis zijn geadresseerd en het bestuur heeft benodigde maatregelen, zoals het verstrekken van relevante management-informatie door een derde partij, getroffen. Het valt de visitatiecommissie op dat de beheersing en monitoren van risico's van lopende bestaande processen bij uitbestedingspartijen consequent gebeurt. Echter de risico's van ad hoc gebeurtenissen die leiden tot aanpassingen bij uitbestedingspartijen, zoals implementatie van nieuwe informatiesystemen, worden vooraf minder goed beheerd en afgedekt met bijvoorbeeld ISAE rapportages. Het verandervermogen van het fonds blijkt in die situaties wel aanwezig, maar het meer en vooraf in scenario's denken, het hierop anticiperen en het beheersen van veranderingen bij uitbestedingspartijen, kan er voor zorgen dat het fonds beter is voorbereid op veranderingen. Bij de verwachte veranderingen in 2022 zullen de risico's die deze veranderingen met zich meebrengen in kaart moeten worden gebracht. Waarschijnlijk heeft dit nieuwe risico's voor het fonds tot gevolg heeft.

Aanbeveling

- 1 Maak de inhoudelijke behandeling van risico's tijdens vergaderingen expliciet.
- 1 Maak een inventarisatie van de risico's die de mogelijke veranderingen in 2022 en later met zich mee kunnen brengen.
- 1 Besteed vooraf meer aandacht aan het beheersen van risico's bij verandertrajecten bij uitbestedingsrelaties en zorg dat dit ook voldoende wordt afgedekt met ISAE rapportages.

2.6. Vermogensbeheer en balansmanagement

Norm: De beleggingsstrategie en het beleggingsbeleid zijn onderbouwd, actueel en consistent met doelen en uitgangspunten. Het beleggingsbeleid is in overeenstemming met de ambitie van het fonds, de verplichtingen van het fonds en de vastgestelde risicohouding. In dit beleid is expliciet aandacht voor maatschappelijk verantwoord beleggen en het beleid wordt gemonitord.

De huidige financiële opzet en het beleid van het fonds leidt op dit moment tot een goede uitgangspositie voor wat betreft de dekkingsgraad. In de ABTN is de opzet en het beleid duidelijk beschreven en de door sociale partners vastgestelde pensioenregeling kan goed worden uitgevoerd door het fonds.

Het bestuur heeft besloten het rentebeleid aan te passen, omdat er is geconstateerd dat de huidige wijze van renteafdekking tot een aanzienlijke daling van de dekkingsgraad kan leiden. De overstap naar looptijdfondsen maakt de dekkingsgraad minder gevoelig voor renteschokken en dit verkleint de kans dat op het transitiemoment naar de nieuwe pensioenregeling er moet worden afgerekend met een lagere dekkingsgraad. Aangezien looptijdfondsen complexiteit toevoegen aan de beleggingsportefeuille, is het belangrijk dat het bestuur voldoende kennis opdoet van deze andere manier van beleggen.

ESG is in 2021 nadrukkelijk onder de aandacht van het bestuur en VO geweest. Aangezien het fonds van mening is dat duurzaam beleggen op de lange termijn zorgt voor een beter risico-rendementsprofiel, zal duurzaamheid geïntegreerd worden in het beleggingsbeleid. Daarnaast ziet het fonds het als haar maatschappelijke verantwoordelijkheid positief bij te dragen aan de maatschappij.

In 2021 is een ALM-studie uitgevoerd en op basis daarvan zijn diverse uitgangspunten herijkt. Zo is besloten het renteafdekkingspercentage te verhogen met 20%-punt en zal het indexatiebeleid, onder voorwaarde dat de werkgever hier geen zwaarwegende argumenten tegen heeft, aangepast worden naar het FTK-kader.

Aanbevelingen

- 1 Laat het bestuur de nieuwe manier van beleggen in looptijdfondsen goed doorgronden.

2.7. Communicatie

Norm: Het bestuur zorgt voor een adequaat communicatiebeleid. Het bestuur communiceert op transparante, begrijpelijke en proactieve manier met alle belanghebbenden over het beleid, de ontwikkelingen bij het fonds en de consequenties daarvan voor de belanghebbenden. Het bestuur monitort de naleving en de effectiviteit van het communicatiebeleid.

De communicatie door het fonds voldoet aan de wettelijke normen. Het fonds steunt qua communicatie op de expertise van APS en dit resulteert in heldere interne communicatie (blijkens de door APS gemaakte notulen van de bestuursvergaderingen) en deugdelijke externe communicatie (blijkens de professionele website). Daarbij merkt de visitatiecommissie op dat de inhoud van de website actueel moet worden gehouden. Het communicatiebeleid is recent geactualiseerd, waarbij helaas de aanbevelingen van het verantwoordingsorgaan vooraf (nog) niet mee zijn genomen. Het verantwoordingsorgaan is door de samenstelling bij uitstek de groep die uitermate goede suggesties kan doen met betrekking tot dit beleid.

Aanbevelingen

- 1 Betrek het verantwoordingsorgaan inhoudelijk bij het opstellen communicatiebeleidsplan.
- 1 Maak iemand verantwoordelijk voor het actueel houden van de website.

2.8. Code Pensioenfondsen

Norm: Code Pensioenfondsen wordt nageleefd.

Het bestuur heeft in het eerste kwartaal van 2022 de naleving van de Code Pensioenfondsen geïnventariseerd. Waar niet aan de normen uit de Code wordt voldaan, wordt dit adequaat toegelicht. De thema's zoals in de Code Pensioenfondsen vastgelegd, zijn door de visitatiecommissie betrokken bij de uitoefening van zijn taak.

De financiële opzet van het fonds is stabiel en de dekkingsgraad maakt dat het fonds het gestelde vertrouwen waarmaakt. Het bestuur neemt verantwoordelijkheid voor het gevoerde beleid en legt daar ook verantwoording over af. Door het betrekken van het verantwoordingsorgaan bij de bestuursvergaderingen wordt transparantie bevorderd. Door het aanstellen van een externe compliance officer die onder meer de periodieke systematische integriteitsanalyse voorbereidt, wordt integer handelen bevorderd. Binnen het bestuur houden de bestuursleden elkaar scherp en kennissessies worden door en voor zowel het bestuur en het verantwoordingsorgaan georganiseerd waardoor kwaliteit blijvend wordt nagestreefd. Hoewel de benoemingsprocedures worden gevolgd kan er meer aandacht worden besteed aan de vastlegging daarvan om het zorgvuldig benoemen te blijven borgen. Daarbij moet oog gehouden worden voor het beloningsbeleid wat naar de mening van de visitatiecommissie nu zodanig is vorm gegeven dat sprake is van gepaste beloning voor alle betrokkenen bij het fonds. Door de bestuurlijke inrichting van het fonds is toezicht en inspraak gewaarborgd, waarbij het van belang is dat een ieder zich bewust is van zijn eigen rol.

Aanbevelingen

- 1 Besteed voldoende aandacht aan de vastlegging van procedures omtrent benoemingen.

2.9. Effectiviteit sleutelfunctiehouder interne audit

Norm: Sleutelfunctiehouder interne audit is effectief.

In het reglement sleutelfunctie van het fonds is bepaald dat de VC de effectiviteit van sleutelfunctiehouder interne audit in haar taak betreft. De sleutelfunctiehouder interne audit vervult binnen het 'Three lines of defence' model de derde lijn. Hierbij is de sleutelfunctie interne audit verantwoordelijk voor het periodiek evalueren van de opzet, bestaan en werking van beheersmaatregelen. Dit ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering van het fonds. De sleutelfunctie interne audit werkt aan de hand van een opgesteld Interne Audit Charter en een Audit jaarplan. Het Interne Audit Charter geeft inzicht in de taken, bevoegdheden, verantwoordelijkheden en bijbehorende geschiktheidseisen van de sleutelfunctiehouder. De werkzaamheden voor het vervullen van de sleutelfunctie zijn uitbesteed aan In Audit BV. Het Audit jaarplan is gebaseerd op het meerjaren auditplan. Het meerjaren auditplan heeft een auditcyclus van 4 of 5 jaar, waarin de geïnventariseerde processen minimaal één keer worden beoordeeld. In 2021 is de Interne Audit Charter opnieuw, zonder wijzigingen, door het bestuur vastgesteld. Het Audit jaarplan 2020/2021 is in 2020 opgesteld en het Audit jaarplan 2022 is in 2021 opgesteld.

In 2021 zijn er audits uitgevoerd van de processen pensioenadministratie, beleggingsbeleid en uitbestedingsbeleid. Hiervan zijn rapportages opgesteld en bevindingen gedaan en deze zijn in de bestuursvergaderingen behandeld. De rapportages zijn zorgvuldig en uitgebreid opgesteld. Om de onafhankelijkheid te waarborgen, zien wij dat de voorzittersrol tijdens bestuursvergaderingen wordt overgenomen, zodra de voorzitter zijn sleutelfunctie interne audit uitvoert. De bevindingen worden door het bestuur in het werkplan "aanbevelingen" opgenomen, bewaakt en opgevolgd.

Op basis van het bovenstaande is de visitatiecommissie van mening dat binnen de gekozen opzet effectief invulling wordt gegeven aan de sleutelfunctie interne audit.

2.10. Opvolging aanbevelingen

Norm: Het bestuur gaat adequaat om met opvolgingen van de aanbevelingen die het bestuur heeft ontvangen van de certificerend actuaris, de accountant, de sleutelfunctiehouders en de visitatiecommissie. Ook geeft het bestuur inzicht in de opvolging van deze aanbevelingen.

In een apart opgesteld werkplan worden de aanbevelingen van de diverse toezichthouders over de laatste drie jaren bijgehouden. De opvolging van de aanbevelingen wordt hiermee goed gemonitord. Het overgrote deel van de aanbevelingen is door het bestuur opgevolgd en daar waar de status nog open is, wordt aangegeven hoe hier mee wordt omgegaan en op welke termijn de aanbeveling zal worden afgerond.

Aanbeveling

- 1 Laat ook de sleutelfunctiehouder risicobeheer zijn aanbevelingen aan het bestuur doen.

2.11. Tot slot

De visitatiecommissie heeft over het jaar 2021 geconstateerd dat het fonds goed functioneert, waarbij het zich richting alle stakeholders verbindend opstelt. Dit laat onverlet dat het fonds zich in de nabije toekomst ondernemend moet opstellen, met name richting de sociale partners die zich uitspreken over hun beoogde toekomstbeelden met betrekking tot de arbeidsvoorwaarde pensioen. De visitatiecommissie ziet een fonds waarbij de leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan geen blad voor de mond nemen en rechte doorzichten zijn. De visitatiecommissie heeft er dan ook alle vertrouwen in dat het fonds, met inachtneming van de enkele aandachtspunten die tijdens de visitatie geconstateerd zijn, zich gepassioneerd in zal zetten om te zorgen voor een duurzame oudedagsvoorziening voor alle (gewezen deelnemers) en pensioengerechtigden van het fonds.

Visitatiecommissie:

dhr. E.S. Kattouw
dhr. drs. F.M.M. Poorthuis AAG
mw. mr. J.L. Verhulst CPE

25 april 2022

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van de VC besproken tijdens een vergadering met het VO en VC. In deze vergadering heeft de VC zijn bevindingen toegelicht. Het bestuur dankt de VC voor het gedegen onderzoek over het afgelopen jaar. De aanbevelingen van de VC zullen door het bestuur worden opgepakt. Een aantal bevindingen wordt reeds opgevolgd en verbeterprocessen zijn in gang gezet.

D. VERSLAG VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan (VO) heeft als hoofdtaken:

- 1 Advies: advisering van het bestuur van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna: het bestuur) over in de Pensioenwet en het Reglement VO vastgelegde thema's, waaronder communicatie, premieheffing, beloning, toezicht, continuïteit van het fonds en klachtenprocedures.
- 1 Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Dit oordeel wordt, samen met de reactie van het bestuur daarop, bekend gemaakt en in het bestuursverslag opgenomen.

Het VO had in 2021 de volgende samenstelling:

Naam	Namens	Gender/leeftijd	Aftredend ultimo
Linda Kwanten-van Gerrevink	Werkgever	Vrouw, 40-60 jaar	2022
Jaap van Gisteren	Deelnemers	Man, 40-60 jaar	2025
Raquel Hennequin	Deelnemers	Vrouw, 20-30 jaar	2025
Wim Miedema	Deelnemers	Man, 40-60 jaar	2025
Liselotte Raymakers	Deelnemers	Vrouw, 30-40 jaar	2025
Mart Joosten	Pensioengerechtigden	Man, >65 jaar	2022
Joop Platteel	Pensioengerechtigden	Man, >65 jaar	2022

De volgende adviezen werden uitgebracht:

Adviesaanvraag	Datum	Onderwerp	Advies	Datum
2021112	15/02/2021	Aanpassing beloningsbeleid en vacatiegeld	Positief	23/02/2021
2021113	02/04/2021	Communicatieplan 2021	Positief	14/04/2021

Overleg van het VO met het bestuur:

- 27/03/2021 met dagelijks bestuur: Ontwikkelingen in en om het pensioenfonds
- 28/05/2021 met bestuur: Rapportage visitatiecommissie
- 17/06/2021 met bestuur: Jaarwerk
- 03/07/2021 met bestuur: Investment case renterisico, renteswaps en IT-beleid
- 13/11/2021 met dagelijks bestuur: Ontwikkelingen in en om het pensioenfonds

In alle bestuursvergaderingen was ook een VO-lid aanwezig

Overleg van het VO:

Het overleg van het VO betrof onder meer de onderwerpen jaarverslag, adviesaanvragen, bemensing, opleidingen en wet toekomst pensioenen:

- 12/03/2021
- 26/03/2021
- 12/11/2021

Het VO heeft op 30/04/2021 een zelfevaluatie naar het functioneren, gefaciliteerd door Paulien Siegman van GPSS, uitgevoerd.

Opleidingsdagen:

De opleidingen van het VO betroffen onder meer de onderwerpen strategie, maatschappelijk verantwoord beleggen, communicatie, eigen risicobeoordeling en wet toekomst pensioenen:

- 12/03/2021 VO Wet Toekomst pensioenen
- 23/09/2021 Tweedaagse VO met bestuur
- 24/09/2021 Tweedaagse VO met bestuur

Opvolging aanbevelingen van de visitatiecommissie door het VO:

Aanbevelingen visitatiecommissie	Opmerkingen
Minimaal 1 VO lid aanwezig bij bestuursvergaderingen	Dit heeft bij alle vergaderingen plaatsgevonden
Zorg dat de samenstelling van de visitatiecommissie diverser wordt qua gender en leeftijd.	De visitatiecommissie bestaat sinds medio 2021 uit zeven leden waarvan drie vrouw en twee jonger dan 40 jaar

Samenvattend oordeel VO over het gevoerde beleid door het bestuur:

In de uitvoering van het beleid en de besluitvorming is het bestuur zich bewust van de verschillende belangen en weegt die voldoende tegen elkaar af. Het bestuur maakt zorgvuldige beleidskeuzes en zorgt voor een goede balans tussen het beheersen van risico's en het nastreven van rendement voor het realiseren van de ambitie om ook in de toekomst een goed pensioenresultaat te realiseren.

Toets en oordeel VO m.b.t. jaarplan van bestuur en evenwichtige belangenafweging:

Speerpunten bestuur	Oordeel VO	Opmerkingen
Zelfevaluatie bestuur		Met onafhankelijk functionaris gedaan. Dit is volgens de richtlijnen gebeurd. Prima initiatief.
Verslag visitatiecommissie		VO heeft kennis genomen van het verslag van de visitatiecommissie 2020. Hier kwamen weinig aanbevelingen voor het VO naar voren, VO is geprofessionaliseerd. Advies om voor een vernieuwende aanpak te kiezen is opgevolgd. Er is nu meer diversiteit in de VC qua mensen en qua opleidingen.
Diversiteit VO		3 nieuwe leden toegevoegd, 2 jongere vrouwen en 1 senior man.
VO verdiept zich in MVB/ESG beleid		Duurzaamheid hoog in het vaandel. VO houdt vast aan duurzaam beleggen mits het geen minder goede resultaten oplevert. In het verslag van het bestuur stond dit anders. Hier heeft het VO nogmaals commentaar op gegeven.
Transitie pensioenakkoord, gevolgen gesloten fonds		Ongoing proces dat het VO op de voet volgt
Toelichting op actuariaal verslag 2020		
Toelichting op jaarstukken 2020 accountant		
Verspreiding verkort jaarverslag 2020 vastgesteld		Concept akkoord
Presentatie IT-risico's update plan do check act		Update gekregen
Introductie aanpak integraal risicomanagement aan het VO		Deels uitgevoerd door middel van sessie Eigen Risicobeoordeling. Wordt in 2022 door bestuurder Ard Jansen verder worden opgevolgd.
Algemene gang van zaken in het fonds		Diverse commissies functioneren goed. Er is goed contact tussen VO en het bestuur.

Functioneren bestuur en governance		Bestuur functioneert naar behoren. Indien VO aanvullende informatie wil dan wordt dat verstrekt.
Beleid van het bestuur		Prudent beleid past in de strategie.
Cultuur en gedrag		VO wordt geïnformeerd en betrokken.
Evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers		Serieuze belangenafweging vindt plaats voor alle deelnemersgroepen.
Toekomstvisie van het fonds		SMP heeft oog voor de veranderingen in de wereld en speelt daarop in. Het blijft nauwgezet aangesloten bij de veranderingen van de werkgever.
Begroting		Adequate kostenbewaking; de kosten per deelnemer zijn laag t.o.v. de benchmark.
Jaarverslag en rapportages		VO ontvangt zeer uitgebreide verslagen en rapportages van het bestuur. Er is altijd een lid van het VO bij de bestuursvergaderingen geweest.
Adviesaanvragen		VO heeft over een tweetal onderwerpen adviesaanvragen gekregen en deze behandeld
Trainingen en seminars		<ul style="list-style-type: none"> • Drie webinars voor VO & pensioenakkoord door Pensioenfederatie • Twee updates pensioenakkoord door bestuurder Ronald Doornbos • Twee kennissessies met bestuur "renteswaps" • Tweedaagse opleiding o.a. strategie en toekomst met bestuur • Zelfevaluatie VO

Dankwoord

Graag willen we wederom als VO onze dank uitspreken voor de constructieve en plezierige samenwerking met het bestuur gedurende het afgelopen jaar. We waarderen de openheid en de bereidwilligheid om het VO mee te nemen in de ontwikkelingen die spelen.

Het Verantwoordingsorgaan:

L. Kwanten-van Gerrevink
J. van Gisteren
R. Hennequin
W. Miedema
L. Raymakers
M. Joosten
J. Platteel

20 mei 2022

Reactie bestuur

Het bestuur heeft het rapport van het VO besproken in de bestuursvergadering met het VO op 20 mei 2022. In deze vergadering heeft het VO zijn bevindingen toegelicht. Het bestuur bedankt het VO voor zijn bijdrage, de gegeven adviezen en de constructieve samenwerking over het afgelopen jaar.

JAARREKENING

1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

	2021	2020
ACTIVA		
Beleggingen voor risico pensioenfonds (1)	773.059	731.119
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (2)	866	724
Vorderingen en overlopende activa (3)	1.759	1.327
Overige activa (4)	740	568
	<u>776.424</u>	<u>733.738</u>

PASSIVA

Stichtingskapitaal en reserves (5)		
Algemene reserve	183.201	102.255
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds (6)	591.821	629.382
Overige schulden en overlopende passiva (7)		
Derivaten met negatieve waarde	140	40
Overige schulden en overlopende passiva	1.262	2.061
	<u>1.402</u>	<u>2.101</u>
	<u>776.424</u>	<u>733.738</u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2021	2020
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)		
Actuele dekkingsgraad	131,0	116,2
Beleidsdekkingsgraad	125,1	110,6

2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2021	2020
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)	(8)	14.146	12.856
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds	(9)	45.510	65.008
		<u>59.656</u>	<u>77.864</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(10)	10.844	10.561
Pensioenuitvoeringskosten	(11)	1.342	1.258
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(12)		
Pensioenopbouw		13.747	13.022
Toeslagen		9.826	-
Rentetoevoeging		-3.384	-1.828
Onttrekking voor pensioenuitkeringen		-10.879	-10.614
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten		70	49
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		-3.739	-489
Wijziging marktrente		-42.202	84.260
Wijziging actuariële uitgangspunten		-	-12.360
Overige wijzigingen		-1.000	-717
		<u>-37.561</u>	<u>71.323</u>
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(13)	-142	-708
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds	(14)	4.060	531
Herverzekeringen	(15)	167	756
(*) De nummering verwijst naar de toelichting			
		<u>-21.290</u>	<u>83.721</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>80.946</u></u>	<u><u>-5.857</u></u>

	2021	2020
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie algemene reserve	<u>80.946</u>	<u>-5.857</u>

3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico pensioenfonds	14.033	12.850
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	916	436
Betaalde pensioenuitkeringen	-10.825	-10.544
Betaalde herverzekeringen	-516	-144
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-4.543	-1.677
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.453	-1.277
	<u>-2.388</u>	<u>-356</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	112.872	66.231
Betaald inzake aankopen beleggingen	-114.044	-67.810
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	2.578	2.590
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	1.570	-78
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-416	-503
	<u>2.560</u>	<u>430</u>
Mutatie liquide middelen	<u>172</u>	<u>74</u>
Verloop geldmiddelen		
	2021	2020
Liquide middelen per 1 januari	568	494
Mutatie liquide middelen	172	74
Liquide middelen per 31 december	<u>740</u>	<u>568</u>

4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Stichting Metro Pensioenfonds (hierna het 'pensioenfonds'), statutair gevestigd te Amsterdam, is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41179463.

Het doel van Stichting Metro Pensioenfonds is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden in het geval van ouderdom en overlijden. Daarnaast verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de actuariële en bedrijfstechnische nota.

De pensioenregelingen kunnen worden gekenmerkt als voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregelingen met een pensioenleeftijd van 68 jaar. Het is een zogenaamde uitkeringsovereenkomst (art 10 PW).

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2021, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2021.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 16 juni 2022 de jaarrekening vastgesteld.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

Covid-19 (corona) heeft geen impact op de gehanteerde grondslagen. De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf "Schattingswijzigingen".

Presentatiewijzigingen

Het pensioenfonds belegt in beleggingsfondsen. Met het oog op transparantie is de toelichting op beleggingen gebaseerd op de beleggingen in de portefeuilles van deze beleggingsfondsen ("look through"). Toelichtingen in de paragraaf "Risicobeheer en derivaten" kunnen daarom afwijken van de balansposten.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- 1 Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- 1 Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- 1 in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- 1 in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31-12-2021	31-12-2020
Amerikaanse dollar (USD)	0,88	0,82
Britse pond (GBP)	1,19	1,12
Japanse yen (JPY)	0,01	0,01
Canadese dollar (CAD)	0,70	0,64
Zwitserse frank (CHF)	0,97	0,92
Australische dollar (AUD)	0,64	0,63

Hong Kong dollar (HKD)	0,11	0,11
Zweedse kroon (SEK)	0,10	0,10
Deense kroon (DKK)	0,13	0,13
Singaporese dollar (SGD)	0,65	0,62

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfond

Algemeen

Beleggingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum, tenzij anders is aangegeven.

Derivaten zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten, die deel uitmaken van een beleggingsfonds, zijn opgenomen in de beleggingscategorie van het beleggingsfonds.

Indien er sprake is van beleggingen in beleggingsfondsen worden deze beleggingsfondsen geclassificeerd onder de rubriek waarin beoogd wordt te beleggen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Participaties in beleggingsfondsen in aandelen die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers inclusief lopende interest. Participaties in beleggingsfondsen in vastrentende waarden die geen beursnotering kennen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde meest recente opgaven van de desbetreffende fondsmanagers welke uitgaan van waardering op marktwaarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van waarderingsmodellen.

Derivaten met een negatieve waarde zijn in de balans onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

Beursgenoteerde beleggingen worden gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde (indirecte) beleggingen worden gewaardeerd op de per ultimo verslagperiode berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fondsmanagers.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Vorderingen uit hoofde van:

- 1 Herverzekeringscontracten op risicobasis: De vorderingen zijn verantwoord op het moment dat de verzekerde gebeurtenis zich voordoet. Bij de waardering zijn de herverzekerde uitkeringen contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur, onder toepassing van de actuariële grondslagen van het pensioenfonds.

Bij de waardering is rekening gehouden met de kredietwaardigheid van de herverzekerder (afslag voor kredietrisico).

Vorderingen uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekerder.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Bij de waardering van vorderingen is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico door het in mindering brengen van een voorziening op de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek voor vaststelling van de voorziening behoort tot de statische methode.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves zijn bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle activa en verplichtingen (inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds) volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Hierbij is het volgende van belang:

- 1 Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen.
- 1 De contante waarde is bepaald met behulp van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.
- 1 Bij de berekening is uitgegaan van de op de balansdatum geldende actuariële en bedrijfstechnische nota en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken.
- 1 Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening opgenomen. Er is hierbij geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.
- 1 Bij de berekening is rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor premievrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.
- 1 Bij de bepaling van de actuariële grondslagen en veronderstellingen is uitgegaan van voor DNB acceptabele grondslagen, waarbij rekening is gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2021:

Rekenrente

Gebaseerd op de rentetermijnstructuur zoals maandelijks gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. In deze rentetermijnstructuur is voor de looptijden vanaf 20 jaar gebruik gemaakt van de zogenaamde UFR-methode.

Overlevingstafels

De door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020, startkolom 2022 (2020: Prognosetafel AG2020, startkolom 2021). Deze tafel is gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van een fondsspecifieke ervaringssterfte op basis van het Willis Towers Watson 2018 ervaringssterftemodel. Voor kinderen wordt een sterfte van nihil verondersteld.

Partnerfrequentie

Het nabestaandenpensioen is gebaseerd op een onbepaald partner systeem met een gehuwdheidsfrequentie van 100% tot de pensioenleeftijd. Daarna wordt het bepaald partnersysteem gehanteerd.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de mannelijke deelnemer en 3 jaar ouder dan vrouwelijke deelnemer.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Er is een kostenopslag opgenomen van 3,35% (2020: 3,35%) van de technische voorzieningen voor toekomstige administratie- en excassokosten.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt mede rekening gehouden met het premievrijgestelde deel van de toekomstige pensioenopbouw;

Invaliditeitsvoorziening

Voor deelnemers die op de balansdatum ziek zijn, is rekening gehouden met de verwachte toekomstige schadelast.

IBNR

Het pensioenfonds houdt een voorziening aan voor de verwachte toekomstige schadelast voor deelnemers die op de balansdatum ziek zijn en naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden. De verplichting wordt geschat op 2 maal de risicopremie 2021 voor arbeidsongeschiktheid.

Omdat het arbeidsongeschiktheidsrisico volledig is herverzekerd, wordt tegenover de IBNR op de balans een even grote vordering op de herverzekeraar opgenomen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

- 1 Actuele dekkingsgraad: (Totale activa -/- schulden) / Technische voorzieningen * 100%.
- 1 Beleidsdekkingsgraad: het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.
De beleidsdekkingsgraad fluctueert minder dan de actuele dekkingsgraad. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico pensioenfondsen (van werkgevers en werknemers)

Dit zijn de aan werkgever(s) en deelnemers in rekening gebrachte en te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen. Premies zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- 1 Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- 1 Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- 1 Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer zijn de externe en de daaraan toegerekende interne kosten opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

De verhoging van de technische voorzieningen uit hoofde van indexering, wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment waarop de toezegging wordt gedaan.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige uitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de kosten van de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Hieronder is opgenomen de overgang in het verslagjaar op de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020 en de aanpassing van de correctiefactoren op de sterftkansen.

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen zijn de wijzigingen in de waarde van het herverzekeringsdeel technische voorzieningen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Herverzekeringen

Betaalde herverzekeringspremies en ontvangen uitkeringen worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- 1 Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- 1 Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2021	39.392	283.413	404.338	789	3.147	731.079
Aankopen	1.332	3	104.840	7.869	-	114.044
Verkopen	-	-49.373	-63.499	-	-	-112.872
Overige mutaties	-	-	-	-	-2.680	-2.680
Waardemutaties	2.749	81.227	-32.415	-8.177	-36	43.348
Stand per 31 december 2021	<u>43.473</u>	<u>315.270</u>	<u>413.264</u>	<u>481</u>	<u>431</u>	<u>772.919</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						140
						<u>773.059</u>

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2020	43.224	274.611	344.425	1.166	1.675	665.101
Aankopen	1.488	11.702	54.620	-	-	67.810
Verkopen	-4.544	-21.571	-33.066	-7.050	-	-66.231
Overige mutaties	-	-	-	-	1.478	1.478
Waardemutaties	-776	18.671	38.359	6.673	-6	62.921
Stand per 31 december 2020	<u>39.392</u>	<u>283.413</u>	<u>404.338</u>	<u>789</u>	<u>3.147</u>	<u>731.079</u>
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						40
						<u>731.119</u>

Overige mutaties zijn mutaties die niet het gevolg zijn van aankopen, verkopen en waardemutaties, maar van mutaties in beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen vermogensbeheer. Dit zijn bijvoorbeeld te vorderen dividend(-belasting), nog af te wikkelen transacties en lopende interest.

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Er wordt niet belegd in premiebijdragende ondernemingen.

Collateral

Het pensioenfonds heeft eind 2021 €0,3 miljoen aan onderpand ontvangen in de vorm van liquiditeiten als gevolg van positieve waardeontwikkeling van de derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking. Het onderpand is opgenomen onder de overige beleggingen.

Securities lending binnen de beleggingsfondsen

Het pensioenfonds participeert niet direct in securities lending programma's. Via de beleggingen in het Vanguard 20+ Treasury Euro fonds, het Vanguard Euro Government Bond Index Fund en het BlackRock MSCI World Index Fund B kan indirect worden deelgenomen aan securities lending. De prospectus van het Vanguard-fonds geeft aan dat securities lending is toegestaan, maar in de praktijk wordt dit niet tot nauwelijks uitgevoerd. In het BlackRockfonds wordt security lending uitgevoerd met goed te boek staande tegenpartijen.

Reële waarde

Voor de meerderheid van de beleggingen per 31 december 2021 is sprake van objectief vast te stellen frequente marktnoteringen. Voor bepaalde beleggingen zijn deze niet beschikbaar en vindt waardering plaats op basis van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten en het gebruik van schattingen.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

De volgende tabel geeft een analyse van de financiële instrumenten en liquide middelen (bij soort Overig beleggingen) die worden gewaardeerd op reële waarde, per waarderingmethode. De waarderingmethoden worden ingedeeld naar de volgende categorieën (geen look through toegepast):

Categorie 1: De waarde van de belegging is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen in een actieve markt.

Categorie 2: De waarde wordt direct of indirect vastgesteld met behulp van de netto contante waarde berekening.

Daarnaast vallen derivaten die volgens een waarderingmethode, waarbij gebruik is gemaakt van waarneembare marktdata, onder deze categorie.

Categorie 3: Andere geschikte methode.

Waarderingsmethodiek op basis van Richtlijn 290

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Totaal
Per 31 december 2021				
Vastgoedbeleggingen	-	-	43.473	43.473
Aandelen	315.270	-	-	315.270
Vastrentende waarden	359.403	-	53.861	413.264
Derivaten	-	481	-	481
Overige beleggingen	431	-	-	431
Totaal	675.104	481	97.334	772.919

	Categorie 1	Categorie 2	Categorie 3	Totaal
Per 31 december 2020				
Vastgoedbeleggingen	-	-	39.392	39.392
Aandelen	283.413	-	-	283.413
Vastrentende waarden	404.338	-	-	404.338
Derivaten	-	789	-	789
Overige beleggingen	3.147	-	-	3.147
Totaal	690.898	789	39.392	731.079

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Indirect vastgoed beleggingsfondsen	43.473	39.392

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerd aandelenbeleggingsfonds	315.270	283.413

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties (inclusief lopende interest)	13.073	14.286
Obligatiebeleggingsfondsen	400.191	390.052
	413.264	404.338

Derivaten

	31-12-2021	31-12-2020
Specificatie naar soort:		
Valutatermijncontracten	481	789

Het pensioenfonds gebruikt uitsluitend derivaten voor zover dit passend is binnen het beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, moeten zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) bevinden. Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico af te dekken.

Het pensioenfonds maakt gebruik van valutatermijncontracten:

- Valutatermijncontracten: met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot de verkoop van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Met valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.

De derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	126.417	<u>621</u>	<u>140</u>

De derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	Contract- omvang	Activa	Passiva
Valutatermijncontracten	108.873	<u>829</u>	<u>40</u>

Derivaten met een negatieve waarde zijn onder de overige schulden en overlopende passiva opgenomen.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Specificatie naar soort:		
Liquide middelen	168	2.255
Dividendbelasting	217	246
Bankrente	-	-1
Beleggingsdebiteuren	46	647
	<u>431</u>	<u>3.147</u>

2. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:		
Stand per 1 januari	724	16
Mutatie boekjaar	142	708
Stand per 31 december	<u>866</u>	<u>724</u>

Het herverzekeringsdeel van de technische voorzieningen is als vordering op de herverzekeraar inzake de IBNR opgenomen. Tegenover deze vordering is in de technische voorziening de IBNR-voorziening opgenomen.

3. Vorderingen en overlopende activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Nog te ontvangen saldo verzekeringsmaatschappij	274	-
Nog te ontvangen premies werkgever	1.444	1.325
Nog te ontvangen waardeoverdracht	-	2
Nog te ontvangen administratiekosten	41	-
	<u>1.759</u>	<u>1.327</u>

De te vorderen premie werkgever betreft voornamelijk de nog te vorderen maandpremie van december 2021 resp. 2020 welke begin januari 2022 resp. 2021 is ontvangen.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

4. Overige activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
Liquide middelen	<u>740</u>	<u>568</u>

Onder de liquide middelen zijn opgenomen kasmiddelen en banktegoeden die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	<u>Algemene reserve</u>
Stand per 1 januari 2021	102.255
Uit bestemming saldo van baten en lasten	80.946
Stand per 31 december 2021	<u>183.201</u>
Stand per 1 januari 2020	108.112
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-5.857
Stand per 31 december 2020	<u>102.255</u>

	<u>31-12-2021</u>		<u>31-12-2020</u>	
		In %		In %
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen	775.022	131,0	731.637	116,3
Af: technische voorzieningen	591.821	100,0	629.382	100,0
Eigen vermogen	<u>183.201</u>	<u>31,0</u>	<u>102.255</u>	<u>16,3</u>
Af: vereist eigen vermogen	109.299	18,5	117.953	18,8
Vrij vermogen	<u>73.902</u>	<u>12,5</u>	<u>-15.698</u>	<u>-2,5</u>
Minimaal vereist eigen vermogen	24.856	4,2	26.434	4,2
Actuele dekkingsgraad		131,0		116,2
Beleidsdekkingsgraad		125,1		110,6
Reële dekkingsgraad		101,1		90,5

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) maakt het pensioenfonds gebruik van het standaardmodel van DNB. Het bestuur acht het gebruik van het standaardmodel passend voor de risico's van het pensioenfonds. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder toelichting "Risicobeheer en derivaten".

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2021	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	116,2	119,4
Premie	-0,5	-0,5
Uitkeringen	0,3	0,4
Toeslagverlening	-1,8	-
Verandering van de rentetermijnstructuur	8,4	-15,7
Rendement op beleggingen	7,9	12,1
Overig	0,2	2,7
Kruisefect	0,3	-2,2
Dekkingsgraad per 31 december	131,0	116,2

Herstelplan

Het pensioenfonds heeft eind 2019 een herstelplan bij DNB ingediend. De beleidsdekkingsgraad zou naar verwachting gedurende 2022 boven het niveau van de vereiste dekkingsgraad uitkomen waarmee het reservetekort zou worden opgeheven. Door het behaalde beleggingsrendement en de hogere rente was de beleidsdekkingsgraad reeds aan het einde van het derde kwartaal 2021 hoger dan de vereiste dekkingsgraad, waardoor het herstelplan in 2021 is beëindigd.

6. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2021	2020
Stand per 1 januari	629.382	558.059
Pensioenopbouw	13.747	13.022
Toeslagen	9.826	-
Rentetoevoeging	-3.384	-1.828
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-10.879	-10.614
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	70	49
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-3.739	-489
Wijziging marktrente	-42.202	84.260
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-12.360
Overige wijzigingen	-1.000	-717
Stand per 31 december	591.821	629.382

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

	31-12-2021		31-12-2020	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	2.804	174.825	2.884	201.013
Gewezen deelnemers	5.311	242.952	6.595	250.582
Pensioentrekkenden	2.091	173.178	2.033	177.078
Voorziening invaliditeit en Anw-hiaat	-	866	-	709
	<u>10.206</u>	<u>591.821</u>	<u>11.512</u>	<u>629.382</u>

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De pensioenregeling bestaat uit de reguliere pensioenregeling, de verzekering van het WIA-Excedentpensioen, de verzekering van het WAO-hiaatpensioen (die slechts nog geldt voor een gesloten groep deelnemers en waarvoor geen premies meer verschuldigd zijn) en de vrijwillige verzekering van het Anw-hiaatpensioen.

De reguliere pensioenregeling (Pensioenreglement 68 jaar) voorziet in een ouderdoms-, partner- en wezenpensioen en premievrije voortzetting van de pensioenopbouw ingeval van arbeidsongeschiktheid. Het betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Daarnaast voert het pensioenfonds WIA-Excedentpensioen (arbeidsongeschiktheidspensioen ter aanvulling op de WIA-uitkering) uit en een vrijwillige verzekering voor ANW-hiaatpensioen (aanvulling op ANW-uitkering).

Toeslagverlening

Het pensioenfonds heeft een voorwaardelijke toeslagbeleid, gebaseerd op de ambitie om de pensioenen waardevastheid te houden. De daarbij gehanteerde maatstaf is de prijsindex. De prijsindex is gelijk aan het percentage, tot op twee decimalen nauwkeurig berekend, waarmee het consumentenprijsindexcijfer (CPI) van de maand oktober van het voorgaande jaar is gestegen ten opzichte van het CPI over de maand oktober van het daaraan voorafgaande jaar. Als CPI wordt gehanteerd het CPI alle bestedingen, afgeleid, basisjaar 2015 = 100, zoals dit door het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt gepubliceerd.

Het pensioenfonds besluit jaarlijks of er per 1 januari een toeslag wordt verleend. Deze toeslag is voorwaardelijk en hangt af van de financiële positie van het pensioenfonds. Een besluit om in enig jaar een toeslag te verlenen, vormt geen garantie voor in komende jaren te verlenen toeslagen en houdt geen inperking in van de beleidsvrijheid die het pensioenfonds heeft ten aanzien van het te nemen besluit over toeslagverlening en de hoogte van de toeslag. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd en wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

De financiële situatie van het pensioenfonds is voldoende om de pensioenen met ingang van 1 januari 2022 toekomstbestendig te laten stijgen. Het bestuur heeft daarom besloten de opgebouwde en ingegane pensioenen per 1 januari 2022 voor actieven, gewezen deelnemers en gepensioneerden te verhogen met 1,71%. Het afgeleide CPI bedroeg 3,28%. De koopkracht van het pensioen is hierdoor gedaald.

7. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2021	31-12-2020
Derivaten met negatieve waarde	140	40
Collateral	290	1.400
Loonheffing en premies	220	216
Te betalen pensioenuitvoerings- en administratiekosten	181	251
Overige schulden	50	44
Nog te betalen saldo verzekeringsmaatschappij	-	75
Uitkeringen	60	45
Nog te betalen/voortuitontvangen waardeoverdrachten	461	30
	<u>1.402</u>	<u>2.101</u>

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds is het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	31-12-2021	31-12-2020
Het surplus/tekort op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen	591.821	629.382
Buffers:		
S1 Renterisico	9.089	3.823
S2 Risico zakelijke waarden	81.746	87.101
S3 Valutarisico	21.093	22.196
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	31.485	39.630
S6 Verzekeringstechnisch risico	18.654	20.244
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
Diversificatie effect	-52.768	-55.041
Totaal S (vereiste buffers)	109.299	117.953
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	701.120	747.335
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	775.022	731.637
Surplus/Tekort	73.902	-15.698

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. De rente afdekking vindt plaats binnen de beleggingsfondsen. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaardmodel van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Door de afname van de rente is het renterisico gedaald. Verder is ook het valutarisico licht gedaald. Daartegenover staat een toename van het zakelijke waardenrisico, het kredietrisico en het verzekeringstechnisch risico. Het totale vereist eigen vermogen is hierdoor in euro's toegenomen. Doordat de technische voorziening in verhouding meer is toegenomen, is het vereist eigen vermogen als percentage van de technische voorziening afgenomen van 18,7% naar 18,5%.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Door gebruik te maken van look through gegevens kan het zijn dat de totale waarde per beleggingscategorie afwijkt van de waarde per beleggingscategorie op de balans. Dit komt voor als er binnen een beleggingsfonds meerdere categorieën aanwezig zijn. Op totaal niveau over alle categorieën sluit de waarde wel aan.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico, valutarisico en het grondstoffenrisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2021		31-12-2020	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden	413.264	16,4	404.338	19,5
Totaal beleggingen	772.629	8,8	729.679	10,8
Technische voorzieningen	591.821	22,1	629.382	22,7

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is daarom sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de reële marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad stijgt. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het pensioenfonds is om tussen 55% en 65% van het renterisico af te dekken op basis van de UFR-rentecurve. Hierdoor heeft het pensioenfonds minder last van rentedalingen. Daarentegen profiteert het pensioenfonds ook minder van rentestijgingen. Het resultaat is een minder volatiele dekkingsgraad. Gedurende het jaar heeft de renteafdekking zich op of dichtbij het strategische niveau begeven.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	1.381	0,4	1.743	0,4
Resterende looptijd 1 <> 10 jaar	122.318	29,4	57.203	14,1
Resterende looptijd 10 <> 20 jaar	50.295	12,1	28.546	7,0
Resterende looptijd > 20 jaar	241.432	58,1	319.257	78,5
	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>	<u>406.749</u>	<u>100,0</u>

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden of prijsrisico is het risico van waardeveranderingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardeveranderingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar aard:				
Winkels	19.510	37,5	18.718	40,0
Woningen	23.963	46,0	20.675	44,2
Participaties in vastgoedmaatschappijen	8.585	16,5	7.399	15,8
	<u>52.058</u>	<u>100,0</u>	<u>46.792</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa EU	43.947	84,5	40.136	85,8
Europa niet-EU	224	0,4	40	0,1
Noord-Amerika	6.365	12,2	4.903	10,5
Pacific	1.501	2,9	1.698	3,6
Overig	21	-	15	-
	<u>52.058</u>	<u>100,0</u>	<u>46.792</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar sector:				
Technologie	74.558	24,4	62.464	22,7
Financiële dienstverlening	41.295	13,5	36.001	13,1
Gezondheidszorg	39.707	13,0	36.653	13,3
Industrie	32.129	10,5	29.696	10,8
Cyclische consumptiegoederen	38.556	12,6	34.455	12,5
Defensieve consumptiegoederen	21.728	7,1	21.546	7,8
Communicatie diensten	26.115	8,5	25.154	9,1
Energie	9.821	3,2	7.683	2,8
Basismaterialen	13.113	4,3	12.764	4,6
Nutsbedrijven	8.609	2,8	8.865	3,2
Overig	239	0,1	162	0,1
	<u>305.870</u>	<u>100,0</u>	<u>275.443</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa EU	34.172	11,2	48.698	17,7
Europa niet-EU	22.118	7,2	9.937	3,6
Noord-Amerika	221.449	72,4	184.997	67,2
Midden- en Zuid-Amerika	-	-	662	0,2
Pacific	27.726	9,1	30.436	11,1
Azië ex Japan	-	-	73	-
Overig	405	0,1	640	0,2
	<u>305.870</u>	<u>100,0</u>	<u>275.443</u>	<u>100,0</u>

S3 Valutarisico

Het valutarisico is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen.

De wereldwijde spreiding binnen het aandelenfonds genereert valutarisico, dat conform beleid voor 50% wordt afgedekt voor de drie belangrijkste valuta (USD, JPY en GBP). Deze afdekking wordt uitgevoerd door CACEIS door middel van een 'FX overlay' met 3-maands rollende FX-forwards met maandelijkse bijstellingen indien het risico tussentijds buiten de gestelde bandbreedtes ligt.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2021	Nettopositie na afdekking 2020
EUR	485.584	126.560	612.144	581.369
USD	218.407	-109.593	108.814	96.455
JPY	19.638	-10.035	9.603	11.449
GBP	12.734	-6.451	6.283	6.080
CAD	10.287	-	10.287	8.810
CHF	9.091	-	9.091	8.408
AUD	6.023	-	6.023	6.164
HKD	2.284	-	2.284	2.692
SEK	3.457	-	3.457	2.918
DKK	2.353	-	2.353	2.204
SGD	896	-	896	912
Overige valuta	1.151	-	1.151	1.057
	<u>771.905</u>	<u>481</u>	<u>772.386</u>	<u>728.518</u>

S4 Grondstoffenrisico

De omvang van de buffer voor het grondstoffenrisico moet dusdanig zijn dat een waardedaling van 35% kan worden opgevangen voor dat deel van de portefeuille dat in grondstoffen is belegd. Aangezien het pensioenfonds geen beleggingen heeft in commodities, hoeft het pensioenfonds hiervoor geen buffer aan te houden.

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft ten opzichte van het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds alleen gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten, zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Europa EU	415.043	99,9	406.647	100,0
Europa niet-EU	13	-	-	-
Noord-Amerika	347	0,1	95	-
Midden- en Zuid-Amerika	11	-	2	-
Pacific	12	-	5	-
	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>	<u>406.749</u>	<u>100,0</u>

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2021		31-12-2020	
		In %		In %
AAA	127.059	30,6	132.621	32,6
AA	171.096	41,2	216.554	53,2
A	5.994	1,4	9.137	2,3
BBB	20.255	4,9	14.687	3,6
Lager dan BBB	26	-	182	-
Geen rating	90.996	21,9	33.568	8,3
	<u>415.426</u>	<u>100,0</u>	<u>406.749</u>	<u>100,0</u>

S6 Verzekeringstechnisch risico

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijdensrisico te herverzekeren.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het arbeidsongeschiktheidsrisico te herverzekeren.

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij ElipsLife. Beide contracten lopen tot 31-12-2023.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Het toeslagrisico omvat het risico dat de ambitie van het bestuur om toeslagen op pensioenrechten en -aanspraken te geven niet kan worden gerealiseerd. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Betreffende het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het pensioenfonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2021 en 2020 de volgende posten:

	31-12-2021	31-12-2020
Vastrentende waarden		
Frankrijk	-	137.342
Duitsland	-	84.661
Nederland	-	43.450
België	-	42.378
Oostenrijk	-	25.121
Vanguard 20 plus year	201.973	-
Vanguard Euro Government Bond	144.627	-
ASR mortgage fund	53.591	-
Vastgoed beleggingen		
Altera Vastgoed Woningen	23.963	-
Altera retail	19.510	-
Aandelen		
BlackRock MSCI World Index Fund B	315.270	-

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

S9 Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

De beleggingsportefeuille is ondergebracht bij Vermogensbeheerder Vanguard, Blackrock, Altera en ASR. Met deze partijen zijn overeenkomsten en service level agreements (SLA) gesloten. De afhankelijkheid van deze partijen wordt beheerst doordat de bewaring van de stukken uit de portefeuille is ondergebracht bij Custodian CACEIS.

De pensioenuitvoering is uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V. Met deze partij is een uitvoeringsovereenkomst en een SLA gesloten.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering van de vermogensbeheerder(s), custodian en pensioenuitvoerder door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het pensioenfonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het pensioenfonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het pensioenfonds niet beheersbaar.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

De aangesloten werkgever, bestuurders van de aangesloten werkgever, de bestuurders van het pensioenfonds en Rijksen Management B.V. zijn te kwalificeren als verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

Voor de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders.

De bestuursleden die in dienst zijn van de werkgever nemen tegen normale voorwaarden deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Er worden geen andere vergoedingen aan bestuursleden ten laste van het pensioenfonds verstrekt. Vergoedingen aan externe bestuursleden komen voor rekening van de werkgever.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de pensioenregeling geldt dat de aangesloten werkgever zich jegens het pensioenfonds bij overeenkomst (de zogenaamde uitvoeringsovereenkomst) heeft verbonden tot het betalen van de ingevolge de geldende abtn verschuldigde pensioenpremie.

Transacties met Rijkssen Management B.V.

Rijkssen Management B.V. verricht werkzaamheden inzake het bestuur en bestuursondersteuning ten behoeve van het pensioenfonds. Vergoedingen inzake het bestuur komen voor rekening van de werkgever en vergoedingen inzake bestuursondersteuning komen ten laste van het pensioenfonds.

Verbonden partijen worden geïdentificeerd. Naast transacties met bovengenoemde partijen zijn er geen transacties geweest met overige verbonden partijen. Dit geldt voor bestuurders, partners en kinderen.

De transacties met verbonden partijen zijn marktconform vastgesteld en goedgekeurd door het bestuur.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een uitbestedingsovereenkomst met Achmea Pensioenservices gesloten voor het verrichten van de financiële, deelnemers- en uitkeringenadministratie met ingang van 1 januari 2019 voor een periode van 10 jaar. De te betalen jaarlijkse vergoeding voor reguliere werkzaamheden bedraagt voor 2021 en de jaren 2022-2023 540 incl. BTW. In 2023 zullen partijen met elkaar, op basis van de ontwikkelingen in de uitvoering en marktomstandigheden, het contract evalueren en bespreken of de vergoeding voor het dan nog 5 jaar voort te zetten contract, verder (naar beneden) kan worden aangepast. Er van uitgaande dat de jaarlijkse vergoeding voor de laatste 5 jaar hetzelfde bedraagt als in 2023 bedraagt de totale verplichting voor de resterende looptijd per 31 december 2021 in totaal 3.780 incl. BTW.

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico vanaf 2019 volledig herverzekerd bij elipsLife. Beide contracten lopen tot 31-12-2023. De totale verplichtingen voor de resterende looptijd per 31 december 2021 bedragen in totaal circa 1.400.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Nieuwe (gewijzigde) UFR-methodiek geldend vanaf 1 januari 2022

De door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur voor pensioenfondsen is gebaseerd op een zogeheten Ultimate Forward Rate (UFR)-methode samen met de 6-maands EURIBOR swaprente.

De Commissie Parameters heeft in juni 2019 een advies uitgebracht om de UFR-methode te wijzigen. Dit advies is door DNB overgenomen. DNB heeft in augustus 2020 besloten om deze nieuwe methodiek vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke stappen in te voeren.

De rentetermijnstructuur zal in de periode tot 1 januari 2024 gebaseerd zijn op een gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR-parameters.

De onderliggende gewichten zullen met gelijke stappen, jaarlijks op 1 januari, aangepast worden. Deze stapsgewijze invoering zorgt ervoor dat het effect van de nieuwe UFR-methode op de dekkingsgraden (en premies) van pensioenfondsen zich geleidelijk in de tijd ontwikkelt. Het effect van het wijzigen van de UFR-methode is voor ieder pensioenfonds anders en zal leiden tot een lagere dekkingsgraad.

De impact van de nieuwe UFR (per 1 januari 2022) op de technische voorziening is een toename van 6.552. Hierdoor daalt de actuele dekkingsgraad met 1,6%-punt (van 131,0% naar 129,5%).

Met de Wet Toekomst Pensioenen in zicht is er regelmatig overleg met de werkgever en de ondernemingsraad over hoe de toekomstige pensioentoezegging en -uitvoering eruit zou kunnen zien.

De verwachting is dat de werkgever de pensioenregeling eind 2022 buiten het pensioenfonds onder zal brengen. Vanaf dat moment vindt geen actieve toekomstige pensioenopbouw meer plaats binnen pensioenfonds. Het pensioenfonds beraadt zich reeds op de situatie die dan ontstaat en op de benodigde stappen richting de toekomst (waarbij uiteraard ook de mogelijkheden van alternatieve uitvoeringsvormen worden meegenomen) teneinde de belangen van alle belanghebbenden van het pensioenfonds op zo goed mogelijke wijze te behartigen.

6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

8. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

	2021	2020
Premiebijdragen werkgevers	14.146	12.856

De totale bijdrage van werkgever en werknemers bedraagt inclusief de vergoeding voor uitvoeringskosten 20,5% (2020: 18,9%) van het pensioengevend salaris.

De kostendeekkende en feitelijke premies volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2021	2020
Zuiver kostendeekkende premie	17.852	16.880
Gedempte kostendeekkende premie	9.924	10.655
Feitelijke premie	14.146	12.856

De feitelijke premie wordt getoetst aan de gedempte kostendeekkende premie.

De zuiver kostendeekkende premie is gebaseerd op de rentetermijnstructuur als rekenrente.

De gedempte kostendeekkende premie is gebaseerd op verwacht rendement.

De samenstelling van de zuiver kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	14.181	13.390
Opslag voor uitvoeringskosten	1.019	906
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	2.652	2.584
	17.852	16.880

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.334	5.738
Opslag voor uitvoeringskosten	1.019	906
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	997	1.107
Voorwaardelijke onderdelen	2.574	2.904
	9.924	10.655

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2021	2020
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	5.334	5.738
Opslag voor uitvoeringskosten	1.019	906
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	997	1.107
Voorwaardelijke onderdelen	2.574	2.904
Premie voor opbouw extra vrij vermogen	4.222	2.201
	<u>14.146</u>	<u>12.856</u>

De feitelijke premie was in 2021 hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

9. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2021	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	1.449	2.749	-	4.198
Aandelen	3	81.227	-	81.230
Vastrentende waarden	1.122	-32.415	-	-31.293
Derivaten	-	-8.177	-	-8.177
Overige beleggingen	4	-36	-	-32
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-416	-416
	<u>2.578</u>	<u>43.348</u>	<u>-416</u>	<u>45.510</u>

De kosten van vermogensbeheer zijn de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor 169 uit beheervergoedingen.

De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor administratie 75, bewaarloon 3, advieskosten vermogensbeheer 127 en overige kosten 42.

Het aandeel van het pensioenfondsen in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen 562.

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransactie tot stand te brengen en uit te voeren. Deze zijn onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2021 191.

2020	Directe beleggings- opbrengsten	Indirecte beleggings- opbrengsten	Kosten van vermogens- beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	1.642	-776	-	866
Aandelen	78	18.671	-144	18.605
Vastrentende waarden	875	38.359	-14	39.220
Derivaten	-	6.673	-	6.673
Overige beleggingen	-5	-6	-	-11
Overige opbrengsten en lasten	-	-	-345	-345
	<u>2.590</u>	<u>62.921</u>	<u>-503</u>	<u>65.008</u>

10. Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen	8.815	8.601
Partnerpensioen	1.766	1.656
Wezenpensioen	37	31
Arbeidsongeschiktheid	85	100
Afkopen	59	90
Anw-hiaatpensioen	56	56
Slotuitkeringen	26	27
	<u>10.844</u>	<u>10.561</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 503,24 (2020: € 497,27) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

De toeslag op de uitkeringen per 1 januari 2021 zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 0,00% (2020: 0,00%).

11. Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
Administratiekosten	900	727
Accountantskosten	38	41
Certificerend actuaaris	30	37
Overige advisering	184	258
Bestuurskosten	128	130
Contributies en bijdragen	52	51
Overige kosten	10	14
	<u>1.342</u>	<u>1.258</u>

Kosten voor administratie zijn gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit is met name het gevolg van de implementatie en uitvoering van de nieuwe pensioenregeling en wettelijke wijzigingen in 2021.

De kosten van vermogensbeheer zijn opgenomen in de beleggingsresultaten voor risico pensioenfonds.

De bestuurskosten omvatten onder meer de kosten voor bestuursmanagement door de aan het externe bestuurslid verbonden onderneming.

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2021			
Controle van de jaarrekening	38	-	38
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>38</u>	<u>-</u>	<u>38</u>

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2020			
Controle van de jaarrekening	42	-	42
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>42</u>	<u>-</u>	<u>42</u>

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de onafhankelijke accountant. De onafhankelijke accountant betrof zowel over 2021 als over 2020 Mazars.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn in 2021 (2020: idem) geen werknemers in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Het pensioenfonds heeft geen medewerkers in dienst. De bestuursleden die in dienst zijn van de werkgever nemen tegen normale voorwaarden deel aan de pensioenregeling van het pensioenfonds. Gepensioneerde leden van het bestuur en het VO ontvangen een vacatievergoeding per vergadering en kilometervergoeding voor reizen. Er worden geen andere vergoedingen aan bestuursleden ten laste van het pensioenfonds verstrekt. Vergoedingen voor bestuurswerk aan externe bestuursleden komen voor rekening van de werkgever. De bestuurders van Pensioenfonds Metro ontvingen in 2021 EUR 4 aan vergoedingen (2020: EUR 12).

12. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2021	2020
Pensioenopbouw	13.747	13.022
Toeslagen	9.826	-
Rentetoevoeging	-3.384	-1.828
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-10.879	-10.614
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	70	49
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-3.739	-489
Wijziging marktrente	-42.202	84.260
Wijziging actuariële uitgangspunten	-	-12.360
Overige wijzigingen	-1.000	-717
	<u>-37.561</u>	<u>71.323</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw (inclusief risicopremies) is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale pensioenrechten.

Toeslagen

De pensioenaanspraken van de actieve deelnemers en van de premievrije deelnemers en ingegane uitkeringen zijn per 1 januari 2022 verhoogd met 1,71%. Per 1 januari 2021 was de verhoging 0,00%.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2020.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Dit betreft de mutatie van de voorziening pensioenverplichtingen als gevolg van ontvangen en uitbetaalde overdrachtswaarden.

Wijziging marktrente

In 2021 is de gemiddelde marktrente gestegen van 0,25% naar 0,59%. In 2020 is de gemiddelde marktrente gedaald van 0,8% naar 0,25%.

Overige wijzigingen

	2021	2020
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-1.195	-224
Resultaat op invaliditeit en arbeidsongeschiktheid	273	147
Resultaat op mutaties	-54	50
Resultaat op overige technische grondslagen	-24	-690
	<u>-1.000</u>	<u>-717</u>

13. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2021	2020
Mutatie waarde herverzekeringspolissen	<u>-142</u>	<u>-708</u>

14. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	-35	-11
Inkomende waardeoverdrachten kleine pensioenen	-879	-322
Uitgaande waardeoverdrachten	735	198
Uitgaande waardeoverdrachten kleine pensioenen	4.239	666
	<u>4.060</u>	<u>531</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

	2021	2020
Wijziging technische voorziening inzake overdracht van rechten:		
- toevoeging aan de technische voorzieningen	839	266
- onttrekking aan de technische voorzieningen	-4.578	-755
	<u>-3.739</u>	<u>-489</u>

	2021	2020
Het resultaat op de waardeoverdrachten is als volgt:		
- overgenomen pensioenverplichting	75	67
- overgedragen pensioenverplichting	-396	-109
	<u>-321</u>	<u>-42</u>

15. Herverzekeringen

	2021	2020
Premies voor risicokapitaal	352	353
Premies voor arbeidsongeschiktheid	433	388
Premies Anw-hiaat	17	19
Totaal premies	<u>802</u>	<u>760</u>
Uitkeringen van herverzekerd ouderdomspensioen	-17	-
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-618	-4
	<u>167</u>	<u>756</u>

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Conform artikel 3 van de statuten heeft Stichting Metro Pensioenfonds ten doel het uitkeren of doen uitkeren van pensioen, alsmede de eventueel daarop toegekende toelagen en andere uitkeringen. Dientengevolge zal het saldo van baten en lasten op basis van bestuursbesluiten ten gunste dan wel ten laste van de reserve worden gebracht.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Metro Pensioenfonds heeft de jaarrekening 2021 vastgesteld in de vergadering van 16 juni 2022.

16 juni 2022

Het bestuur,

A.F. Rijkssen, voorzitter

H.W.H. IJntema, secretaris

R. Doornbos

A.J.W. Jansen

R.A. Klein Heerenbrink

OVERIGE GEGEVENS

1 UITVOERINGSOVEREENKOMSTEN

De werkgever is voor de financiering van de uit het pensioenreglement voortvloeiende pensioenen aan het einde van iedere maand aan het pensioenfonds een doorsneepremie verschuldigd. De doorsneepremie is inclusief de door de werkgever in te houden deelnemersbijdrage en wordt uitgedrukt als een percentage van de som van de jaarsalarissen en variabele inkomens van alle deelnemers aan de reguliere pensioenregeling in enig jaar. De doorsneepremie bedraagt voor de reguliere pensioenregeling 19,2% (2021) van het pensioengevend salaris. De doorsneepremie is berekend conform de wettelijke eisen en bestaat uit de actuarieel benodigde premie voor de opbouw van de pensioenverplichtingen, een opslag voor uitvoeringskosten en een opslag voor het vormen en in stand houden van het eigen vermogen.

Indien het pensioenfonds moet besluiten tot vermindering van verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten en deze vermindering ook feitelijk in enig jaar plaatsvindt, dan is de onderneming een koopsom verschuldigd die door het pensioenfonds in overleg met de actuaire van het pensioenfonds wordt vastgesteld. Door de betaling van de hiervoor bedoelde koopsom door de onderneming wordt twee derde van de feitelijke vermindering in enig jaar voorkomen van de tot en met 31 december 2020 verworven pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten inclusief eventuele vanaf 1 januari 2021 verleende toeslagen op genoemde aanspraken. Betaling van de extra bijdrage gebeurt onder voorbehoud van de goedkeuring door de onderneming.

Indien de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds zich boven 150% bevindt, en het pensioenfonds voldoet aan alle in de Pensioenwet gestelde eisen voor premiekorting, mede gelet op de financiering van voorwaardelijke toeslagen en toegepaste kortingen op de pensioenen, wordt op de doorsneepremie een korting verleend. De korting bedraagt in dat geval een vijfde deel van het aanwezige eigen vermogen boven 150% dekkingsgraad. De doorsneepremie zal niet lager worden dan de door de deelnemers verschuldigde bijdragen die door de werkgever op de salarissen worden ingehouden en zal nimmer negatief worden.

2 ACTUARIËLE VERKLARING

Opdracht

Door Stichting Metro Pensioenfonds te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Metro Pensioenfonds, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.875 duizend. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 116 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of

- 1 toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- 1 het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- 1 de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- 1 het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Metro Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Apeldoorn, 16 juni 2022

drs. W. Eikelboom AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

3 CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan het bestuur van
Stichting Metro Pensioenfonds

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2021

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Metro Pensioenfonds (hierna ook: "het pensioenfonds") statutair gevestigd te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Metro Pensioenfonds op 31 december 2021 en van de staat van baten en lasten over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Metro Pensioenfonds zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheids-regels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroeps-regels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

MATERIALITEIT

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op een bedrag van € 3.875.000. De materialiteit is vastgesteld op basis van een percentage van 0,5% van de som van het stichtingskapitaal, de reserves en de technische voorzieningen. Wij hebben voor deze grondslag gekozen gelet op het feit dat deze relevant is voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 116.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

DE KERNPUNTEN VAN ONZE CONTROLE

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van beleggingen</p> <p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds en bestaan naast beursgenoteerde effecten uit belangen in beleggingsfondsen en derivaten.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderinggrondslagen en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de beleggingen weer.</p> <p>De beoordeling van de reële waarde van deze beleggingen is significant voor onze controle, mede omdat de waardering (deels) gebaseerd is op modellen en subjectieve elementen bevat.</p>	<p>Onze controlewerkzaamheden omvatten onder andere het:</p> <ul style="list-style-type: none"> § beoordelen van de monitoring door het bestuur van de uitvoering van het beleggingsbeleid door de vermogensbeheerder; § controleren van de juiste werking van interne beheersingsmaatregelen bij de uitvoeringsorganisaties. Voor zover relevant en mogelijk hebben wij gebruikgemaakt van de ontvangen ISAE 3402 type II rapportages; § voor beursgenoteerde effecten: vaststellen dat de waardering van de beleggingen overeenkomt met de marktnoteringen; § voor de beleggingen in beleggingsfondsen: vaststellen dat de waarderinggrondslagen van de beleggingsfondsen overeenkomen met die van het pensioenfonds en dat de waarde per participatie volgens de laatste door een onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarrekening overeenkomt met de door het pensioenfonds gehanteerde waarde; § voor de derivaten: beoordelen of de gehanteerde waarderingmethoden en technieken geschikt zijn om binnen de geldende verslaggevingsregels te komen tot de marktwaarde van deze beleggingen. Daarnaast afstemming van de waarde met de opgave van de tegenpartij; § toetsen of de in de jaarrekening opgenomen toelichting adequaat is gegeven de geldende verslaggevingsregels.

Beschrijving kernpunt	Samenvatting uitgevoerde werkzaamheden
<p>Waardering van de technische voorzieningen</p> <p>De technische voorzieningen, waaronder de voorziening pensioenverplichtingen, zijn gevormd ter dekking van de belangrijkste verplichtingen van het pensioenfonds.</p> <p>In de algemene toelichting op de jaarrekening geeft het pensioenfonds de gehanteerde waarderingsgrondslagen en belangrijke veronderstellingen voor waardering van de technische voorzieningen weer.</p>	<p>Bij de vaststelling van de nauwkeurige waardering, waaronder de toereikendheid van deze voorziening, hebben wij gebruik gemaakt van de uitkomsten van de werkzaamheden van de certificerend actuaaris. Om dit te kunnen doen hebben wij onder andere instructies gegeven aan de certificerend actuaaris, hebben wij zijn onafhankelijkheid in de rol van certificerend actuaaris vastgesteld en zijn de bevindingen en het certificeringsrapport door ons met hem besproken.</p> <p>Door ons is tevens nagegaan of:</p> <ul style="list-style-type: none"> § de administratieve basisgegevens van deelnemers, slapers en pensioengerechtigden, die door de certificerend actuaaris worden gehanteerd bij het certificeren van de actuariële berekening van de technische voorziening voor pensioenverplichtingen, daarvoor geschikt zijn; § de toegepaste methodiek ter bepaling van de voorziening aanvaardbaar is, gegeven de karakteristieken van de verzekerde risico's; § de door het bestuur gebruikte aannames en schattingen in overeenstemming zijn met de gekozen actuariële grondslagen, voldoende zijn onderbouwd en juist zijn toegepast; § de verwerking van mutaties juist, volledig en tijdig heeft plaatsgevonden.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag, de overige gegevens en de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- 1 met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- 1 alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BESTUUR MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- 1 het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- 1 het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds;
- 1 het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- 1 het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat het pensioenfonds haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- 1 het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- 1 het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controle-verklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Rotterdam, 16 juni 2022

MAZARS ACCOUNTANTS N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

BIJLAGEN

1 VERLOOPSTAAT DEELNEMERS

	2021		2020	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		2.884		2.776
Nieuwe toetredingen	846		847	
Revalidering	1		-4	
Overlijden	-40		-42	
Toekenning nabestaandenpensioen	-		2	
Ontslag met premievrije aanspraak	-870		-597	
Andere oorzaken	-17		-98	
		-80		108
Stand einde boekjaar		2.804		2.884
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		6.595		6.501
Herintreding	-70		-77	
Ingang pensioen	-75		-107	
Revalidering	-1		4	
Overlijden	-12		-7	
Ontslag met premievrije aanspraak	870		597	
Waardeoverdrachten	-1.972		-307	
Afkopen	-25		-8	
Andere oorzaken	1		-1	
		-1.284		94
Stand einde boekjaar		5.311		6.595
Pensioengerechtigden				
Stand vorig boekjaar		2.033		1.976
Ingang pensioen	100		107	
Overlijden	-67		-75	
Toekenning nabestaandenpensioen	36		31	
Afkopen	-6		-3	
Andere oorzaken	-5		-3	
		58		57
Stand einde boekjaar		2.091		2.033
		10.206		11.512